

Lohjan kaupunki

Talousarvio 2020

Taloussuunnitelma 2021-2022

Kaupunginhallitus
4.11.2019 § 330
18.11.2019 § 346
2.12.2019 § 367
Kaupunginvaltuusto
11.12.2019 § 122

Sisällysluettelo

1.	Lohjan kaupunkistrategia 2017–2025.....	1
2.	Lohjan kaupungin sitovat tavoitteet ja prosessit vuodelle 2020.....	2
2.1.	Elinvoimainen Lohja	2
2.2.	Hyvinvoiva Lohja	6
2.3.	Asukkaiden Lohja.....	8
3.	Luottamushenkilöhallinto	9
3.1.1.	Toiminnan sisältö ja laajuus.....	9
3.1.2.	Luottamushenkilöhallinnon tuloslaskelma	9
3.2.	Asuntomessut 2021 -hanke.....	11
3.2.1.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	11
4.	Keskusvaalilautakunta.....	12
4.1.1.	Toiminnan sisältö ja laajuus.....	12
4.1.2.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	12
4.1.3.	Keskusvaalilautakunnan tuloslaskelma.....	12
5.	Tarkastuslautakunta	14
5.1.1.	Toiminnan sisältö ja laajuus.....	14
5.1.2.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	14
5.1.3.	Tarkastuslautakunnan tuloslaskelma	15
6.	Elinvoima.....	16
6.1.	Toiminta-ajatus.....	16
6.2.	Elinvoiman tunnusluvut ja mittarit	17
6.3.	Elinvoiman tuloslaskelma	18
6.4.	Konsernihallinto	22
6.4.1.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	22
6.4.2.	Toiminnan sisältö ja laajuus	22
6.4.3.	Talousarvion perustelut.....	22
6.4.4.	Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2020	23
6.4.5.	Tasapainotus-/sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset.....	24
6.4.6.	Henkilöstömuutokset	24
6.4.7.	Merkittävät investoinnit	24
6.4.8.	Suunnittelukauden 2021-2022 kehittämissuunnitelmat	24
6.5.	Palvelutuotanto	25
6.5.1.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	25
6.5.2.	Toiminnan sisältö ja laajuus.....	25
6.5.3.	Talousarvion perustelut.....	26
6.5.4.	Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2020	27
6.5.5.	Tasapainotus-/sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset.....	28
6.5.6.	Henkilöstömuutokset	30
6.5.7.	Merkittävät investoinnit	30
6.5.8.	Suunnittelukauden 2021-2022 kehittämissuunnitelmat	30
6.6.	Kaupunkikehitys	31
6.6.1.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	31
6.6.2.	Toiminnan sisältö ja laajuus.....	31
6.6.3.	Talousarvion perustelut.....	32
6.6.4.	Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2020	33
6.6.5.	Tasapainotus-/sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset.....	34
6.6.6.	Henkilöstömuutokset	35

6.6.7.	Merkittävät investoinnit	35
6.6.8.	Suunnittelukauden 2021–2022 kehittämissuunnitelmat	35
6.7.	Kaupunkisisällöt	36
6.7.1.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	36
6.7.2.	Toiminnan sisältö ja laajuus	36
6.7.3.	Talousarvion perustelut.....	37
6.7.4.	Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2020	39
6.7.5.	Tasapainotus-/sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset	39
6.7.6.	Henkilöstömuutokset	40
6.7.7.	Merkittävät investoinnit	40
6.7.8.	Suunnittelukauden 2021–2022 kehittämissuunnitelmat	40
7.	Hyvinvointi.....	41
7.1.	Toiminta-ajatus.....	41
7.2.	Toimialan ydinprosessit	41
7.3.	Hyvinvoinnin tunnusluvut ja mittarit	42
7.4.	Hyvinvointi-toimialan tuloslaskelma	43
7.5.	Lasten, nuorten ja perheiden palvelualue	45
7.5.1.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	45
7.5.2.	Toiminnan sisältö ja laajuus	45
7.5.3.	Talousarvion perustelut.....	46
7.5.4.	Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2020	46
7.5.5.	Tasapainotus- /sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset	47
7.5.6.	Henkilöstömuutokset	48
7.5.7.	Merkittävät investoinnit	48
7.5.8.	Suunnittelukauden 2021–2022 kehittämissuunnitelmat	48
7.6.	Työikäisten palvelualue	50
7.6.1.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	50
7.6.2.	Toiminnan sisältö ja laajuus	50
7.6.3.	Talousarvion perustelut.....	51
7.6.4.	Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2020	51
7.6.5.	Tasapainotus- /sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset	52
7.6.6.	Henkilöstömuutokset	53
7.6.7.	Merkittävät investoinnit	53
7.6.8.	Suunnittelukauden 2021-2022 kehittämissuunnitelmat	54
7.7.	Ikäntyneiden palvelualue	54
7.7.1.	Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät	54
7.7.2.	Toiminnan sisältö ja laajuus	54
7.7.3.	Talousarvion perustelut.....	55
7.7.4.	Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2020	55
7.7.5.	Tasapainotus- /sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset	56
7.7.6.	Henkilöstömuutokset	57
7.7.7.	Merkittävät investoinnit	57
7.7.8.	Suunnittelukauden 2021-2022 kehittämissuunnitelmat	58
8.	Kaupunkitason laskelmat.....	59
8.1.	Käyttötalous yhteensä	59
8.2.	Tuloslaskelmaosan rahoitustulot ja -menot.....	59
8.2.1.	Valtionosuudet ja avustukset	59
8.2.2.	Myyntivoitot ja -tappiot	60
8.2.3.	Verotulot	61

8.3.	Lohjan kaupunki, tuloslaskelma.....	62
9.	Investoinnit 2020-2022	66
9.1.	Maa- ja vesialueet	66
9.2.	Rakennukset	66
9.3.	Kiinteät rakenteet ja laitteet	67
9.4.	Koneet ja kalusto.....	68
9.5.	Laajennusinvestoinnit.....	68
9.6.	Investoinnit yhteensä.....	68
10.	Rahoituslaskelma	69
10.1.1.	Rahoitus tulot ja menot	70
10.1.2.	Menot ja tulot yhteensä.....	71
11.	Talousarvion sitovuusmääräykset ja päätösvaltuudet.....	72
11.1.	Talousarvion sitovuus.....	72
11.2.	Maksut ja myyntihinnat	73
11.3.	Päätösvaltuudet	73
12.	Talousarvion ja taloussuunnittelun rakenne.....	75
12.1.	Taloussuunnittelun tavoitteet ja lähtökohdat	75
12.2.	Rakenne ja sisältö	75
12.3.	Toiminnalliset tavoitteet ja määrärahat	76
12.4.	Toiminnalliset muutokset, suoritteet ja yksikkökustannukset	76
13.	Talouden perusteet	77
13.1.	Lohjan väestö.....	77
13.2.	Huoltosuhteiden kehitys	80
13.3.	Väestön ikärakenteen kehitys.....	81
13.4.	Työllisyys	81
13.5.	Työttömyys.....	82
13.6.	Verotulojen kehitys	85
13.7.	Yleinen taloudellinen tilanne	85
13.8.	Talouden kehitys	86
13.9.	Kuntatalous	87
13.10.	Valtionosuudet vuonna 2020	87
13.11.	Laskentaperusteet.....	88
14.	Suunnittelukauden asuntotuotanto	90
14.1.	Kaavavaranto ja vireillä oleva kaavoitus	90
14.2.	Asuntotuotanto	91

1. Lohjan kaupunkistrategia 2017–2025

Valtuusto on hyväksynyt Lohjan kaupunkistrategian vuosille 2017–2025.

Lohjan kaupunkistrategia sisältää kolme kärkeä, jotka ovat:

- Elinvoimainen Lohja
- Hyvinvoiva Lohja
- Aukkaiden Lohja

Kumpikin toimiala laatii omat suunnitelmansa siitä, miten ne toteuttavat valtuuston hyväksymää strategiaa. Myös tämä talousarvio on laadittu siten, että se omalta osaltaan edistää kaupunkistrategian toteuttamista vuonna 2020.

Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa, toiminnalliset muutokset

2. Lohjan kaupungin sitovat tavoitteet ja prosessit vuodelle 2020

2.1. Elinvoimainen Lohja

Toimiala	Tavoite	Mittari	Määrärahat
Elinvoima	Talouden tasapainotusohjelman toteutumisen seuranta ja raportointi valtuustolle	Tasapainotusohjelman mukaisten toimenpide-esitysten sekä talousarvion toteutuminen.	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Sairauspoissaolopäivien sekä työtapaturmien määrän vähentyminen	Sairauspoissaolopäiviä sekä työtapaturmia vähemmän kuin vuonna 2019. Työterveysyhteistyön kehittäminen yhdessä uuden toimijan kanssa. Mukautetun työn mallin jalkauttaminen. Työtapaturmien ilmoittamis- käytännöistä kouluttaminen ja raportoinnin kehittäminen.	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Hallintosäännön uudistuksen jalkauttaminen ja päätösprosessien kehittäminen	Hallintosääntö on jalkautettu. Päätökset tehdään oikeilla päätöstasoilla. Päätösprosessit on tarkistettu ja kuvattu kaupunkitasoisesti.	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Maanhankinta etenkin Tunin junan vaikutusalueelta. Tavoitteena 40 ha keskihinnalla 2.2 €/m ²	Hankitun maan määrä hehtaareina hinta €/m ²	Toteutetaan investointimäärärahalla

Toimiala	Tavoite	Mittari	Määrärahat
Elinvoima	Rakennusvalvonnan sujuva prosessi erityisesti yritys-hankkeiden osalta Tavoitteena keskimääräinen lupakäsittelyaika, siitä kun luvanhakemisen edellytykset ovat kunnossa: 14vrk	Rakennuslupien myöntämi-sen aika vuorokausina keski-määräisarvona vuositasolla.	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Kaavoituksen sujuva pro- sessi. Kaavoitusohjelman toteutu- minen	Edetty kaavoitusohjelman mukaisesti ja sen mukai- sessa järjestyksessä.	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Rakennusrekisterin ajanta- saistaminen. Tavoite saada rekisteriin li- sättyä 10% arvioidusta puut- tuvien rakennusten mää- rästä. Puuttuvien määräksi arvioitu noin 10.000 raken- nusta	Rakennusrekisterikannan ja sen myötä kiinteistöveroker- tymän kasvu vuosittain ja alueittain Rekisterissä olevien raken- nusten määrän muutos.	Määrärahan lisäys: rekrytoi- daan määräaikainen henkilö rakennusvalvontaan ja kiin- teistö- ja kartastopalveluun.
Elinvoima	Tunnin junaa koskevat yleis- kaavat valmiiksi ja päivite- tyiksi tunnin junan linjauksen osalta Y5 Lohjansolmun aseman- seudun ja Lehmijärvi-Pulli maaseutualueiden osayleiskaava Y7 Nummi-Pusulan etelä- osien osayleiskaavan muu- tos (Espoo–Salo-oikorata) tunnin junan linjauksen osalta Y8 Sammatti, Pohjoisosien osayleiskaavan muutos (Es- poo–Salo-oikorata) tunnin junan linjauksen osalta	Tarvittavat osayleiskaavat hyväksytty kaupunginval- tuustossa.	Toteutetaan budjetin sisällä

Toimiala	Tavoite	Mittari	Määrärahat
Elinvoima	Isojen hankkeiden edistäminen: Asuntomessut: tontit luovutettu, kiinteistön muodostamisen toimenpiteet tehty ja rakennusluvut myönnetty Paloniemi: 1b -kaava käsitelty valtuustossa, rakennuslupakäsittely kaavan 1a osalta edennyt Pitkäniemi: kaavaehdotus valmis	Kaavahankkeiden edistyminen. Tonttien luovutuksen määrä. Myönnettyjen lupien määrä.	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Selvitetään kutsu- ja palveluliikenteen laajentamista ja kustannusvaikutusta haja-asutusalueilla sekä luodaan liikkumisen pilottimalleja joukkoliikennevision kautta.	Käynnissä pilottihankkeita, mm. yhteiskäyttöautokokeilu Vapautuvien joukkoliikennemäärärahojen kohdentaminen kutsu- ja palveluliikenteeseen.	Toteutetaan budjetin sisällä Ympäristöministeriö/kestävä kaupunki -hankkeelta haettu rahoitusta
Elinvoima	Rakennetaan Pähkinäniemen, Haikarin, Porlan ja Aurlahden alueita vetovoimaiseksi kokonaisuudeksi sekä laajennetaan kävelyverkostoa Lohjanjärven tuntumassa.	Rakentamistoimenpiteet käynnistetty ja niitä viety eteenpäin laadittujen suunnitelmien pohjalta.	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Toteutetaan Paloniemen alueesta vetovoimainen matkailukokonaisuus yhdessä kumppanien kanssa.	Käynnistetään tarpeen mukaan alueen kunnallistekninen rakentaminen.	Toteutetaan budjetin sisällä Maanmyyntitulot kattavat kunnallistekniikan rakentamisen
Elinvoima	Esirakennetaan Karnaisten alueelle yritystontteja	Toteutettu kunnallistekniikkaratkaisut	Toteutetaan budjetin sisällä

Toimiala	Tavoite	Mittari	Määrärahat
Hyvinvointi	Tehokas ja tarkoituksenmukainen palveluverkko.	Tasapainottamisohjelman mukaiset palveluverkkomuutokset (sote) on tehty.	Määrärahan vähennys
Hyvinvointi	Huomioidaan lapsimäärän väheneminen.	Ajantasaiset ennusteet lapsimäärän kehityksestä kouluitäin ja alueittain laadittu. Suunnitelma palvelujen sopeuttamisesta tarpeeseen nähden laadittu.	Toteutetaan budjetin sisällä

2.2. Hyvinvoiva Lohja

Toimiala	Tavoite	Mittari	Määrärahat
Elinvoima	Taimisto-Tennarin toiminnan ja alueen kehittäminen ja yritystoiminnan mahdollistaminen.	Aurlahden pallokenttien siirto Taimistoon Yritystoiminnan mahdollistaminen Tennarin tiloissa.	
Elinvoima	Kirjaston kolmen palvelutason kehittämissuunnitelman eteenpäin vieminen	Kolmen palvelutason suunnitelman mukaiset muutokset tehty 1 omatoimikirjasto aikaisempien lisäksi avoinna Lähipalvelupäällikkö rekrytoitu.	
Elinvoima	Laurentiustalon toimintojen yhteisöllisyyden edistäminen	Tilojen vuokraamisen mahdollistaminen kuntalaisille. Toimijoiden yhteistyön käynnistymisen mahdollistaminen: pelisäännöt ja toimintamallit sovittu.	
Elinvoima	Jatketaan kiinteistöjen myyntiä ja kiinteistömassan optimointia. Päivitetään Lohjan kaupungin rakentamisen periaatteet ja materiaalien käyttö mm. uudiskohteissa.	Tilakeskus käynnistynyt, rakentamisen periaatteet luotu, kiinteistöjen ekologisuus ja energiatehokkuushankkeita käynnissä	Toteutetaan budjetin sisällä
Hyvinvointi	Tuetaan perheiden hyvinvointia vahvistamalla monialaista alueellista toimintamallia.	Toimiva yhteistyömalli lasten, nuorten ja perheiden palveluyksiköiden kesken alueella on otettu käyttöön	Toteutetaan budjetin sisällä
Hyvinvointi	Oikea-aikaisen varhaisen tuen vahvistaminen.	Hyvinvointi-toimialan yhteinen tuen palvelujen palvelupolkuprosessi on otettu käyttöön. Erityisopetuksen ja tuen rakenteiden ja toimintatapojen suunnitelma on valmis. Me-koulutyön levittämissuunnitelma on toteutunut vuoden 2020 osalta.	Toteutetaan budjetin sisällä
Hyvinvointi	Lean-päivittäisjohtamisen taulut ja mittarointi otettu käyttöön.	Jokainen palveluyksikkö otanut käyttöön, tavoite 100 %.	Toteutetaan budjetin sisällä

Toimiala	Tavoite	Mittari	Määrärahat
Hyvinvointi	Ikääntyneiden palveluprosessien sujuvuus ja tehokkuus.	Palvelujen odotusajat alle 3 kk. Kotihoidon välitön asiakastyöaika 55 %. Omien asumispalveluyksiköiden käyttöaste > 97 %. Osastojen täyttöaste 90-95 %.	Toteutetaan budjetin sisällä
Hyvinvointi	Hyvinvoiva, osaava ja motivoitunut henkilöstö.	Työhyvinvointikyselyn tulokset on läpikäyty yksiköissä ja jatkotoimenpiteistä on sovittu. Kelpoisen henkilöstön määrä on korkea. Säännölliset kehityskeskustelut toteutuvat 100 %: sesti.	Toteutetaan budjetin sisällä
Hyvinvointi	Osaavan ja riittävän henkilöstön saatavuuden varmistaminen terveydenhuollossa.	Osallistutaan 5 rekrytointitahtumaan ja ollaan yhteydessä kaikkiin 100 km:n säteellä oleviin sosiaali- ja terveydenhuoltoalan oppilaitoksiin.	Toteutetaan budjetin sisällä

2.3. Asukkaiden Lohja

Toimiala	Tavoite	Mittari	Määrärahat
Elinvoima	Asiantunteva, ystävällinen ja ajantasainen asiakaspalvelu	Asiakaskyselyiden tulokset. Asiakaspalvelukoulutusta on järjestetty. Henkilöstön täydennyskoulutusten lukumäärä on vähintään yhtä suuri kuin vuonna 2019.	Toteutetaan budjetin sisällä
Elinvoima	Kulttuuritapahtumien tuottaminen omana toimintana ja yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.	Jääkarusellifestivaali, Aurlahtipäivä, Omenakarnevaalit ja Menneen ajan joulu-markkinat: kävijämäärät ja kävijäpa-laute. Yhteistyössä tuotettujen tapahtumien määrä ja %-määrä kaikista kaupungin tuottamista tapahtumista.	
Hyvinvointi	Parannetaan asiakastyytyväisyyttä.	Asiakaspalautteet Roidu -asiakastyytyväisyys ovat yli 80 %.	Toteutetaan budjetin sisällä
Hyvinvointi	Asiakasosallisuuden vahvistaminen.	Monitoimijataloissa vanhempainiltoja ja asukasilloja toteutetaan 2–4 krt vuodessa sekä uusia järjestöjen ja muiden toimintoja syntyy vähintään kolme. Toteutuneet asiakaskyselyt ja kokemusasiantuntijoiden käytön määrä.	Toteutetaan budjetin sisällä

Tuloslaskelmat ja toiminnalliset muutokset

3. Luottamushenkilöhallinto

3.1.1. Toiminnan sisältö ja laajuus

Sisältö:	Laajuus	Tuotot/kulut € (ulkoiset)
Kaupunginvaltuusto	- 51 jäsentä, - 11 kokousta	0/ -196 440
Kaupunginhallitus: Kaupunginhallitus (kokoustoiminta, seminaarit, matkat, tapahtumat, kaupunginjohtaja) ja toimikunnat	- 13 kaupunginhallituksen ja 7 konsernijaoston jäsentä, - yhteensä 33 kokousta	0/ -452 340
Palvelutuotantolautakunta, Vetovoimalautakunta, Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta, Sosiaali- ja terveyslautakunta, Toimikunnat sekä Asuntomessut 2021 hanke	- kukin toimielin 11 kokousta - Asuntomessut -603 060 €	0/ -903 780 (sis. Asuntomessut)
Toimialajohto (Hyvinvointi ja Elinvoima)		0/ -17 610

3.1.2. Luottamushenkilöhallinnon tuloslaskelma

Luottamushenkilöhallinnon alle kuuluvat kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen, lautakuntien ja niiden jaostojen/toimikuntien sekä vaikuttamiselinten kokoukset, valtuustoinfot, valtuustoseminaarit, hallituksen iltakoulut sekä toimielinten seminaarit. Asuntomessut erillishankkeena sisältyy toimielinkustannuksiin. Talousarvion 2019 henkilöstökuluihin on sisältynyt toimialajohtajien palkkoja (hyvinvointijohtaja 100 % ja elinvoimajohtaja 50 %), jotka on siirretty vuoden 2020 talousarviossa toimialoille. Alueiden toimikuntien avustuksia leikattiin tasapainotusohjelman mukaisesti 25 000 euroa.

Luottamushenkilöhallinnon arvioitujen toimintatuottojen ja -kulujen erotus muodostaa toimintakatteen, joka on sitova suhteessa valtuustoon. Toimintakatteen muuttamisesta päättää valtuusto.

ULKOISET JA SISÄISET

10 LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO	TP 2018	TA 2019 KV	TA+MUUT. 2019	TA 2020	Ero% vuoteen n 2019	SV1 2021	SV2 2022
TOIMINTATUOTOT							
TUET JA AVUSTUKSET	0		0	0		0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	10 000		0	0		550 000	0
TOIMINTATUOTOT	10 000		0	0		550 000	0
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-982 276	-981 336	-981 336	-844 950	-13,9	-870 609	-680 037
PALKAT JA PALKKIOT	-839 684	-853 050	-853 050	-737 470	-13,5	-760 331	-605 867
HENKILÖSIVUKULUT	-142 592	-128 286	-128 286	-107 480	-16,2	-110 278	-74 170
ELÄKEKULUT	-123 059	-108 806	-108 806	-93 210	-14,3	-95 547	-66 337
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-19 533	-19 480	-19 480	-14 270	-26,7	-14 731	-7 833
PALVELUJEN OSTOT	-402 835	-483 762	-483 762	-580 440	20,0	-949 674	-264 451
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-26 734	-45 862	-45 862	-21 690	-52,7	-705 050	-12 513
AVUSTUKSET	-153 885	-155 238	-155 238	-133 370	-14,1	-138 039	-142 732
MUUT TOIMINTAKULUT	-74 215	-143 845	-143 845	-159 170	10,7	-164 742	-148 939
TOIMINTAKULUT	-1 639 945	-1 810 043	-1 810 043	-1 739 620	-3,9	-2 828 114	-1 248 672
TOIMINTAKATE	-1 629 945	-1 810 043	-1 810 043	-1 739 620	-3,9	-2 278 114	-1 248 672

ULKOISET

10 LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO	TP 2018	TA 2019 KV	TA+MUUT. 2019	TA 2020	Ero% vuoteen n 2019	SV1 2021	SV2 2022
TOIMINTATUOTOT							
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	0		0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	10 000	0	0	0		550 000	0
TOIMINTATUOTOT	10 000	0	0	0		550 000	0
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-982 276	-981 336	-981 336	-844 950	-13,9	-870 609	-680 037
PALKAT JA PALKKIOT	-839 684	-853 050	-853 050	-737 470	-13,5	-760 331	-605 867
HENKILÖSIVUKULUT	-142 592	-128 286	-128 286	-107 480	-16,2	-110 278	-74 170
ELÄKEKULUT	-123 059	-108 806	-108 806	-93 210	-14,3	-95 547	-66 337
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-19 533	-19 480	-19 480	-14 270	-26,7	-14 731	-7 833
PALVELUJEN OSTOT	-314 894	-406 462	-406 462	-508 790	25,2	-876 602	-188 894
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-26 734	-45 862	-45 862	-21 690	-52,7	-705 050	-12 513
AVUSTUKSET	-153 885	-155 238	-155 238	-133 370	-14,1	-138 039	-142 732
MUUT TOIMINTAKULUT	-3 429	-64 645	-64 645	-61 370	-5,1	-63 518	-44 274
TOIMINTAKULUT	-1 481 219	-1 653 543	-1 653 543	-1 570 170	-5,0	-2 653 818	-1 068 450
TOIMINTAKATE	-1 471 219	-1 653 543	-1 653 543	-1 570 170	-5,0	-2 103 818	-1 068 450

SISÄISET

10 LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO	TP 2018	TA 2019 KV	TA+MUUT. 2019	TA 2020	Ero% vuoteen 2019	SV1 2021	SV2 2022
TOIMINTAKULUT							
PALVELUJEN OSTOT	-87 941	-77 300	-77 300	-71 650	-7,3	-73 072	-75 557
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	0	0	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-70 786	-79 200	-79 200	-97 800	23,5	-101 224	-104 665
TOIMINTAKULUT	-158 726	-156 500	-156 500	-169 450	8,3	-174 296	-180 222
TOIMINTAKATE	-158 726	-156 500	-156 500	-169 450	8,3	-174 296	-180 222

3.2. Asuntomessut 2021 -hanke

3.2.1. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Asuntomessut 2021 -hankkeessa vuonna 2020 keskeistä on talorakentaminen. Ensimmäisten talojen rakentuminen alkaa arviolta 02-03/2020. Myös puistorakentaminen käynnistyy ja katurakentamista viimeistellään. Lisäksi suunnitellaan messutoimintojen vaatimia rakenteita ja valmistellaan messupysäköintiä. Asuntomessutoimiston työtehtävissä painottuvat mm. asunto-osuuskunta ja kumppanuuskorttelin järjestelyt. Yhteiskäyttökulkuneuvoratkaisuja selvitetään ja pilotoidaan. Työssä alkaa painottua myös messutapahtumaan liittyvät valmistelut (esim. oheiskohteet, majoitus). Alueen päätaidekohteesta järjestetään taidekilpailu. Tiivistä vuorovaikutusta asukkaiden, yrittäjien ja muiden osallisten kanssa jatketaan. Viestintä ja markkinointi painottuvat rakentamisesta viestimiseen ja mielenkiinnon herättämiseen messutapahtumaa kohtaan.

Asuntomessut tuloslaskelma sisältyy osaksi luottamushenkilöhallinnon määrärahaa

ULKOISET JA SISÄISET

6021 ASUNTOMESSUT (2017-2021)	TP 2018	TA 2019	KH 2020	Ero%	SV1 2021	SV2 2022
TOIMINTATUOTOT						
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0		0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	10 000	0	0		550 000	0
TOIMINTATUOTOT	10 000	0	0		550 000	0
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-197 023	-172 150	-203 060	18,0	-215 920	0
PALKAT JA PALKKIOT	-163 520	-142 380	-166 380	16,9	-175 000	0
HENKILÖSIVUKULUT	-33 502	-29 770	-36 680	23,2	-40 920	0
ELÄKEKULUT	-27 430	-23 850	-29 780	24,9	-33 220	0
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-6 073	-5 920	-6 900	16,6	-7 700	0
PALVELUJEN OSTOT	-137 701	-197 000	-340 800	73,0	-301 000	0
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-15 360	-20 000	-10 000	-50,0	-660 000	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-9 100	-71 100	-76 100	7,0	-90 000	0
TOIMINTAKULUT	-359 184	-460 250	-629 960	36,9	-1 266 920	0
TOIMINTAKATE	-349 184	-460 250	-629 960	36,9	-716 920	0

4. Keskusvaalilautakunta

4.1.1. Toiminnan sisältö ja laajuus

Sisältö:	Laajuus	Tuotot/kulut € (ulkoiset)
Vaalit: Eduskuntavaalit, Kuntavaalit, Presidentinvaali, Europarlamenttivaalit	37 901 äänioikeutettua	0/ 0

4.1.2. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Vuonna 2020 ei järjestetä säännönmukaisia vaaleja. Vuonna 2021 järjestetään kuntavaalit.

4.1.3. Keskusvaalilautakunnan tuloslaskelma

Keskusvaalilautakunnan arvioitujen toimintatuottojen ja -kulujen erotus muodostaa toimintakatteen, joka on sitova suhteessa valtuustoon. Toimintakatteen muuttamisesta päättää valtuusto.

ULKOISET JA SISÄISET								
20 KESKUSVAALILAUTAKUNTA	TP 2018	TA 2019 KV	TA+MUUT. 2019	TA 2020	Ero% vuoteen 2019	SV1 2021	SV2 2022	
TOIMINTATUOTOT								
TUET JA AVUSTUKSET	79 270	225 000	225 000	0	-100,0	0	0	
TOIMINTATUOTOT	79 270	225 000	225 000	0	-100,0	0	0	
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	-119 505	-463 980	-463 980	0	-100,0	-175 717	0	
PALKAT JA PALKKIOT	-107 175	-420 060	-420 060	0	-100,0	-156 600	0	
HENKILÖSIVUKULUT	-12 330	-43 920	-43 920	0	-100,0	-19 117	0	
ELÄKEKULUT	-9 954	-35 190	-35 190	0	-100,0	-15 519	0	
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-2 376	-8 730	-8 730	0	-100,0	-3 598	0	
PALVELUJEN OSTOT	-17 989	-86 100	-86 100	0	-100,0	-50 300	0	
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 789	-9 000	-9 000	0	-100,0	-6 000	0	
MUUT TOIMINTAKULUT	0	0	0	0		-2 300	0	
TOIMINTAKULUT	-140 283	-559 080	-559 080	0	-100,0	-234 317	0	
TOIMINTAKATE	-61 013	-334 080	-334 080	0	-100,0	-234 317	0	

ULKOISET

20 KESKUSVAALILAUTAKUNTA	TP 2018	TA 2019 KV	TA+MUUT. 2019	TA 2020	Ero%	SV1 2021	SV2 2022
TOIMINTATUOTOT							
TUET JA AVUSTUKSET	79 270	225 000	225 000	0	-100,0	0	0
TOIMINTATUOTOT	79 270	225 000	225 000	0	-100,0	0	0
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-119 505	-463 980	-463 980	0	-100,0	-175 717	0
PALKAT JA PALKKIOT	-107 175	-420 060	-420 060	0	-100,0	-156 600	0
HENKILÖSMUKULUT	-12 330	-43 920	-43 920	0	-100,0	-19 117	0
ELÄKEKULUT	-9 954	-35 190	-35 190	0	-100,0	-15 519	0
MUUT HENKILÖSMUKULUT	-2 376	-8 730	-8 730	0	-100,0	-3 598	0
PALVELUJEN OSTOT	-15 889	-81 000	-81 000	0	-100,0	-50 300	0
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 789	-9 000	-9 000	0	-100,0	-6 000	0
MUUT TOIMINTAKULUT	0	0	0	0		-2 300	0
TOIMINTAKULUT	-138 183	-553 980	-553 980	0	-100,0	-234 317	0
TOIMINTAKATE	-58 913	-328 980	-328 980	0	-100,0	-234 317	0

SISÄISET

20 KESKUSVAALILAUTAKUNTA	TP 2018	TA 2019 KV	TA+MUUT. 2019	TA 2020	Ero%	SV1 2021	SV2 2022
TOIMINTAKULUT							
PALVELUJEN OSTOT	-2 100	-5 100	-5 100	0	-100,0	0	0
TOIMINTAKULUT	-2 100	-5 100	-5 100	0	-100,0	0	0
TOIMINTAKATE	-2 100	-5 100	-5 100	0	-100,0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-2 100	-5 100	-5 100	0	-100,0	0	0

5. Tarkastuslautakunta

5.1.1. Toiminnan sisältö ja laajuus

Sisältö:	Laajuus	Tuotot/kulut € (ulkoiset)
Tarkastuslautakunta	10 kokousta controller 0,3 htv	0/ -75 880
Tilintarkastus	62 lakisääteistä tarkastus-päivää	0/ -40 000

5.1.2. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten.

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kunta-konsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Edellä mainitut tarkastuslautakunnan tehtävät voidaan jakaa kolmeen tehtäväkokonaisuuteen: hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestäminen, arviointi ja muut tehtävät.

5.1.3. Tarkastuslautakunnan tuloslaskelma

Tarkastuslautakunnan arvioitujen toimintatuottojen ja -kulujen erotus muodostaa toimintakatteen, joka on sitova suhteessa valtuustoon. Toimintakatteen muuttamisesta päättää valtuusto.

ULKOISET JA SISÄISET

30 TARKASTUSLAUTAKUNTA	TP 2018	TA 2019 KV	TA+MUUT. 2019	TA 2020	Ero% vuoteen 2019	SV1 2021	SV2 2022
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-29 040	-30 480	-30 480	-31 280	2,6	-32 244	-33 178
PALKAT JA PALKKIOT	-25 589	-26 700	-26 700	-27 210	1,9	-28 053	-28 867
HENKILÖSIVUKULUT	-3 451	-3 780	-3 780	-4 070	7,7	-4 191	-4 311
ELÄKEKULUT	-2 816	-3 050	-3 050	-3 320	8,9	-3 418	-3 515
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-634	-730	-730	-750	2,7	-773	-796
PALVELUJEN OSTOT	-39 627	-50 800	-50 800	-45 950	-9,5	-47 403	-49 015
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-36	-250	-250	0	-100,0	0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 920	-3 100	-3 100	0	-100,0	0	0
TOIMINTAKULUT	-71 623	-84 630	-84 630	-77 230	-8,7	-79 647	-82 193
TOIMINTAKATE	-71 623	-84 630	-84 630	-77 230	-8,7	-79 647	-82 193

30 TARKASTUSLAUTAKUNTA	TP 2018	TA 2019 KV	TA+MUUT. 2019	TA 2020	Ero% vuoteen 2019	SV1 2021	SV2 2022
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-29 040	-30 480	-30 480	-31 280	2,6	-32 244	-33 178
PALKAT JA PALKKIOT	-25 589	-26 700	-26 700	-27 210	1,9	-28 053	-28 867
HENKILÖSIVUKULUT	-3 451	-3 780	-3 780	-4 070	7,7	-4 191	-4 311
ELÄKEKULUT	-2 816	-3 050	-3 050	-3 320	8,9	-3 418	-3 515
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-634	-730	-730	-750	2,7	-773	-796
PALVELUJEN OSTOT	-37 515	-48 800	-48 800	-44 600	-8,6	-46 161	-47 731
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-36	-250	-250	0	-100,0	0	0
TOIMINTAKULUT	-66 591	-79 530	-79 530	-75 880	-4,6	-78 405	-80 909
TOIMINTAKATE	-66 591	-79 530	-79 530	-75 880	-4,6	-78 405	-80 909

SISÄISET

30 TARKASTUSLAUTAKUNTA	TP 2018	TA 2019 KV	TA+MUUT. 2019	TA 2020 en 2019		SV1 2021	SV2 2022
TOIMINTAKULUT							
PALVELUJEN OSTOT	-2 112	-2 000	-2 000	-1 350	-32,5	-1 242	-1 284
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 920	-3 100	-3 100	0	-100,0	0	0
TOIMINTAKULUT	-5 032	-5 100	-5 100	-1 350	-73,5	-1 242	-1 284
TOIMINTAKATE	-5 032	-5 100	-5 100	-1 350	-73,5	-1 242	-1 284

6. Elinvoima

Elinvoimatoimialan vuoden 2020 keskeisenä toiminnallisena painopisteenä on toimialan toiminta-ajatuksen mukaisesti Lohjan elinvoimaisuuden lisääminen. Elinvoimatoimiala huolehtii omalta osaltaan valtuuston päättämän talouden tasapainotusohjelman mukaisesti, että kaupungin taloudellinen elinvoimaisuus tulee vuoden 2020 aikana paranemaan.

Taloudellisen elinvoimaisuuden parantamisen lisäksi keskeistä on saada Lohjan kaupunki väestölliselle kasvu-uralle. Tämä edellyttää toimenpiteitä eri sektoreilla. Toimenpiteiden konkretiaa avaamaan elinvoimatoimialalle luodaan erillinen elinvoimaohjelma, jossa kuvataan sitä, miten Lohjan kaupunki saadaan ulkoisesti vetovoimaisemmaksi kohteeksi uusille asukkaille ja yrityksille sekä matkailijoille. Näissä pienemmissä ja isommissa toimenpiteissä elinvoimatoimialan tulosalueet tekevät keskinäistä yhteistyötä toimialan sisällä, sekä myös hyvinvointitoimialan suuntaan ja omien ulkoisten sidosryhmiensä kanssa. Isoimpia ulkoisen vetovoiman lisääviä, elinvoimatoimialalla edistettäviä hankkeita ovat Asuntomessut ja Paloniemen wellness-lomakylähanke, joiden osalta vuosi 2020 on potentiaalinen konkreettisen rakentumisen käynnistysvuosi.

Ulkaisen vetovoimaisuuden kasvattamisen lisäksi elinvoimatoimialalla jatkuu kaupungin sisäinen kehittäminen. Isojen kouluhankkeiden eteneminen on saatu strategisella tasolla hyvin hahmotettua, ja niiden eteenpäin viemistä jatketaan kaupungin investointiohjelman mukaisesti. Eri tulosalueiden sisäisiä toimintaprosesseja kehitetään ja asiakaspalveluun panostetaan siten, että Lohjan kaupunki on asukkailleen ja yrityksille jatkossa entistä parempi kumppani, ja kaupungin toiminta on taloudellisesti, toiminnallisesti ja sosiaalisesti kestävämmällä pohjalla. Kestävyyteen liittyy olennaisesti Hinku 2.0 -ohjelman toimenpiteiden edistäminen.

Elinvoimatoimiala vie Lohjaa vuonna 2020 kohti kaupungin visiota ”Suomen mielenkiintoisin ja kehittyvin kaupunki”.

6.1. Toiminta-ajatus

Lohjan elinvoimaisuuden lisääminen:

- Vahva ja palveleva ohjaus
- Tehokas arjen palvelutuotanto
- Tehokas maankäyttö ja valvonta
- Luova ja liikkuva, tiedotus- ja suhdetoiminta- (pr) sekä sisällöntuotanto

6.2. Elinvoiman tunnusluvut ja mittarit

Elinvoima	TA2019 kv	TA2019	TA2020	SV2021	SV2022
asukasluku	46500	46500	46160	46160	46160
Toimintatuotot/asukas	1 439,25	1 443,51	1 566,90	1 617,62	1 669,23
Toimintakulut/asukas	-1 730,71	-1 762,16	-1 781,87	-1 831,04	-1 889,93
*Toimintakate/asukas	-291,46	-318,65	-214,97	-213,42	-220,70
Sairauspoissaolojen muutos, %	-4,0	-4,0	-1,0	-1,0	-1,0
Henkilöstön määrän muutos, %	-2,0	-2,0	-1,0	0,0	0,0
Työmarkkinatuen kuntaosuuden muutos, %	-5,0	-5,0	-2,0	-1,0	-1,0
Palo- ja pelastustoimi, euroa/asukas	69	69	69	69	69
Korjausvelka; 1.1. tilanne; kuntoluokka 75 %; muutos-%	5-10	5-10	5-10	5-10	5-10
Tilamassa; poistuvan tilamassan määrä, muutos-%	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5
Rakennushankkeet; investointitaso, milj. euroa	25-30	25-30	35-40	25-30	25-30
Luovutetut tontit	13	13	25	13	13
Hyväksytyt kaavat: asemakaava+osayleiskaava	12	12	7	10	10
Hyväksytyjen rakennuslupien määrä	800	800	750	800	800
Kulttuuripalvelujen asiakasmäärä	450 000	450 000	450 000	450 000	450 000
Opistojen opetustunnit	44 000	44 000	44 955	44 000	44 000
Tapahtumat, kpl	150				
Tapahtumat, suuria tapahtuma 4 kpl, kävijämäärä yhteensä kaikissa		40 000	80 000	100 000	80 000
Tilastoidut yöpymisvuorokaudet/TAK tilastokeskus		165 000	170 000	180 000	180 000
Lohjan välitön matkailutulo/Matkailun tulo- ja työll. Selvitys		44 000 000	45 000 000	46 000 000	46 500 000
Liikuntasuoritteiden määrä	1 290 000	1 290 000	1 300 000	1 290 000	1 290 000

6.3. Elinvoiman tuloslaskelma

Elinvoima-toimialan arvioitujen toimintatuottojen ja -kulujen erotus muodostaa toimintakatteen, joka on sitova suhteessa valtuustoon. Toimintakatteen muuttamisesta päättää valtuusto.

ULKOISET JA SISÄISET								
40 ELINVOIMA	TP 2018	TA 2019 KV	TA+MUUT. 2019	TA 2020	Ero% vuoteen 2019	SV1 2021	SV2 2022	
TOIMINTATUOTOT								
MYYNITUOTOT	36 447 688	35 899 573	35 954 280	37 097 303	3,2	38 057 286	39 046 773	
MAKSUTUOTOT	3 640 248	2 967 446	3 107 921	3 687 642	18,7	3 787 208	3 885 673	
TUET JA AVUSTUKSET	1 146 929	939 606	939 606	1 164 130	23,9	1 199 667	1 230 859	
MUUT TOIMINTATUOTOT	27 335 745	27 118 340	27 121 412	30 378 865	12,0	31 625 275	32 888 564	
TOIMINTATUOTOT	68 570 609	66 924 965	67 123 219	72 327 940	7,8	74 669 436	77 051 869	
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN								
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	207 971	0	0	0		0	0	
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	207 971	0	0	0		0	0	
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	-31 083 826	-30 954 472	-30 719 292	-31 935 174	4,0	-32 612 579	-33 565 914	
PALKAT JA PALKKIOT	-24 402 773	-23 985 316	-23 958 916	-24 957 967	4,2	-25 447 282	-26 210 670	
HENKILÖSIVUKULUT	-6 681 052	-6 969 156	-6 760 376	-6 977 207	3,2	-7 165 297	-7 355 244	
ELÄKEKULUT	-5 759 463	-5 964 346	-5 754 866	-5 940 247	3,2	-6 096 800	-6 255 754	
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-921 590	-1 004 810	-1 005 510	-1 036 960	3,1	-1 068 497	-1 099 490	
PALVELUJEN OSTOT	-27 521 479	-24 718 505	-26 396 839	-27 091 820	2,6	-27 909 252	-28 858 163	
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-11 615 063	-11 702 564	-11 706 864	-11 894 774	1,6	-12 309 598	-12 728 123	
AVUSTUKSET	-4 826 244	-7 427 610	-7 407 610	-5 108 660	-31,0	-5 251 237	-5 429 779	
MUUT TOIMINTAKULUT	-5 578 559	-5 674 906	-5 709 906	-6 220 638	8,9	-6 438 363	-6 657 266	
TOIMINTAKULUT	-80 625 171	-80 478 057	-81 940 511	-82 251 066	0,4	-84 521 029	-87 239 245	
TOIMINTAKATE	-11 846 591	-13 553 092	-14 817 292	-9 923 126	-33,0	-9 851 593	-10 187 376	

ULKOISET

40 ELINVOIMA	TP 2018	TA 2019 KV	TA+MUUT. 2019	TA 2020	Ern 2019	SV1 2021	SV2 2022
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITUOTOT	9 106 903	9 659 573	9 714 280	10 062 253	3,6	10 333 935	10 602 616
MAKSUTUOTOT	3 513 465	2 967 446	3 107 921	3 687 642	18,7	3 787 208	3 885 673
TUET JA AVUSTUKSET	1 146 929	939 606	939 606	1 168 130	24,3	1 199 667	1 230 859
MUUT TOIMINTATUOTOT	5 057 466	4 631 240	4 634 312	5 204 865	12,3	5 345 395	5 484 376
TOIMINTATUOTOT	18 824 762	18 197 865	18 396 119	20 122 890	9,4	20 666 205	21 203 524
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN							
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	207 971	0	0	0		0	0
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	207 971	0	0	0		0	0
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-31 083 826	-30 954 472	-30 719 292	-31 917 934	3,9	-32 612 579	-33 565 914
PALKAT JA PALKKIOT	-24 402 773	-23 985 316	-23 958 916	-24 943 837	4,1	-25 447 282	-26 210 670
HENKILÖSIVUKULUT	-6 681 052	-6 969 156	-6 760 376	-6 974 097	3,2	-7 165 297	-7 355 244
ELÄKEKULUT	-5 759 463	-5 964 346	-5 754 866	-5 937 717	3,2	-6 096 800	-6 255 754
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-921 590	-1 004 810	-1 005 510	-1 036 380	3,1	-1 068 497	-1 099 490
PALVELUJEN OSTOT	-22 988 607	-20 529 005	-22 207 339	-22 639 254	1,9	-23 295 848	-24 087 903
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-11 263 030	-11 392 564	-11 396 864	-11 593 330	1,7	-11 999 097	-12 407 065
AVUSTUKSET	-4 826 244	-7 427 610	-7 407 610	-5 108 660	-31,5	-5 251 237	-5 429 779
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 592 709	-1 452 006	-1 487 006	-1 497 338	0,7	-1 549 746	-1 602 436
TOIMINTAKULUT	-71 754 415	-71 755 657	-73 218 111	-72 756 516	-0,7	-74 708 507	-77 093 097
TOIMINTAKATE	-52 721 682	-53 557 792	-54 821 992	-52 633 626	-4,1	-54 042 302	-55 889 573

SISÄISET

40 ELINVOIMA	TP 2018	TA 2019 KV	TA+MUUT. 2019	TA 2020	Ero% vuoteen 2019	SV1 2021	SV2 2022
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITUOTOT	27 340 785	26 240 000	26 240 000	27 035 050	3,0	27 723 351	28 444 157
MAKSUTUOTOT	126 783	0	0	0		0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	22 278 279	22 487 100	22 487 100	25 174 000	11,9	26 279 880	27 404 188
TOIMINTATUOTOT	49 745 847	48 727 100	48 727 100	52 209 050	7,1	54 003 231	55 848 345
TOIMINTAKULUT							
PALVELUJEN OSTOT	-4 532 872	-4 189 500	-4 189 500	-4 475 250	6,8	-4 613 404	-4 770 260
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-352 032	-310 000	-310 000	-300 000	-3,2	-310 501	-321 058
MUUT TOIMINTAKULUT	-3 985 851	-4 222 900	-4 222 900	-4 723 300	11,8	-4 888 617	-5 054 830
TOIMINTAKULUT	-8 870 755	-8 722 400	-8 722 400	-9 498 550	8,9	-9 812 522	-10 146 148
TOIMINTAKATE	40 875 091	40 004 700	40 004 700	42 710 500	6,8	44 190 709	45 702 197

Vesilaitos sisältyy Elinvoiman/Palvelutuotannon tuloslaskelmaan, mutta on oma taseyksikkönsä.

ULKOISET JA SISÄISET

4243 VESILAITOS	TP 2018	TA 2019 KV	TA+MUUT. 2019	TA 2020	Ero% 19/20	SV1 2021	SV2 2022
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITUOTOT	7 599 540	7 625 430	7 625 430	8 194 511	7,5	8 415 763	8 634 573
MAKSUTUOTOT	16 835	17 966	17 966	17 326	-3,6	17 794	18 257
TUET JA AVUSTUKSET	14 745	0	0	15 176		15 585	15 990
MUUT TOIMINTATUOTOT	81 539	13 905	13 905	83 920	503,5	86 186	88 426
TOIMINTATUOTOT	7 712 659	7 657 301	7 657 301	8 310 933	8,5	8 535 328	8 757 246
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN							
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	120 767		0	0		0	0
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	120 767		0	0		0	0
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-1 063 482	-1 012 353	-971 059	-999 692	2,9	-1 023 505	-1 053 434
PALKAT JA PALKKIOT	-851 950	-773 160	-763 160	-792 756	3,9	-810 673	-834 810
HENKILÖSIVUKULUT	-211 532	-239 193	-207 899	-206 936	-0,5	-212 832	-218 624
ELÄKEKULUT	-178 856	-206 863	-175 569	-173 886	-1,0	-178 744	-183 547
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-32 675	-32 330	-32 330	-33 050	2,2	-34 088	-35 077
PALVELUJEN OSTOT	-1 570 491	-1 424 890	-1 424 890	-1 529 197	7,3	-1 582 564	-1 636 373
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 615 131	-1 342 188	-1 342 188	-1 566 003	16,7	-1 620 813	-1 675 920
AVUSTUKSET	-32 798	0	0	-33 755		-34 936	-36 124
MUUT TOIMINTAKULUT	-267 374	-161 137	-161 137	-263 408	63,5	-272 627	-281 897
TOIMINTAKULUT	-4 549 274	-3 940 568	-3 899 274	-4 392 055	12,6	-4 534 445	-4 683 748
TOIMINTAKATE	3 284 151	3 716 733	3 758 027	3 918 878	4,3	4 000 883	4 073 498

ULKOISET

4243 VESILAITOS	TP 2018	TA 2019 KV	TA+MUUT. 2019	TA 2020	Ero% 19/20	SV1 2021	SV2 2022
TOIMINTATUOTOT							
MYyntITUOTOT	7 252 732		7 315 430	7 894 511	7,9	8 107 663	8 318 463
MAKSUTUOTOT	16 835		17 966	17 326	-3,6	17 794	18 257
TUET JA AVUSTUKSET	14 745		0	15 176		15 585	15 990
MUUT TOIMINTATUOTOT	81 539		13 905	83 920	503,5	86 186	88 426
TOIMINTATUOTOT	7 365 850		7 347 301	8 010 933	9,0	8 227 228	8 441 136
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	120 767		0	0		0	0
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-1 063 482	-1 012 353	-971 059	-999 692	2,9	-1 023 505	-1 053 434
PALKAT JA PALKKIOT	-851 950	-773 160	-763 160	-792 756	3,9	-810 673	-834 810
HENKILÖSIVUKULUT	-211 532	-239 193	-207 899	-206 936	-0,5	-212 832	-218 624
ELÄKEKULUT	-178 856	-206 863	-175 569	-173 886	-1,0	-178 744	-183 547
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-32 675	-32 330	-32 330	-33 050	2,2	-34 088	-35 077
PALVELUJEN OSTOT	-1 360 381	-1 424 890	-1 276 690	-1 380 947	8,2	-1 429 280	-1 477 877
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 517 606	-1 342 188	-1 338 788	-1 481 503	10,7	-1 533 355	-1 585 488
AVUSTUKSET	-32 798	0	0	-33 755		-34 936	-36 124
MUUT TOIMINTAKULUT	-138 464	-35 137	-31 537	-142 508	351,9	-147 496	-152 511
TOIMINTAKULUT	-4 112 730	-3 814 568	-3 618 074	-4 038 405	11,6	-4 168 572	-4 305 434
TOIMINTAKATE	3 373 887		3 729 227	3 972 528	6,5	4 058 656	4 135 702

SISÄISET

4243 VESILAITOS	TP 2018	TA 2019 KV	TA+MUUT. 2019	TA 2020	Ero% 19/20	SV1 2021	SV2 2022
TOIMINTATUOTOT							
MYyntITUOTOT	346 808		310 000	300 000	-3,2	308 100	316 110
TOIMINTATUOTOT	346 808		310 000	300 000	-3,2	308 100	316 110
TOIMINTAKULUT							
PALVELUJEN OSTOT	-210 110		-148 200	-148 250	0,0	-153 284	-158 496
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-97 524		-3 400	-84 500	2 385,3	-87 458	-90 432
MUUT TOIMINTAKULUT	-128 909		-129 600	-120 900	-6,7	-125 131	-129 386
TOIMINTAKULUT	-436 544		-281 200	-353 650	25,8	-365 873	-378 314
TOIMINTAKATE	-89 736		28 800	-53 650	-286,3	-57 773	-62 204

6.4. Konsernihallinto

6.4.1. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Konsernihallinnon toiminnan tarkoituksena on ohjata ja kehittää kaupungin toimintaa yhdessä toimialojen kanssa sekä mahdollistaa niiden toiminta. Tämä toteutetaan yhdenmukaistamalla käytäntöjä, huolehtimalla asioiden oikeellisuudesta, ohjaamalla konserniyhtiöitä sekä yleisesti valvomalla konsernin etua.

6.4.2. Toiminnan sisältö ja laajuus

Toiminnan sisältö	Laajuus	Tuotot/kulut (ulkoiset), €
Hallinto ja henkilöstö: yleishallinnon ohjaaminen, lakipalvelut, suhdetoiminta ja edunvalvonta, virallinen viestintä, kansainvälinen toiminta, tiedolla johtaminen, työnantaja-toiminta sekä virka- ja työsuhdehallinto, yhteistoiminta, työsuojelu, työterveysyhteistyö, työllisyystyöt	- valtuuston kokouksia 11 - hallituksen kokouksia 21 - palveluksessa oleva henkilöstö 3 207 - vakituinen henkilöstö 2 427 - määräaikaista kausivaihtelun mukaan noin 700	878 777 -4 969 323
Talous ja strategia: taloussuunnittelu, kunnallisverotus, omaisuuden hallinta, omistajaohjaus, yhteistoiminta, pelastustoimi, maatalous, kehittäminen	- tytäryhtiöitä 11 - talousarvio kokonaisuudessaan noin 360 M€ - lainakanta 3.389 €/asukas - maa-alueita noin 5.170 ha - pelastustoimen kustannustaso 69 €/asukas	0 -5 073 569
Konsernitulosalueen johto		0 -96 745

6.4.3. Talousarvion perustelut

Konsernihallinto sisältää kaksi toimintoa: hallinto ja henkilöstö sekä talous ja strategia.

Hallinto ja henkilöstö

Hallinto- ja henkilöstötoimintaan sisältyvät hallinnon, henkilöstön, hankinnan ja sopimushallinnan sekä työllisyysasioiden osa-alueet sekä viestinnän ja edunvalvonnan kokonaisuus. Hallinto ja henkilöstö -toiminto varmistaa osaltaan kaupunkistrategian toteutumisen.

Hallinnon keskeinen tehtävä on päätösten lainmukaisuuden ja oikeellisuuden varmistaminen kaikilla päätöstasoilla. Hallintosääntö päivitetään syksyllä 2019 ja sen jalkauttaminen käytäntöön edellyttää resursointia hallinnolta. Hallintojohtaja toimii myös kaupungin tietosuojavastaavana. Kaupunginlakimies vastaa kaupungin oikeudellisista palveluista, mutta myös ostopalveluja käytetään erityisesti asianajoa edellyttävissä tapauksissa.

Henkilöstöjohtamisen keskeinen ja taloudellista säästöä tuova tavoite on sairauspoissaolojen sekä työtapaturmien määrän väheneminen. Tähän tavoitteeseen pyritään mm. viestinnän avulla, erilaisin projektein sekä oppilaitosyhteistyötä hyödyntämällä. Vuoden 2019 alusta käyttöön otetun henkilöstötietojärjestelmän kehitystyö jatkuu ja tavoitteena on selvittää sen laajentamista esimerkiksi työhyvinvoinnin puolelle. Työterveyshuolloilla on yhtiöittämisvaade 1.1.2020 alkaen ja tämä tarkoittaa muutoksia kaupungin käytäntöihin. Yhteistyö tulevan uuden työterveyshuollon toimijan kanssa edellyttää keskinäisiä ja tiiviitä keskusteluja.

Hankinta- ja sopimusosaamista sekä -tietoa lisätään kouluttamalla esimiehiä, avainhenkilöitä ja luottamushenkilöitä. Sähköisiä hankinta- ja sopimusprosesseja kehitetään mm. Cloudia, Sokopro ja Tilaajavastuu-ohjelmia hyödyntäen. Yhteistyötä ja verkostoitumista jatketaan muiden yhteishankintayksiköiden, lähialueen kuntien sekä paikallisten toimijoiden kanssa.

Työllisyysasioissa tavoitteena on kattavan kuntouttavan työtoiminnan tarjonnan (kuten työpajatoiminta, minitalkkaritoiminta sekä erilaisten kurssien tarjoaminen ja työnohjaustoiminta) rakentaminen ja tarjoaminen pitkäaikaistyöttömille, jotta ns. sakkomaksuja saadaan edelleen pienemmiksi. Myös ns. oppisopimuspilotti jatkuu.

Strategia ja talous

Strategia ja talous -toiminto koostuu taloussuunnittelusta sekä kehittämistoiminnasta. Näkökulma toiminnassa on strateginen sekä toimintaa kehittävä ja ohjaava. Taloussuunnittelu huolehtii osaltaan siitä, että kaupungin talous on tasapainossa.

Taloussuunnittelun osalta tavoitteena on kustannustietoisuuden lisääminen sekä talouden mittauksen parantaminen. Vuonna 2020 jatketaan prosessien toimivuuden kehittämistä. Taloussuunnittelu tekee kiinteää yhteistyötä palvelutuotanto-tulosalueen kanssa.

Vuoden 2020 keskeinen tavoite on seurata kaupungin säästötoimenpiteiden toteutumista ja samalla varmistaa kaupungin pitkän aikavälin tuloksellinen sekä rahoituksellinen tasapaino. Myös talousarvioprosessin ohjaamiseen tullaan panostamaan.

Vuonna 2020 jatketaan omistajaohjausprosessin kehittämistä. Toiminto vastaa kaupungin konserni- ja omistajaohjauksesta.

6.4.4. Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2020

Konsernihallinnon keskeinen tavoite on kaupungin toimintojen palveleminen keskitetysti ja kaupungin etua valvoen. Erityisesti edunvalvonta ja konserniohjaus ovat edelleen keskeisiä kehittämiskohteita.

Talousarviota laadittaessa on selvitettävänä mahdollinen konsernihallinnon ja palvelutuotannon välinen osittainen organisaatiouudistus, jossa konsernihallintoon liitettäisiin operatiiviset hallintopalvelut. Mikäli tämä uudistus toteutuu, edellyttää se kehittämistyötä ja osin myös henkilöstön työnkuvien tarkastelua.

Vuonna 2020 jatketaan yhdistysten kiinteistöveron kompensatiota. Tähän varataan 35 000 euroa.

Konsernihallinto ohjaa ja kehittää kaupungin toimintaa sekä mahdollistaa yksiköiden toiminnan kehittämisen. Sen toiminta painottuu erityisesti niihin prosesseihin, joilla varmistetaan kaupungin toiminnan toteutuminen taloudellisesti, tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisin resurssein. Keskeisiä teh-

täviä ovat mm. yhteistyö muiden tulos- ja palvelualueiden kanssa toiminnan sujuvuuden varmistamiseksi sekä talouden johtamiseen liittyvien menettelytapojen edelleen kehittäminen. Työllisyysasioita edistetään yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Talousarvio ei sisällä rakenteellisia muutoksia.

6.4.5. Tasapainotus-/sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset

Konsernihallinto toimii vuonna 2019 tehtyjen, elinvoimalle asetettujen taloudellisten tavoitteiden puitteissa. Kahden henkilötövuoden vähentyminen kevään 2020 aikana on huomioitu henkilöstökuluissa. Tasapainotusohjelmassa päätetyt säästöt on viety talousarvioon.

Talouden tasapainotustoimenpiteitä toteutetaan kaupunginvaltuuston 15.5.2019 § 58 vahvistaman ohjelman mukaisesti. Talouden tasapainotustoimenpiteiden toteutumista seurataan kuukausittain. Talousarvioon sisältyy tasapainotusohjelman vuosille 2019 ja 2020 asetetut tasapainotustoimenpiteet, jotka ovat konsernihallinnon tulosalueen osalta yhteensä 268 000 euroa. Konsernihallinnon tulosalueen tasapainotustoimenpiteitä on huomioitu vuoden 2020 talousarviossa 184 890 euroa.

Kesätyöntekijöille varattu palkkaraha Elinvoiman osalta, joka on aiemmin ollut keskitetysti konsernihallinnossa, on jaettu muille tulosalueille.

Talousarvionlaadinnan huomioidut tasapainotuslistojen toimenpiteet:

Toimenpide	eurot
Konsernihallinnon tulosalue	184 890
- vähennetään 2 htv, vuonna 2020 vähennyksestä toteutuu 1,25 htv	132 100
- Koulutusrahoista leikataan kaupunkitasoisesti 10 % (47 650 euroa) jaettu kaikille koulutusrahoja käyttäneille käytön suhteessa, elinvoimatoimialan osuus jaettu elinvoiman kustannuspaikoille	11 790
- Asiakkaiden laskutustietojen tarkistaminen	1 000
- Prosessaaminen osin kaupungin omaksi toiminnaksi. Ostopalvelun vähentäminen.	20 000
- Velvoitetäyttyvyyttä käyttäen käyttö rakennusvalvonnassa, säästö työmarkkinatuen kuntaosuuksista (Vetovoimalautakunnan listoilta)	20 000

6.4.6. Henkilöstömuutokset

Vuonna 2020 konsernihallinnon henkilöstömäärä vähenee 1,25 henkilötövuodella irtisanoutumisen ja käytyjen yhteistoimintaneuvottelujen seurauksena. Vuodesta 2021 alkaen vähennys toteutuu 2 henkilötövuoden suuruiseksi.

6.4.7. Merkittävät investoinnit

Ei merkittäviä investointeja.

6.4.8. Suunnittelukauden 2021-2022 kehittämissuunnitelmat

Suunnitteluvuosina varaudutaan mahdollisen sote-ratkaisun vaikutuksiin.

6.5. Palvelutuotanto

6.5.1. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Palvelutuotanto tuottaa keskitetysti kaupungin toiminnassa tarvittavia palveluita hyödyntämällä suurempia tuotantoyksiköitä, mahdollistamalla henkilöstön osaamisen parempaa hyödyntämistä ja liikkuvuutta eri tulosyksiköissä sekä hyödyntäen digitalisaation mahdollisuuksia.

Vuonna 2020 palvelutuotannon perustehtävä jatkuu aikaisempien vuosien mukaisesti. Talouden seuranta tiivistetään ja tarvittaessa reagoidaan talouden muutoksiin. Konsernipalveluiden kanssa tiivistetään yhteistyötä yhteisillä henkilöresursseilla ja hankkeilla. Lisäksi konsernipalveluiden kanssa valmistellaan mahdollisesti operatiivisten hallintopalveluiden siirtymistä konsernipalvelutulosalueelle. Palvelutuotannon suurimpana toiminnallisena kokonaisuutena on muodostaa vuoden 2020 aikana tilakeskuspalvelut, joka ottaa kokonaisvastuun kaupungin kiinteistöjen ylläpidosta ja rakentamisen toteuttamisesta.

6.5.2. Toiminnan sisältö ja laajuus

Toiminnan sisältö	Laajuus	Tuotot/kulut (ulkoiset), €
Operatiiviset hallintopalvelut: hallintoasiantuntijat, hallintopalvelut (esityslista- ja pöytäkirja, kirjaamo, monistamo, postitus, arkisto), laskentakeskus (talous- ja henkilöstöhallinto), tietotekniikkapalvelut, logistiikka	- ei tuettuja henkilöliikennematkoja v 2020 (asia jatkoselvityksessä) - 1 600 opp. koululaiskuljetukset - ostolaskuja 58 000 kpl - tositteita 64 000 kpl - palkkalaskelmia 46 000/v - käyttäjätunnuksia 3530 kpl	384 032 -10 352 928
Tilojen palvelut: tilojen kunnossapitopalvelut (isännöinti, kunnossapitorakentaminen, sähköpalvelut), ruokapalvelut, siivouspalvelut	- 210 288 krs-m² ylläpidettäviä kiinteistöjä - 2 572 397 kpl ateriasuoritteita - 154 979 krs-m² siivottavaa alaa	4 081 127 -23 660 167
Rakennuttaminen ja kaupunkitekniikka: suunnittelu ja rakennuttaminen, liikenneväylät (konekeskus, varikko, pysäköinninvalvonta) ja puistot, vesihuolto	- 352 km ylläpidettävää liikenneverkostoa - 87 ha ylläpidettävää viheraluetta - 2 116 ha talousmetsää - 3 584 623 m³ puhdistettua jätevettä - 2 990 426 m³ pumpattua talousvettä - 1200 km verkostoa - kunnossapitoavustuksia 228 tiekunnalle (tieto v.2019 pohjalta)	9 548 910 -10 388 376
Tulosalueen johto		26 296 -368 346

6.5.3. Talousarvion perustelut

Palvelutuotantoon kuuluu seuraavat tulosityksiköt: operatiiviset hallintopalvelut (hallinto-, laskenta-, tietotekniikka- ja logistiikkapalvelut), tilojen palvelut (tilojen kunnossapito, ruoka- ja siivouspalvelut), sekä rakennuttaminen ja kaupunkitekniikka (rakennuttaminen ja suunnittelu, liikenneväylät, viheralueet ja puistot, taseyksikkönä vesilaitos).

Operatiiviset hallintopalvelut

Operatiivisiin hallintopalveluihin kuuluu keskitetyt hallinto-, laskenta-, tietotekniikka- ja logistiikkapalvelut. Hallintopalveluiden toiminnan painopisteenä on jatkaa keskitettyjen hallintopalveluiden tuottamista ja kehittämistä. Keskitetyt hallintopalvelut sisältävät asiahallinnan, esityslista- ja pöytäkirjaprosessit sekä arkisto- ja hallintoasiantuntijapalvelut. Yhteinen hallintojohtaja konsernipalveluiden kanssa tehostaa hallinnon uudistamista sekä nopeuttaa eri hankkeiden läpivientiä.

Laskentapalvelut tuottavat keskitettyjä talous- ja henkilöstöpalveluita. Lisäksi talous- ja henkilöstöpalveluita tuotetaan Siuntion kunnalle.

Tietotekniikkapalvelut keskittyvät tietojärjestelmähankkeiden tekniseen toteuttamiseen. Tietohallinnon investointeja kohdennetaan yhä enemmän tietoturvallisuuteen ja toiminnan vakauteen liittyviin järjestelmähankkeisiin. Kehittämishankkeet toteutetaan pääosin investointibudjetin kautta.

Logistiikkapalvelut keskittyvät kaupungin joukkoliikenteen, oppilaskuljetusten ja muun logistiikan ylläpitoon ja kehittämiseen. Selvitetään mahdollisuudet liittyä HSL-liikennöintialueeseen tai kilpailuttaa joukkoliikenne kunnan alueella omaksi toiminnaksi. Tulosalueen määrärahoihin sisältyvät myös seudulliset joukkoliikennemaksusuudet. Logistiikkapalvelut toteuttavat normaalin toiminnan lisäksi myös opetustoimen sisäisiä kuljetuksia sekä kaupungin sisäiset logistiikkapalvelut. Vuoden aikana pyritään panostamaan yhä enemmän kutsu- ja palveluliikenteen kehittämiseen. Lisäksi kehitystyötä jatketaan joukkoliikennetoimijoiden kanssa eri digitalisaatiohankkeissa.

Tilojen palvelut

Tilojen palvelut muodostuvat tilojen kunnossapito-, ruoka- ja siivouspalveluista. Toiminnan painopisteenä on tuottaa palveluita ns. yhden luukun periaatteella. Tätä varten tilojen palvelut on kehittänyt sähköisiä palvelukanavia. Tilojen palvelut toteuttavat alle 200 000 euron korjausrakentamisen hankkeet. Harmaiden listojen avulla pyritään pääsemään irti turhista kiinteistöistä.

Tilojen kunnossapitopalvelut muodostuvat kiinteistöhoidosta, isännöinnistä ja eri korjaushankkeiden toteuttamisesta (alle 200 000 euron hankkeet). Yksikkö vastaa yhdessä tilaprosessin kanssa kiinteistöjen sisäilma- ja korjausrakentamisesta ja kaupungin kiinteistömassa-tilatietojen hallinnasta sekä kiinteistöjen pitkän tähtäimen korjaussuunnittelusta (PTS). Vuoden 2019 aikana käynnistettiin uutena toimintamuotona oman henkilöstön tekemä valvontatoimi. Vuoden 2020 aikana on tarkoitus laatia kaupungin rakentamisen ja ylläpidon periaatteet. Kaupungin kiinteistöjen irtaimiston/kaluston hallintaa ja varastointia jatketaan Pusulan Oloviisas -varastossa.

Tilojen kunnossapitopalvelut toteuttavat myös Hinku 2.0 toimintaa yhdessä palvelutuotannon muiden toimijoiden kanssa. Kaupungin hyväksymän Hinku 2.0 ohjelman mukaisesti ylläpidetään erilaisia ekokorihankkeita, joilla pyritään kehittämään kestävästä kehitystä ja mm. kiinteistöjen energiatehokkuutta.

Ruokapalvelut tuottavat keskitetysti keskuskeittiö Köökissä pääosan kaupungin aterioista. Ojamonkadun palvelukeskuksen keittiöratkaisu odottaa koko kiinteistön jatkopäätöksiä. Ruoka- ja siivoustoiminta kokeilee vuoden 2020 aikana ko. palveluiden ulkoistamista muutamissa pilottikohteissa.

Pilotoinnin jälkeen arvioidaan toiminnan laatu ja kustannusvaikutus. AROMI-tietojärjestelmäohjelmiston päivitys suoritetaan vuoden 2019/2020 aikana.

Arjen varautumisessa kehitetään valmiutta käynnistää nopeasti kaupungin varautumisorganisaatio eri häiriötilanteisiin sekä parannetaan oman varautumisen kapasiteettia. Pusulan Oloviisas -koh- teeseen varastoidaan mm. varmuussuunnitelman mukaisesti turvallisuuteen ja kriisinhallintaan liit- tyvää materiaalia. Pitkäaikaistyöttömiä hyödynnetään laajasti eri tulosityksikössä erilaisissa tukiteh- tävissä. Pitkäaikaistyöttömille tarjotaan laajasti erilaisia tukitehtäviä sosiaalisen kuntoutuksen kautta.

Rakennuttaminen ja kaupunkitekniikka

Kaupunkitekniikkapalveluihin kuuluu infrahankkeiden rakennuttaminen, liikenneväylät, puistot ja viheralueet sekä vesilaitos taseyksikkönä. Toiminnan painopisteenä on vähentää investointimäärä- rahojen (yli 200.000 euron hankkeiden) avulla kuntatekniikan infrastruktuurin korjausvelkaa liiken- neväylien ja vesilaitoksen osalta.

Tärkeänä painopisteenä kehitetään jatkuvasti yleistä viihtyvyyttä eri kohteissa mm. Porlan alueella. Lisäksi painopisteenä on edelleen liikenneturvallisuuden ja esteettömyyden huomioon ottaminen rakentamisessa sekä kevyen liikenteen väylien suunnittelussa. Pyöräilyohjelman edistäminen pyri- tään sisällyttämään eri hankkeisiin.

Rakentamisen painopisteenä on käynnistää Paloniemen kaava-alueen sekä tarvittaessa Lempolan ja Karnaisten kaava-alueiden kunnallistekniikan toteuttaminen. Muita uusia kaava-alueita aloite- taan tarvittaessa tontinmyyntitilanne huomioiden. Asuntomessualueen infrastruktuuri toteutetaan valmiiksi pääosin vuoden 2020 aikana. Taimiston liikuntapuiston rakentaminen käynnistetään en- simmäisen vaiheen maansiirtotöillä. Taimiston rakentaminen on suunniteltu toteuttavan kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen vaihe sisältää Tennarin alueen tenniskenttien siirrot, katu- ja pysäköinti- alueet sekä jalkapallokentät. Ensimmäisen vaiheen suuruusluokka on toteutuksen laajuudesta riip- puen 1-1,5 M€. Toisessa vaiheessa toteutetaan kiinteät rakennelmat ja muut liikunta-alueet.

6.5.4. Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2020

Palvelutuotantoon aikaisemmin liittynyt operatiiviset hallintopalvelut ovat suunnitelmien mukaisesti siirtymässä konsernipalveluihin, pl. joukkoliikenne ja logistiikkapalvelut. Ruoka- ja siivouspalvelut täydennettynä logistiikkapalveluilla muodostaisivat tämän jälkeen kuntalais- ja palvelutoiminnot tu- losyksikön. Tulosityksikkö vastaa edellä mainittujen tehtävien lisäksi turvallisuuteen ja varautumi- seen liittyvistä toiminnoista sekä Hinkuun ja kestäväan kehitykseen liittyvistä hankkeista. Tulosityk- kön kehittämisen painopisteenä on parantaa julkisen liikenteen saatavuutta kutsu- ja palveluliiken- teen avulla ja hyödyntää digitalisaatiota eri pilottihankkeiden avulla.

Palvelutuotannossa toteutetaan rakentamisen toimintojen uudelleen järjestely, jonka tarkoituksena on koota yhteen kaikki kiinteistöihin liittyvä kunnossapito, rakentaminen ja tilatietojen hallinta. Vuo- den 2019 aikana mahdollisesti hyväksytyn hallintosäännön mukaisesti muodostetaan uusi tilakes- kus tulosityksikkö. Vuoden 2020 aikana on tarkoitus käynnistää tilakeskuksen toiminta. Harmaiden listojen avulla pyritään pääsemään pois vajaakäytöllä tai tyhjillään olevista tiloista.

Rakennuttamisen ja kaupunkitekniikkapalveluiden kehittämisen painopisteenä on toteuttaa nyt käynnissä olevat kaava-alueet valmiiksi. Uusia kaava-alueita aloitetaan tarvittaessa. Suurimpana kunnallisteknisenä hankkeena saatetaan valmiiksi Hiidensalmen asuntomessualue. Kaikessa toi- minnassa pyritään aina panostamaan yleiseen viihtyvyyteen.

6.5.5. Tasapainotus-/sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset

Palvelutuotanto sopeuttaa toimintaansa talouden tasapainotusperiaatteiden mukaisesti. Jatkuvasti kasvavat määrärahatarpeet (mm. sähkön siirtokustannukset, korjausrakentamisen kustannusten kasvu, joukkoliikenteen kustannustason nousu, tietoturvan aiheuttamat lisäkustannukset) pyritään toteuttamaan palvelutuotannon budjetin sisäisillä tehostamistoimenpiteillä ja talouden tasapainotuslistan avulla. Uusien palveluiden toteuttamista ei esitetä.

Talouden tasapainotustoimenpiteitä toteutetaan kaupunginvaltuuston 15.5.2019 § 58 vahvistaman ohjelman mukaisesti. Talouden tasapainotustoimenpiteiden toteutumista seurataan kuukausittain. Talousarvioon sisältyy tasapainotusohjelman vuosille 2019 ja 2020 asetetut tasapainotustoimenpiteet, jotka ovat palvelutuotannon tulosalueen osalta yhteensä 1 135 740 euroa. Palvelutuotannon tulosalueen tasapainotustoimenpiteitä on huomioitu vuoden 2020 talousarviossa 976 000 euroa.

Talousarvion laadinnassa huomioitujen tasapainotuslistojen toimenpiteet:

Toimenpide	euroa
Palvelutuotannon tulosalue yhteensä	976 000
Operatiiviset hallintopalvelut	93 000
- Hallinnon ulkoiset myyntipalvelut kunnille	5 000
- Tietojärjestelmien irtisanominen, mm. DreamBroker, QPR	15 000
- Puhelinliittymien läpikäynti ja optimointi	10 000
- Kaupungin omien kuljetuksien toteutus omana työnä	30 000
- Mobiilipuhelinvaihe päivitys	2 000
- HR-järjestelmien optimaalinen käyttö (vähennys 2 htv)	35 000
- Keskitetään kopiointi ja tulostaminen, tulostamiselle reaalihintaa	-5 000
- Työsopimusten tulostaminen 2-puolisena, kolmas sivu tulostamatta palkanlaskentaan	1 000
Tilojen palvelut	-76 500
- Hävikkiruoan hyödyntäminen / myynti kaikissa kouluissa	3 000
- Tilataksien hintojen tarkistaminen, esim. Laurentiussali	2 000
- Lämpöjä tiputetaan 1-2 asteen verran, nyt. 22-23 astetta, sekä rajoitetaan tuuloilman lämpötilan maksimi 19 asteeseen.	120 000
- Purettavat kiinteistöt jätetään kylmiksi, siirretään purkua tulevaisuuteen	10 000
- Lämpimänkäyttöveden lämpötilojen lasku alimmalle mahdolliselle tasolle	5 000
- Iltasiivoustoiminnan pilotointi, ostopalvelun hyödyntäminen	10 000
- Puretaan tai viivästetään kiinteistöjen purkua	10 000
- Rekrytoidaan energiatehokkuuden ja kestävä kehityksen vastuhenkilö, taloudellisten säästöjen hakunäkökulma	-30 000
- Tukiasuntojen jatkuvien korjaus- ja sisäremontointitöiden kustannusten hallinta	15 000
- 2 rakennusammattimiestä eläköityy v. 2019-2020	30 000
- Rakennusautomaation päivityksiä lykätään tulevaisuuteen	30 000
- Puuro-, keittopäivien tai edullisten kasvisruokien lisääminen, kalliiden raaka-aineiden vähentäminen	2 500
- Vuosisopimussuunnittelijoita (arkkitehti, LVIS yms.) kilpailutus ja hinnan vakiointi	5 000
- Vuosisopimusurakoitsijan (IV-kanavien puhdistus-, ilmamäärien mittaustyöt) kilpailutus	5 000
- Vuosisopimusurakoitsijoiden (katto-, alakatto-, matto-, peltityöt) kilpailutus	5 000

- LED valoinvestoinnit yleisesti kiinteistöissä ja kaduilla (esimerkki Monkola)	-15 000
- Virkkalan kirjasto/Palotalo omaan kiinteistöhoitoon	9 000
- Ruokatilaukset hallintaan	10 000
- Kierrätyksen tehostaminen	5 000
- Kuntotutkimuksien kilpailutus, puitesopimuksien laadinta	10 000
- Aurinkoenergiaratkaisujen hyödyntäminen, case Vieremän päiväkot	1 500
- Valaistuksen automatisointi	4 000
- Kaukolämmön tehostaminen virtausventtiiliratkaisu, case Pusulan päiväkot	-4 000
- Palvelukeskuksen ja terveyskeskuksen ruokalistan yhdenmukaistaminen	1 500
- Hinku 2.0 toiminta, esim. minimoidaan pesuaineiden käyttöä	1 000
- Tilattavan ruokamäärän tarkempi seuranta ja hävikin pienentäminen	10 000
- Lisätään soveltuviin kiinteistöihin lämpöpumpputekniikkaa lämmön tuottoon.	2 000
- Vesikalusteisiin asennetaan lisää virtaamisnopeuden säätimiä	25 000
- Akuutit korjausrakentamisen korjaukset omalla organisaatiolla, vähennetään oleellisesti sopimusurakoitsijoita	30 000
- Ilmanvaihtosuodattimien vakiointi	1 000
- Menojen lisäykset / toimitilojen lisäykset, Lohjan yhteislyseon väistötilat (5451 krs-m ² , 11/2018 alkaen),	-390 000
Rakennuttaminen ja kaupunkitekniikka	877 000
- Pysäköintitunnusmaksun nostaminen	2 000
- Betonimurskeen hyödyntäminen katurakentamisessa	15 000
- Pysäköintitaksan korotus nykyisestä	70 000
- Katuvalaistuksen yö sammutuksen palauttaminen esim. - 1 h/yö	25 000
- Toritoiminnan siirto yrittäjille	15 000
- Venepaikkamaksujen nosto 10 %	15 000
- Kaupungin varikon toimintaa tehostetaan	25 000
- Selvitetään lumenkaatopaikka mahdollisuutta takaisin Virkkalaan	15 000
- Alueurakointimalli viheralueiden hoitoon yhdessä liikenneväylien kanssa.	10 000
- Karsitaan kesäkukista noin puolet pois	25 000
- Kausityöntekijöitä vähennetään nykyisestä 18 >15, heikennetään alueiden hoitotasoa	45 000
- Palvelutuotannon oman palveluverkon karsiminen (uimarannat, matonpesu, puistot, viheralueet)	15 000
- Kaupunginpuutarhurin eläköityminen	70 000
- Vesihuoltopäällikkö eläkkeellä 20 % alusta 9/2018 alkaen	20 000
- Vesitaksojen korotus, sijoitetun pääomantuotto- % kasvattaminen 4% => 8%	430 000
- Pitkäniemen jätevedenpuhdistamon kalkinsoyöttö	80 000
Palvelutuotannon tulosityksiköiden yhteiset:	82 500
- Aluetoimikuntien ja järjestöjen rooli alueiden kunnossapidossa pientä korvausta vastaan	10 000
- Palvelutuotannon esimiehet harkitsevat aina esim. yli 5000 euron hankintojen tarpeen	10 000
- Työvaatteet yms. ostetaan nyt vain rikkoutuessa	10 000
- Aineiden ja tarvikkeiden ostojen vähentäminen	17 500
- Rakennuslupiin liittyvän arkistoinnin siirto rakennusvalvonnalle.	5 000
- Tonttien raivaus etukäteen, tavoitteena tehostaa myyntiä	5 000
- Asiakaspalvelun toiminnan tehostaminen	25 000

6.5.6. Henkilöstömuutokset

Palvelutuotanto-tulosalueen henkilöstömäärää sopeutetaan palveluverkon muutoksien myötä. Palvelutuotanto sopeuttaa toimintaansa vähentämällä määräaikaista työntekijöitä sekä hyödyntämällä eläköitymistä.

6.5.7. Merkittävät investoinnit

Maanhankintaan on varattu 1,2 milj. euron määräraha, joka on suunniteltu Lempolan ja asuonmessualueen maanhankintaan. Muihin toimintavuoden investointeihin on varattu n. 40,4 milj. euroa, josta tiloja ja kaupunkitekniikkaa koskevat hankkeet toteuttaa palvelutuotanto.

Hankkeista suurimpia ovat käynnissä olevat Laurentiustalon ja Ojamon allianssihankeet. Järnefelin koulun rakentaminen käynnistyy loppuvuodesta. Taimiston liikuntapuiston rakentaminen käynnistyy erikseen tehtävän päätöksen pohjalta. Lisäksi on varauduttu aloittamaan rakentaminen Palo- niemen ja Karnaisten kaava-alueilla. Kaupungin muihin investointikohteisiin on varattu edellistä vuotta pienempi määräraha.

6.5.8. Suunnittelukauden 2021-2022 kehittämissuunnitelmat

Suunnitteluvuosina varaudutaan edelleen maakunta- ja sote-ratkaisuihin. Tavoiteltavia valtuuston päättämiä säästöjä haetaan tilaverkon supistamisella sekä kiinteistömäärän vähentämisellä harmaiden listojen avulla. Hinku 2.0 ohjelman perusteella panostetaan kiinteistöjen energiatehokkuuteen. Korjausvelkaa vähennetään investoimalla kiinteistö- ja kunnallistekniseen infrastruktuuriin. Yleisen viihtyisyyden ja liikkumisen edellytyksiä parannetaan investoimalla pienimuotoisesti kaupungin eri alueilla.

6.6. Kaupunkikehitys

6.6.1. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Kaupunkikehitys tuottaa ennakoivan ja kestäväen kaupunkikehittämisen tarpeisiin laadukkaita, terveellisiä ja turvallisia ratkaisuja asumisen ja yritysten käyttöön. Kaupunkikehityksen tavoitteena on luoda alueiden käytöllä ja rakentamisella edellytykset hyvälle elinympäristölle ja edistää ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää kehitystä kaupunkikuvalliset arvot huomioiden. Kaupungin joustavaa ja suunnitelmallista kasvua edistetään maankäyttöpolitiikan keinoin tasapuolisesti eri osa-alueet huomioiden.

6.6.2. Toiminnan sisältö ja laajuus

Toiminnan sisältö	Laajuus	Tuotot/kulut (ulkoiset), €
Elinkeinojen kehittäminen	- 3 581 yritystoimipaikkaa, 376 EU-tukikelpoista maatilaa	23 384 -503 765
Kaavoitus: Maankäytön suunnittelu ja kaavoitus	- 3 valmista asemakaavaa keskustaan ja alakeskuksiin - 3 valmista asemakaavaa nauhataajamaan - valmis asemakaava palvelutaajamaan - 60 lupapäätöstä	260 374 -866 819
Kiinteistö- ja kartastopalvelut: Lakisääteiset kiinteistönmuodostuksen, maapolitiikan, mittauksen sekä kartta- ja paikkatietopalvelun tehtävät	- 100 kiinteistötoimitusta - 3 000 lupa- ja muita karttaotteita - 25 tontinluovutusta - 40 ha hankittua raakamaata	1 323 200 -1 329 355
Rakennusvalvonta: Lakisääteinen tehtävä valvoa rakennustoimintaa sekä huolehtia, että rakentamisessa noudatetaan sitä koskevia määräyksiä	- 750 lupapäätöstä - 950 katselmusta - 1 yleisötilaisuus	634 450 -560 888
Ympäristönsuojelu: Lain kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta mukaiset tehtävät ja ympäristönsuojeluun liittyvien erillislakien (ympäristönsuojelulaki, jätelaki, vesilaki, luonnonsuojelulaki) sekä maa-aineslain, vesihuoltolain ja maastoliikennelain mukaisten tehtävien hoito kuten lupa- ja ilmoitusasiat, valvonta, lausunnot, neuvonta, valistus ja ympäristön tilan seuranta	- 170 valvottavaa ympäristölupa-, maa-aineslupa-, rekisteröinti tai pilaantunut maa -kohdetta - n. 800 muuta valvottavaa kohdetta - 400 tarkastusta / valvontakäyntiä - 80 lausuntoa - 50 käsiteltyä valitusta - 70 ympäristölakien mukaista päätöstä - 300 tarkastettavaa selvitystä tai raporttia	99 140 -606 358

Toiminnan sisältö	Laajuus	Tuotot/kulut (ulkoiset), €
Ympäristöterveyspalvelut: Ympäristöterveydenhuollon lakisääteisten tehtävien hoitaminen (elintarvike-, terveysdensuojelu-, tupakka-, eläinsuojelu- ja eläintautivalvonta, eläinlääkintäpalvelut ja eläinlääkäripäivystys, ohjaus ja neuvonta em. asioihin liittyen, ilmoitusten ja hakemusten käsittely) sekä lausuntojen antaminen oman erityislainsäädännön näkökulmasta.	- 500 suunnitelmallista tarkastusta - 400 ilmoitusperusteista tarkastusta - 400 näytettä - 7000 eläinlääkärikäyntiä - 100 lausuntoa - 120 ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön mukaista päätöstä/ilmoituksen käsittelyä	692 300 -1 014 602
Tulosalueen johto		0 -139 265

6.6.3. Talousarvion perustelut

Kaupunkikehitykseen kuuluvat seuraavat toiminnot: Rakennusvalvonta, Kiinteistö- ja kartastotoimi, Kaavoitus, Ympäristönsuojelu, Ympäristöterveyspalvelut sekä Elinkeinopalvelut.

Elinkeinopalveluiden vuoden 2020 toiminnallinen painopiste tulee olemaan yrityskontaktoinnin aktivoiminen kaupungin sisällä ja kaupungista ulospäin sekä yritysmarkkinoinnin lisääminen. Keskeistä tulee olemaan myös yritysten sijoittumisprosessin kehittäminen edelleen. Lisäksi yrityskiinteistöyhtiön perustamiseen liittyviä toimia jatketaan.

Maankäytön suunnitelmien, osayleiskaavojen ja asemakaavojen laatiminen jatkuu kaupunginvaltuuston hyväksymän Lohjan maankäytön rakenne 2013–2037 rakennemallin periaatteilla. Kaavoitus etenee erikseen hyväksyttävän kaavoitusohjelman mukaisessa järjestyksessä. Resursseja asemakaavojen ajantasaistamiseen järjestetään täyttämällä vapaana oleva kaupunginarkkitehdin virka. Kaavoituksen ohjelmistoja kehitetään osana tulosalueen järjestelmiä. Tavoitteena on sujuvampi prosessi koko kaupungin kannalta.

Kiinteistönmuodostus hoidetaan ns. Lohjan kaupungin rekisterinpitoalueella kaupungin toimesta. Muilla alueilla kiinteistönmuodostus tapahtuu maanmittauslaitoksen toimesta. Rekisterinpitoalueeseen tehdään muutoksia uusien, sitovan tonttijaon asemakaavojen osalta. Mittauskalustoa modernisoidaan työskentelyn rationalisoimiseksi ja samalla valmistellaan dronikaluston (kamerakopteri) hankintaa. Ohjelmistohankintana Louhi-intranet paikkatietopalvelun laajennuksia mm. kolmiulotteiseen kaupunkimalliin ja 3D-aineistoihin, väestötoiminnallisuuteen ja tiedolla johtamiseen liittyen, sekä aineistojen laajennuksia. Maapoliittinen ohjelma päivitetään.

Rakennusvalvontaviranomaisen tehtävä on lakisääteistä. Rakennusvalvonta valvoo yleisen edun kannalta rakennustoimintaa, sekä osaltaan huolehtii, että rakentamisessa noudatetaan maankäyttö- ja rakennuslakia ja siihen liittyviä säädöksiä. Rakennusvalvonnassa kehitetään toimintaa Facta-ympäristöosion raportoinnin mahdollisuuksia parantamalla ja lupa.fi -ympäristöosion käyttöönoton selvityksen myötä. Käynnistetään myös rakennusrekisterin perusparannus. Lupapisteiden sähköinen pysyväisarkisto-osio on otettu käyttöön Lohjalla vuoden 2016 lopulla. Olemassa olevan aineiston siirto sähköiseen arkistoon on aloitettu 2016 ja se jatkuu edelleen. Osassa hanketta voidaan hyödyntää mm. palkkatuella rekrytoitua henkilön työpanosta. Aineiston seulominen edellyttää kokonaisuutena mittavaa valmistelutyötä rakennusvalvonnassa.

Ympäristöterveyspalvelut hoitavat ympäristöterveydenhuollon lakisääteisiä tehtäviä, joihin kuuluvat elintarvikelain, terveydensuojelulain sekä tupakka- ja lääkelain mukainen valvonta. Lisäksi tehtäviin kuuluu eläinlääkintähuollon tehtävät sisältäen eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan ja eläinlääkäripalvelut. Toiminta on seudullista, yhteistoiminta-alueena on Lohja, Karkkila, Vihti ja Siuntio. Ympäristöterveyspalveluiden toiminnassa osallistutaan Uudenmaan kuntien valvonnan yhtenäistämistyöhön sekä mahdollisen maakunnallisen toiminnan suunnitteluun. Facta-käyttöjärjestelmästä luovutaan vuoden 2019 loppuun mennessä valtakunnallisen VATI-valvontakohdetietojärjestelmän syrjäytettyä kunnalliset järjestelmät. Pyritään kehittämään yksikön valmiutta ja toimintaa. Työskennellään terveysvalvonnan saamiseksi samoihin tiloihin. Eläinlääkärivastaanotoilla parannetaan vastaanottojen yleisilmettä ja siten asiakasviihtyvyyttä sekä kehitetään eläinlääkäreiden työskentelyergonomiia. Panostetaan valvontaeläinlääkärin työturvallisuuteen. Lisätään yhteistyötä kaikkien yhteistoimintakuntien sidosryhmien kanssa.

Lohjan ympäristönsuojelu hoitaa lakisääteisiä ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviä, joihin kuuluvat ympäristönsuojelu-, vesi-, jäte-, maa-aines-, vesihuolto-, merenkulun ympäristönsuojelu-, maastoliikennelain ja lain kuntien ympäristönsuojeluviranomaisen hallinnosta mukaiset lupa-, valvonta- ja edistämistehtävät sekä luonnonsuojelu-, Ympäristövaikutusten arviointimenettely- ja vesiliikennelaissa kaupungille määrätty tehtävät. Ympäristönsuojelun toiminta jatkuu kehittämällä koko ajan työprosesseja ja yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Facta-ympäristöosiota ja Louhi -paikkatietoaineistoa kehitetään ja täydennetään uusilla aineistoilla. Ympäristötietojen saatavuutta ja kattavuutta parannetaan. Kehittämisessä otetaan huomioon digitalisoituminen ja asiakaspalvelu. Ohjeistukseen ja neuvontaan kiinnitetään erityistä huomiota. Laki eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta tulee voimaan 1.9.2020. Tämä tuo ympäristönsuojelulle lisää tehtäviä.

Maankäytösopimusmaksut on arvioitu nykyisen rakentamistilanteen mukaisesti sopeuttaen.

Paikkatietojärjestelmien ja perusrekistereiden kilpailutukseen aloitetaan valmistelu. Tavoitteena on modernisoida sekä käytettävät välineet että työprosessit. Uudistuksen laajuus on huomattava ja sen merkitys on erittäin laaja. Tavoitteena on sähköisten paikkatietopalveluiden lisääminen ja yhtenäistäminen sekä perusrekistereiden modernisointi. Kilpailutuksen valmistelu tehdään kaupunkikehityksen tulosalueella sen käytössä olevin resurssein.

6.6.4. Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2020

Lohjan kaupunkikehitys tulosalueen toiminta tulee painottumaan laajasti toiminnan edelleen tehostamiseen sekä tähän liittyvien uusien toimintaprosessien ja tietoteknisten toimintojen käyttöönottoon. Vuoden 2021 asuntomessuihin liittyviä jatkotoimia ovat tonttimyynti ja rakennusvalvonta. Maanhankinnassa jatketaan aktiivista toimintaa pääasiassa vapaaehtoisin kaupun investointimäärärahojen sallimissa puitteissa painottuen etenkin kasvualueisiin ja ns. Tunnin junan asemanseutuun.

6.6.5. Tasapainotus-/sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset

Kaupunkikehitys toimii vuonna 2020 tehtyjen, elinvoimalle asetettujen taloudellisten tavoitteiden puitteissa. Talouden tasapainotustoimenpiteitä toteutetaan kaupunginvaltuuston 15.5.2019 § 58 vahvistaman ohjelman mukaisesti. Talouden tasapainotustoimenpiteiden toteutumista seurataan kuukausittain. Talousarvioon sisältyy tasapainotusohjelman vuosille 2019 ja 2020 asetetut tasapainotustoimenpiteet, jotka ovat kaupunkikehityksen tulosalueen osalta yhteensä 228 000 euroa. Vuonna 2019 on jo toteutettu tasapainotuslistaan sisältyvien 50 000 euron lisämäärärahoilla toimenpiteitä, joilla saavutetaan tulevaisuudessa säästöjä ja tehostetaan toimintaa. Tasapainotustoimenpiteistä kohdistuu 278 000 euroa talousarviovuodelle 2020.

Toimenpiteet 2020	euroa
Kaupunkikehityksen tulosalue yhteensä	278 000
Kaavoitus	23 750
- Kaupungin ilmoitusten yhdistäminen (yhteishankinta / puitesopimus)	7 500
- Kaavoitus ja lupaprosessien kehittäminen (jaettu kustannuspaikoille)	1 250
- kaavojen tuntikirjanpidon kehittäminen	5 000
- Lupataksan korottaminen	10 000
Kiinteistö- ja kartastotoimi	35 750
- Maankäytösopimuksien joustojen lopettaminen	20 000
- Kaavoitus ja lupaprosessien kehittäminen	1 250
- Maankäytösopimuksien alennusten (purettavat rakennukset, pilaantuneet maat) lopettaminen	20 000
- Kiinteistöverokorjaus	-20 000
- Tonttijaot ohjeellisille kaava-alueille	1 000
- Kaupungin ilmoitusten yhdistäminen, yhteishankinta/puitesopimus pitäydytään lakisääteisissä ilmoituksissa (aloitusvaihe), kuulutusten tiivistäminen lyhyiksi,	7 500
- Kiinteistönmuodostuksen taksojen tarkistus	15 000
- Kaupunkikehityksen tuntiveloitettavien töiden taksan nostaminen 60 euroon	5 000
- Mittausetumies edistämään mm kiinteistöveroprojektia	-14 000
Ympäristönsuojelu	-8 750
- Sähköisen arkistoinnin käyttöönotto ympäristönsuojelu	-20 000
- Ympäristönsuojelun lupa- ja valvontamaksujen nosto	5 000
- Kaavoitus ja lupaprosessien kehittäminen	1 250
- Asiakaspalvelun kehittäminen ja keskittäminen, ohjataan asiakkaita sähköisiin palveluihin	5 000
Rakennusvalvonta	1 250
- Lupaprosessin kehittäminen	1 250
Kaupunkikehityksen yhteiset	15 000
- Terveysvalvonnan henkilöstön mahdollinen siirtyminen yhteisiin tiloihin selvitetään	9 000
- Palvelutuotantolautakunnan listalta kaikille yhteisiä vähennyksiä, joista kaupunkikehityksen osuus n. 6 000 euroa	6 000
Ympäristöterveyspalvelut	96 000
Ympäristöterveyspalvelut:	
- Tupakkalupamaksujen nosto 500 euroon	86 000
- Factasta ympäristöterveysosiosta luopuminen; (VATIn käyttöönotto v.2019, Factasta voitaneen luopua v.2020/2021)	10 000
Elinkeinotoiminta	115 000
- Novago Oy:n yhtiösopimuksen muuttaminen, vaatii neuvotteluja	100 000
- EAKR, ESR yms. hankerahan hyödyntäminen	15 000

6.6.6. Henkilöstömuutokset

Kaupunkikehitys-tulosalueella tapahtuu yksi vakanssimuutos eläköityvän mittamiehen tehtävän muuttuessa mittausetumiehen tehtäväksi. Kaavoituksessa on tarve uudelle kokeneelle kaavoittajalle. Kaavoitusohjelmassa on paljon kiireellisiä hankkeita, kuten Lohjansolmun asemanseudun ja Lehmijärvi-Pulli maaseutualueiden osayleiskaava (sisältää ns. Tunnin junan asemanseudun), Palo-niemi, Lempolan kauppapuisto, Muijalan asemakaavoitus, Hossantie, Pitkäniemi, Puu-Anttila, Taimisto-Tennari, Lempolan työpaikka-alue ja Nahkurintori. Ohjelmaan on pitänyt ottaa kaksi osayleiskaavan muutosta, jotta Tunnin junan ratasuunnitelmat voidaan aikanaan vahvistaa. Myös ns. harmaiden listojen purkuun ja yksityisten hakemille kaavahankkeille pitäisi riittää resursseja. Ilman lisäresursseja kaavoitusohjelmaa pitää karsia ja kaavojen laatimisajat pitenevät. Kaavahankkeet sisältävät paljon täydennysrakentamista, mikä tekee prosesseista työllistäviä.

Kaupunkikehitys-tulosalueella on tulossa joukko eläköitymisiä, jotka aiheuttavat olemassa olevalle henkilöstölle väliaikaisia paineita sijaisuuksien muodossa, kunnes uudet resurssit saadaan rekrytoitua.

6.6.7. Merkittävät investoinnit

Panostus maanhankintaan.

6.6.8. Suunnittelukauden 2021–2022 kehittämissuunnitelmat

Kaavoituksen prosessin kehittäminen. Vuoden 2021 asuntomessujen rakentamiseen varautuminen. Maapoliittisen ohjelman ajantasaistus. Paikkatietojärjestelmien ja perusrekistereiden kilpailutuksen valmistelu. Rakennusrekisterin peruskunnostus.

6.7. Kaupunkisisällöt

6.7.1. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Kaupunkisisällöt huolehtivat kaupungin kulttuurin ja liikunnan sekä matkailun, asiakasviestinnän, markkinoinnin ja asiakaspalvelun hoitamisesta ja kehittämisestä.

Kaupunkisisältöjen tarkoituksena on edistää kaupungin imagon ja vetovoimaisuuden kasvamista sekä Lohjan väestön hyvinvointia ja kaupungin elinvoimaisuutta.

6.7.2. Toiminnan sisältö ja laajuus

Toiminnan sisältö	Laajuus	Tuotot/kulut (ulkoiset), €
Liikuntakeskus (Liikuntakeskus Oy ja Liikunta-hallit Oy)	- Liikuntasuoritteet: 1 300 000	89 016 -4 294 199
Kirjasto	- Lainaukset: 750 000 - Asiakaskäynnit: 345 000	137 650 -2 281 288
Kaupunginorkesteri	- Kuulijat: 30 000 - Konsertit: 60	235 392 -992 202
Hiiden Opisto	- Opiskelijat: 5930 netto-opiskelijaa (opiskelija lasketaan kerran) 12 800 brutto-opiskelijaa - Opetustunnit: 20 000	558 861 -1 401 685
Musiikkiopisto	- Opiskelijat: 870 - Opetustunnit: 24 955	482 577 -1 742 401
Matkailu, markkinointi & PR	- Neljä isoa päätapahtumaa vuodessa, imagon ja tunnettuuden kasvattaminen kohden 2021 Asuntomessuja, kävijä-määrä yhteensä 50 000 - 170 000 tilastoitua majoitusvuorokautta - Lohjan välitön matkailutulo 44 milj. /2017 mitattu. - Digimarkkinoinnin kautta tavoitetaan n. 1 milj. hlöä vuosittain.	189 692 -539 393
Museo	- Kävijät: 50 000: o Lohjan Museo 35 000 o Kaivosmuseo 15 000	239 983 -791 925
Lohjan Teatteri	- Kävijät: 7 500 - Näytökset: 55	134 200 -214 748
Yleinen kulttuuritoimi	- Tapahtumakävijöiden määrä 40 000	68 729 -443 029
Tulosalueen johto		0 -109 920

6.7.3. Talousarvion perustelut

Kaupunkisisältöön kuuluvat seuraavat toiminnot: Liikuntakeskus, kirjasto, kaupunginorkesteri, Hii-den Opisto, musiikkiopisto, Lohjan Teatteri, museo, yleinen kulttuuritoimi sekä matkailu, markki-nointi ja pr.

Lohjan kaupungilla ja Liikuntakeskus Oy:llä on yhteistoimintasopimus (KUVALK 05.02.2013 § 11), jossa on sovittu Lohjan Kaupungin ja Lohjan Liikuntakeskus Oy:n välisestä työnjaosta, vastuista, muista käytänteistä ja palvelujen järjestämisestä. Liikuntapalveluiden tuottamiseksi kaupunki myöntää LLK Oy:lle vuosittain ns. konserniavustuksen. Konserniavustuksen suuruus päätetään vuosittain kaupungin talousarvion laadinnan yhteydessä. Talousarvioon 2020 on varattu konser-niavustuksen määräraha 4 034 400 euroa. Konserniavustuksella Liikuntakeskus Oy kattaa kaupun-gin LLK Oy:ltä laskuttamat vuokrat ja kaupunki tukee palveluiden tuottamista kuntalaisille. Konser-niavustus on budjetoitu vuoden 2019 toteuman mukaisena. Konserniavustuksen lisäksi talousarvi-oon on varattu 255 000 euroa vastikkeiden maksamiseen Liikuntahallit Oy:lle.

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti kaupunginkirjaston kolmen palvelutason kehittämis-suunnitelman toteuttamista jatketaan vuonna 2020. Kirjastojen tehtävät lisääntyvät muun muassa monitoimijatalojen kirjastojen perustamisen, digitalisaation sekä koulujen ja kirjastojen OPS-yhteis-työn myötä. Henkilöstömäärää sopeutetaan kaupungin talouden tasapainottamissuunnitelman mu-kaisesti. Henkilökunnan työtehtäviä on muutettava rutiininomaisia tehtäviä vähentämällä ja toimin-taa tehostamalla, jotta aikaa saadaan sisältöjen avaamiseen, opastamiseen ja opettamiseen.

Kirjaston tulee pystyä vastaamaan e-palveluiden kysynnän kasvuun fyysisen aineiston rinnalla. Kir-jastojen tietoteknisiä valmiuksia kehitetään ja laitekantaa uusitaan suunnitelmallisesti sekä ediste-tään digitalisaatiota. Lukki-kirjastojen Finna-verkkokirjastossa otetaan käyttöön verkkomaksaminen ja Lohjan kaupunginkirjasto toimii Lohjalla Suomi.fi -verkkomaksamisen pilotoijana. Henkilöstön osaamista kehitetään muun muassa Yleisten kirjastojen neuvoston vuonna 2019 antamien kirjasto-jen asiakaspalvelussa tarvittavien digitaitojen suositusten mukaisesti.

Vuonna 2020 panostetaan varhaiskasvatusyhteistyöhön sekä erityisryhmiin muun muassa eri kun-tien kanssa yhteisten, Aluehallintoviraston rahoittamien hankkeiden avulla. Vuonna 2019 aloitettu Porvoon, Lohjan ja Karkkilan kaupunginkirjastojen yhteistä Lukuliikettä perheisiin -hankkeen toteu-tusta jatketaan. Lasten ja nuorten lukutaitoa ja lukemisharrastusta edistetään moniammatillisen yh-teistyön avulla.

Lohjan kaupunginorkesteri sopeuttaa toimintaansa annettuihin taloudellisiin kehyksiin. Aluetoimin-taa tarkastellaan kriittisesti ja avustajamääriä pienennetään ohjelmistovalinnoilla. Orkesteri jatkaa palvelujen tuotteistamista ja sponsorirahoituksen vahvistamista. Vuoden 2020 kuulijatavoite on 30000. Konserttien määräksi tavoitellaan 30 kevätkaudella sekä 30 syyskaudella. Orkesterissa avoimena olevat toimet täytetään, mm. taiteellisen johtajan tehtävät.

Hiiden Opisto on aikuisoppilaitos, joka tuottaa ja edistää elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia, tukee persoonallisuuden monipuolista kehittymistä ja elämänhallintaa toteuttaen vapaan sivistystyön periaatteita Länsi-Uudellamaalla. Hiiden Opisto järjestää opetusta, jonka painopisteet ovat yhteiskunnallisiin aineisiin, kulttuuriin, käyttäytymiseen ja kasvatukseen liittyvissä opinnoissa, tietoyhteiskuntaopinnoissa, ikäihmisten opinnoissa, kielissä, taito- ja taideaineissa sekä terveyttä edistävissä opinnoissa. Opisto järjestää koulutusta myös maahanmuuttajille. Lukuvuonna 2019–2020 Hiiden Opistossa vietetään 75-vuotisjuhlalukuvuotta, sillä Lohjan työväenopisto perustettiin 1944, ja ensimmäiset kurssit käynnistyivät alkuvuodesta 1945. Toinen merkittävä teema on Hiilineutraali kunta -työhön osallistuminen opiston tapahtumien ja kurssitoiminnan muodossa.

Länsi-Uudenmaan musiikkiopiston tehtävänä on järjestää musiikin ja siihen läheisesti liittyvien taidemuotojen perusopetusta sekä järjestää muuta musiikkikulttuurin kehittämiseen liittyvää toimintaa. Uusi opetussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2018 ja sen jalkautuksen myötä kehitetään jatkuvasti uusia työskentelymuotoja. Eepos-oppilashallintojärjestelmä on kokonaisvaltaisesti käytössä ja koko henkilökunta koulutettu sen käyttöön. Ohjelma kehittyy koko ajan ja opisto on kehityksessä mukana. Musiikkiopiston viikkotuntimäärä on noin 713 ja opiskelijamäärä n. 870.

Lohjan Teatteri tuottaa esityskauden aikana kolme uutta ensi-iltaa ottaen ohjelmistossa huomioon eri ikäiset katsojat lapsista aikuisiin. Harrastusmahdollisuuden tarjoaminen alueen harrastajille sekä kulttuuripolun kautta tehtävät erilaiset yhteistyöhankkeet ja teatterikierrokset jatkuvat. Kahvio ja pukuvuokraustoiminnan ylläpito ja alueen kuvataiteilijoiden näyttelytoiminta kahviotilassa jatkuvat.

Museoon kuuluvat Lohjan Museo ja kaivosmuseum. Lohjan Museo huolehtii paikallisen kulttuuriperinnön tallennuksesta ja esittämisestä. Museo tuottaa vuodessa 2–3 omaa näyttelyä ja toimii yhteistyökumppanina ulkopuolisten toimijoiden järjestämissä näyttelyissä. Kokoelmia säilytetään yhteistyössä Länsi-Uudenmaan museoiden kanssa Tammisaarella kokoelmakeskus Leirassa, jossa kokoelmiin pääse tutustumaan tilauksesta. Lohjan Museo hoitaa edelleen Sammatissa Johannes Lohilammen museon ja Paikkarin torpan avoimna pitämistä kesäaikaan. Kaivosmuseon sisällön uudistamista jatketaan. Tavoitteena on yritystoiminnan lisääminen kaivosmuseumissa.

Lohjalaisten Historia III-teoksen kirjoittaminen jatkuu valtionperintönä saaduilla varoilla v. 2020 ja toteutus vv. 2021–2022 aikana osittain ulkopuolisella rahoituksella.

Vuoden 2019 aikana pilotoitu Kaikukortti-toimintamalli jatkuu Lohjalla 2020. Kulttuuripolku-toimintaan on haettu valtionavustusta 2019, ja toimintasuunnitelmaa on päivitetty. Lohjan Kesän toiminta siirtyy kolmannen sektorin vetovastuulle 2020 alkaen. Lohjan Muistin tapahtumien ja tilaisuuksien järjestämistä jatketaan. Perinteiset tapahtumat, kuten juhannusjuhla, itsenäisyyspäivän juhla sekä Menneen ajan joulumarkkinat tuotetaan yhteistyössä yritysten ja kolmannen sektorin kanssa. Taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten (Lohjanseudun kuvataidekoulu, Tanssistudio Funka, Tanssikoulu Un Dos Tres, Musiikkikoulu Demo/Jamkids, Lasten ja nuorten Teatteri Aploudi ja Taito Uusimaa / Käsityökoulu Helmi) avustusten määrä sopeutetaan taloudelliseen tilanteeseen.

Matkailu, markkinointi ja PR -toiminnon tärkein tehtävä vuonna 2020 on edelleen Lohjan ulkoisen imagon vahvistaminen ja Lohjan tunnettuuden kasvattaminen. Erityisesti neljää isoa päätapahtumaa hyödynnetään Lohjan imagon vahvistamisessa. Kansainvälisten asiakkaiden viipymää pyritään kasvattamaan ja tekemään alueellisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti kustannustehokasta markkinointiyhteistyötä. Toimintaa tehdään seurannan ja mittareiden kautta sekä myös kuntalaisia kuunnellen ja osallistaen.

Asiakaspalvelupisteen toimintaa kehitetään parantaen kuntalaisten asioiden hoitamisen joustavuutta ja saavutettavuutta. Asuntomessujen 2021 suunnittelu, markkinointi ja oheistarjontaan valmistautuminen ovat vuoden 2020 tehtäviä.

6.7.4. Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2020

Kaupunkisisältöjen tarkoituksena on edistää kaupungin imagon ja vetovoimaisuuden kasvamista sekä Lohjan väestön hyvinvointia ja kaupungin elinvoimaisuutta. Kaupunkisisällöt huolehtivat kaupungin kulttuurin ja liikunnan sekä matkailun, asiakasviestinnän, markkinoinnin ja asiakaspalvelun hoitamisesta ja kehittämisestä. Kaupunkisisältöjen tärkein tehtävä 2020 on Lohjan ulkoisen imagon kehittäminen.

6.7.5. Tasapainotus-/sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset

Kaupunkisisällöt toimivat vuonna 2020 tehtyjen, elinvoimalle asetettujen taloudellisten tavoitteiden puitteissa. Taloudellisia panostuksia edellyttävien kehittämistarpeiden toteuttamista siirretään (elämyskaivoksen uusi valoteos). Konserniin kuuluvan Liikuntakeskus Oy:n avustus jäädytetään vuoden 2019 tasoon.

Talouden tasapainotustoimenpiteitä toteutetaan kaupunginvaltuuston 15.5.2019 § 58 vahvistaman ohjelman mukaisesti. Talouden tasapainotustoimenpiteiden toteutumista seurataan kuukausittain. Talousarvioon sisältyy tasapainotusohjelman vuosille 2019 ja 2020 asetetut tasapainotustoimenpiteet, jotka ovat kaupunkisisällöt tulosalueen osalta yhteensä 691 400 euroa. Kaupunkisisällöt tulosalueen tasapainotustoimenpiteitä on huomioitu vuoden 2020 talousarviossa 563 000 euroa.

Talousarvion laadinnassa huomioidut tasapainotuslistojen toimenpiteet:

Toimenpide	euroa
Kaupunkisisältöjen tulosalue yhteensä	563 000
Kirjasto	59 200
- Laskutuslisä perintään menevien osalta	2 000
- Saatavien aktiivinen perintä	10 000
- Kopiohintojen kaksinkertaistaminen	4 000
- Ojamon kirjastovirkailijan tehtävästä luopuminen	37 000
- Lankapuhelinliittymien irtisanominen	2 000
- 10% provision periminen välitysmyyntituotteista	200
- Tilavuokrien korotukset	4 000
Orkesteri	227 000
- Tuottojen nostaminen	55 000
- Asiantuntijapalvelujen ostojen vähentäminen	15 000
- Avustajamäärärahoja vähennetään	10 000
- Aluetoiminnan vähentäminen	20 000
- Lohja-soi-festivaali lopetetaan	107 000
- Markkinoinnin tehostaminen	10 000
- Tukipalvelujen kilpailuttaminen	10 000
Hiiden Opisto	35 000
- Taideaineiden opettajan tekee 75 % työsuhdetta	15 000
- Tehostetaan tilauskoulutuksen myyntiä	10 000
- Korotetaan kurssien taksoja	10 000
Musiikkiopisto	47 800
- Pajaviikkojen käytön lisääminen	1 000
- oppilaiden omakustannusosuuksien lisääminen ylimääräisistä kursseista	1 000
- lukukausimaksujen korottaminen 10 €/perusoppilas ja 5€/muskarioppilas	28 500
- maksullisten konserttien lisääminen	1 500
- harkinnanvaraisten matkakorvausten vähentäminen	1 300

- Musiikin perusopetuksen ja musiikkileikkikoulun ryhmien ryhmäkokojen suurentaminen	1 500
- osallistuminen etänä kokouksiin ja koulutuksiin	1 000
- avoimen osaston opetuksen lisääminen	5 000
- ryhmäopetuksen lisääminen	2 000
- markkinointi- ja viestintäyhteistyön lisääminen kaupungin markkinoinnin kanssa	1 000
- Laurentiustalon tilojen yhteiskäyttö, Mäenpää- ja Tanssisalien vuokrauksen lisääminen ja vuokran korotukset	4 000
Teatteri	5 000
- karsitaan rakennusmateriaalimäärärahaa ja kalustomäärärahaa	5 000
Museo	17 000
- Maksujen ja taksojen korotus vuosittain	3 000
- Elämyskaivoksen maksuja ja taksoja korotetaan sekä markkinointia lisätään	14 000
Yleinen kulttuuritoimi	68 500
- Menneen ajan joulumarkkinointiin yrittäjäyhteistyötä, maksutuloja	5 000
- Lohjan Kesä kaupungilta kolmannelle sektorille	17 500
- Lohjan työväentalon vuokraaminen lopetetaan	15 000
- Itsenäisyysjuhlan tarjoilu yleisölle omakustanteinen	2 000
- Uudenvuoden ilotulitus lopetetaan	3 000
- Juhannusjuhla yrittäjävetoiseksi	6 000
- Kulttuuripolku-toimintaan ulkopuolista rahoitusta	5 000
- Maksujen ja taksojen korotus vuosittain	15 000
Matkailu, markkinointi ja pr	103 500
- Ulkopuolisia, maksavia toimijoita messuille	9 000
- Lehtimainonnan vähentäminen paikallislehdissä	15 000
- Mainospaikkojen lisääminen verkkosivuilla, esitteissä ja imagovideoissa	17 500
- Matkamuistomyyntin tehostaminen	10 000
- Tapahtumainfran puitekilpailutus, koskee koko kaupunkia	20 000
- Kulttuuripalveluiden sisällöntuotantoa enemmän omiin kohteisiin	6 000
- Muiden hallinnoimien tilojen myynnistä provisiomahdollisuus, autetaan myytävien kiinteistöjen esilletuonnissa ja markkinoinnissa, tulonmuodostus apua kiinteistömyyntiin.	6 000
- Koko organisaation markkinointi- ja viestintäkulut ja resurssit.	10 000
- Joukkorahoitus tapahtumissa ja ympäristön viihtyvyyteen liittyvissä hankinnoissa	10 000

6.7.6. Henkilöstömuutokset

Kaupunkisisällöt-tulosalueella ei ole vakanssimuutoksia vuonna 2020.

6.7.7. Merkittävät investoinnit

Tulosalueella ei tehdä merkittäviä investointeja vuonna 2020.

6.7.8. Suunnittelukauden 2021–2022 kehittämissuunnitelmat

Asuntomessuhankkeen huomiointi. Tennarin ja Ojamon liikuntapuistojen hankesuunnitelmien toteutus erikseen tehtävien päätösten pohjalta.

7. Hyvinvointi

7.1. Toiminta-ajatus

Hyvinvointi-toimialan perustehtävänä on edistää kasvua ja oppimista, terveyttä ja elämänhallintaa sekä toimintakykyä ja hyvää elämää. Lohjan Hyvinvointi-toimiala on lähellä kuntalaista. Se on kasvun ja oppimisen edelläkävijä, turvallinen kanssakulkija ja avun ja tuen lähde. Teemme työtämme sitoutuneesti ja asiakaslähtöisesti. Haluamme kulkea kehityksen kärjessä ja vaikuttaa aktiivisesti julkisten palvelujen kehittämiseen.

Vuoden 2020 painopisteet

- Oikea-aikaisen varhaisen tuen varmistaminen
- Tehokas ja tarkoituksenmukainen palveluverkko
- Hyvinvoiva, osaava ja motivoitunut henkilöstö

7.2. Toimialan ydinprosessit

Hyvinvointi-toimialan ydinprosessi on onnellisen elämän edistäminen lohjalaisten elämän eri vaiheissa. Strategiakauden painopisteet ovat syrjäytymisen ehkäisy, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä asukaslähtöisyys ja asukkaiden osallisuus.

Palveluissa sovitetaan kokonaisuuksia yhteen asiakkaiden tarpeiden mukaan ja karsitaan päällekkäisyyksiä. Asiakasosallisuutta lisätään palvelujen suunnittelussa ja järjestämisessä.

Hyvinvoiva henkilöstö toimii asiakaslähtöisesti kasvattaen asiakasymmärrystä ja panostaen asiakkaan hyvään kohtaamiseen. Esimiehet etsivät konkreettisia keinoja tähän yhdessä henkilöstön kanssa. Toimialan asiakkuuspäälliköt tukevat yksiköitä ja esimiehiä tässä työssä.

7.3. Hyvinvoinnin tunnusluvut ja mittarit

Hyvinvointi	TA2019 kv	TA2019	TAE2020	SV2021	SV2022
Asukasluku	46 500	46 500	46 160	46 160	46 160
*Toimintatuotot/asukas	550,45	603,12	582,97	598,72	614,28
*Toimintakulut/asukas	-5 646,11	-5 698,08	-5 955,54	-6 098,59	-6 296,83
*Toimintakate/asukas	-5 095,66	-5 094,96	-5 372,57	-5 499,86	-5 682,55
Neuvola- ja kouluterveydenhuollon käyntien määrä, (lääkäri ja hoitaja)	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000
Varhaiskasvatukseen osallistuvien määrä ikäluokasta 1-6 v.	67,5	67,5	69	69	69
Yksityisen päivähoidon suhteellinen osuus, %	17	17	20	21	22
Tuntikehys/oppilas, tuntia viikossa	1,97	1,97	1,95	1,95	1,95
Lukion kurssit/opiskelija, kurssia viikossa	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
Perhekeskusten toimenpiteiden määrä, pl. ehkäisevä perhetyö ja kotipalvelu	5 900	5 900	5 900	6 000	6 000
Nuorisokeskuksen kävijämäärä, kävijät (sis. Harjula ja kierrätyskeskus)	93 000	93 000	93 000	93 200	93 400
Lääkäri-, kuntoutuksen, työterveyshoitajan ja hammaslääkäriaikojen saatavuus; T3-aika	< 21 pv	< 21 pv	< 21 pv	< 21 pv	< 21 pv
Terveysasematoiminnan kattavuus, käynnit/väestö	>88	>88	>88	>88	>88
Sosiaalipalveluiden asiakas- ja palvelusuunnitelmien määrä suhteessa kokonaisasiakasmäärään	0,5	0,5	50 %	50 %	50 %
Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden määrä suhteessa vastaavan ikäiseen väestöön	0,92	0,92	92 %	92 %	92 %
Ikääntyneiden palveluiden odotusajat, vrk	< 90 vrk	< 90 vrk	< 90 vrk	< 90 vrk	< 90 vrk
Ikääntyneiden palveluiden käyttöaste, % kaikista hoitopäivistä	0,99	0,99	99 %	99 %	99 %

7.4. Hyvinvointi-toimialan tuloslaskelma

Hyvinvointi-toimialan arvioitujen toimintatuottojen ja -kulujen erotus muodostaa toimintakatteen, joka on sitova suhteessa valtuustoon. Toimintakatteen muuttamisesta päättää valtuusto.

ULKOISET JA SISÄISET							
50 HYVINVOINTI	TP 2018	TA 2019 KV	TA+MUUT. 2019	TA 2020	Ero% vuoteen 2019	SV1 2021	SV2 2022
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITUOTOT	7 392 600	7 546 550	7 575 720	8 126 300	7,3	8 346 243	8 562 684
MAKSUTUOTOT	14 641 054	14 050 000	14 208 250	13 761 630	-3,1	14 133 194	14 500 656
TUET JA AVUSTUKSET	5 373 899	2 049 090	4 196 990	2 931 000	-30,2	3 010 137	3 088 400
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 112 155	1 950 260	2 064 310	2 090 970	1,3	2 147 426	2 203 260
TOIMINTATUOTOT	29 519 708	25 595 900	28 045 270	26 909 900	-4,0	27 637 000	28 355 000
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-99 386 021	-93 892 480	-96 532 540	-98 992 990	2,5	-100 724 974	-103 730 073
PALKAT JA PALKKIOT	-79 332 866	-74 632 540	-76 680 359	-78 534 510	2,4	-79 684 009	-82 115 885
HENKILÖSMUKULUT	-20 053 155	-19 259 940	-19 852 181	-20 458 480	3,1	-21 040 965	-21 614 188
ELÄKEKULUT	-17 057 213	-16 122 940	-16 643 815	-17 179 760	3,2	-17 660 671	-18 135 870
MUUT HENKILÖSMUKULUT	-2 995 941	-3 137 000	-3 208 366	-3 278 720	2,2	-3 380 294	-3 478 318
PALVELUJEN OSTOT	-130 297 775	-131 141 080	-130 606 310	-135 548 080	3,8	-139 006 379	-143 731 500
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 392 132	-5 318 440	-5 548 426	-5 578 690	0,5	-5 773 928	-5 970 292
AVUSTUKSET	-10 027 541	-9 192 540	-9 279 140	-9 792 480	5,5	-10 135 217	-10 479 817
MUUT TOIMINTAKULUT	-22 630 619	-22 999 690	-22 994 304	-24 995 360	8,7	-25 870 201	-26 749 810
TOIMINTAKULUT	-267 734 087	-262 544 230	-264 960 720	-274 907 600	3,8	-281 510 699	-290 661 492
TOIMINTAKATE	-238 214 379	-236 948 330	-236 915 450	-247 997 700	4,7	-253 873 699	-262 306 492
ULKOISET							
50 HYVINVOINTI	TP 2018	TA 2019 KV	TA+MUUT. 2019	TA 2020	Ero%	SV1 2021	SV2 2022
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITUOTOT	6 261 920	6 546 550	6 575 720	7 026 300	6,9	7 216 543	7 403 612
MAKSUTUOTOT	13 845 852	14 050 000	14 208 250	13 761 630	-3,1	14 133 194	14 500 656
TUET JA AVUSTUKSET	5 380 697	2 049 090	4 196 990	2 931 000	-30,2	3 010 137	3 088 400
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 063 342	1 950 260	2 064 310	2 090 970	1,3	2 147 426	2 203 260
TOIMINTATUOTOT	27 551 810	24 595 900	27 045 270	25 809 900	-4,6	26 507 300	27 195 928
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-99 386 021	-93 892 480	-96 532 540	-98 992 990	2,5	-100 724 974	-103 730 073
PALKAT JA PALKKIOT	-79 332 866	-74 632 540	-76 680 359	-78 534 510	2,4	-79 684 009	-82 115 885
HENKILÖSMUKULUT	-20 053 155	-19 259 940	-19 852 181	-20 458 480	3,1	-21 040 965	-21 614 188
ELÄKEKULUT	-17 057 213	-16 122 940	-16 643 815	-17 179 760	3,2	-17 660 671	-18 135 870
MUUT HENKILÖSMUKULUT	-2 995 941	-3 137 000	-3 208 366	-3 278 720	2,2	-3 380 294	-3 478 318
PALVELUJEN OSTOT	-105 888 107	-108 484 980	-107 950 210	-112 261 280	4,0	-114 926 759	-118 833 213
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 396 719	-5 318 440	-5 548 426	-5 578 690	0,5	-5 773 928	-5 970 292
AVUSTUKSET	-10 022 877	-9 192 540	-9 279 140	-9 792 480	5,5	-10 135 217	-10 479 817
MUUT TOIMINTAKULUT	-4 363 233	-4 817 790	-4 812 404	-4 642 460	-3,5	-4 804 950	-4 968 334
TOIMINTAKULUT	-225 056 956	-221 706 230	-224 122 720	-231 267 900	3,2	-236 365 828	-243 981 729
TOIMINTAKATE	-197 505 146	-197 110 330	-197 077 450	-205 458 000	4,3	-209 858 528	-216 785 801

SISÄISET

50 HYVINVOINTI	TP 2018	TA 2019 KV	TA+MUUT. 2019	TA 2020	Ero%	SV1 2021	SV2 2022
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITUOTOT	1 130 680	1 000 000	1 000 000	1 100 000	10,0	1 129 700	1 159 072
MAKSUTUOTOT	795 203	0	0	0		0	0
TUET JA AVUSTUKSET	-6 798	0	0	0		0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	48 814	0	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	1 967 898	1 000 000	1 000 000	1 100 000	10,0	1 129 700	1 159 072
TOIMINTAKULUT							
PALVELUJEN OSTOT	-24 409 668	-22 656 100	-22 656 100	-23 286 800	2,8	-24 079 620	-24 898 287
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	4 587	0	0	0		0	0
AVUSTUKSET	-4 663	0	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-18 267 386	-18 181 900	-18 181 900	-20 352 900	11,9	-21 065 251	-21 781 476
TOIMINTAKULUT	-42 677 131	-40 838 000	-40 838 000	-43 639 700	6,9	-45 144 871	-46 679 763
TOIMINTAKATE	-40 709 233	-39 838 000	-39 838 000	-42 539 700	6,8	-44 015 171	-45 520 691

7.5. Lasten, nuorten ja perheiden palvelualue

7.5.1. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Lasten, nuorten ja perheiden palvelualueen tehtävänä on kasvun ja oppimisen tukeminen. Tavoitteena on tukea asiakkaan sujuvaa arkea tarjoamalla laadukkaita palveluja ja tarvittava tuki mahdollisimman oikea-aikaisesti asiakkaan tarpeiden mukaisesti.

Vuonna 2020 palvelualueen strategiset painopisteet ovat lasten ja nuorten perheiden huomioiminen kokonaisuutena, kasvamisen, oppimisen ja tuen laadukkaat palvelut sekä oikea-aikaisen varhaisen tuen varmistaminen.

Toiminnan kehittämisessä edistetään sekä johtamisen että henkilöstön osaamista ja työhyvinvointia. Hyvinvoiva henkilöstö on paras tae laadukkaille palveluille. Henkilöstöä kannustetaan tutustumaan lapsiperheiden palvelujen kokonaisuuteen mm. työkierron avulla. Osaamista ja sen seurantaa lisätään tavoitteellisesti palvelualueen toimintojen yhteisellä koulutussuunnittelulla.

Monialaisen alueellisen yhteistyön kehittämisellä vastataan lapsiperheiden hyvinvoinnin edistämiseen sekä oikea-aikaisen varhaisen tuen ja elämänhallinnan vahvistamiseen. Osana tätä tehtävää vahvistetaan perhetyön osaamista kaikissa palveluissa.

7.5.2. Toiminnan sisältö ja laajuus

Toiminnan sisältö	Laajuus	Tuotot/kulut (ulkoiset), euroa
Alle kouluikäisten ja heidän perheidensä palvelut: Neuvolatoiminta, Varhaiskasvatus ja Erityisvarhaiskasvatus ja Esiopetus	- Päivähoitopaikkoja: n. 2 550, josta - Kunnallinen varhaiskasvatus: 1 630 - Palvelusetelit: n. 300 - Yksityisen hoidon tuki: n. 40 - Kotihoidontuki n. 580 - Varhaiskasvatuksen osallistumistaso: 69,0 - Lastenneuvolakäynnit 16 000	2 130 000/ -23 065 300
Kouluikäisten, nuorten ja heidän perheidensä peruspalvelut: Perusopetus, Toisen asteen opetus, Oppilas- ja opiskelijahuolto, Iltaopisto, Oppilaita- ja opiskelijahuollon toiminta, Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto	- Tuntikehys/opp.: 73,9 - Kurssit/opisk.: 1,5 - Iltaopiston toiminnan piirissä: 385 - Oppilaita/opiskelijahuollon henkilöstö: 420 - Koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon käynnit: 21 800	4 475 520/ -41 519 600
Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja erityispalvelut: Perhekeskus, Nuorisokeskus, Kokenut nuorisotyö, Nuorisotyöpaja, Alueellinen ja erityisnuorisotyö sekä Lapsiperheiden sosiaalipalvelut	- Perhekeskuksen käynnit: 7 800 - Nuorisokeskuksen käynnit: 93 000 - Lastensuojelun laitospalvelut, hoitopäivät: 23 000 - Sijaisperhehoidon hoitopäivät: 18 870 - Nuorisotyön asiakaskontaktit: 40 000	679 850/ -13 362 040
Palvelualueen johto		0/ -889 880

7.5.3. Talousarvion perustelut

Lasten määrän vähentyminen alkaa näkyä alaluokilla, mutta ei vaikuta vielä vanhempien oppilaiden määriin. Alakoululaistenkin osalta oppilasmäärien laskeminen on vielä vähäistä, ja sen vaikutus tulee näkymään selvästi kouluverkossa vasta tulevina vuosina.

Lasten ja nuorten tuen tarpeet ovat kasvaneet huomattavasti viime vuosina. Lapsiperheiden sosiaalityön avohuollossa ovat yhteydenotot lisääntyneet ja palvelutarpeen arviointien ja asiakasmäärien lisäys näkyy sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien entisestään kasvavina asiakasmäärinä. Tämä luo tarpeen sosiaalityön henkilöstön lisäämiseen. Talousarvioesitykseen sisältyy yksi sosiaalityöntekijän vakanssi, josta syntyvät kustannukset katetaan vähentämällä lastensuojelun asiakaspalveluiden ostoihin varattavaa määrärahaa vastaavalla summalla.

Tukihenkilö- ja tukiperhetoiminnot ovat olleet lapsiperheiden sosiaalityössä pääsääntöisesti ostopalveluin toteutettuja ja kalliita. Tarkoituksena on kaupungin oman tukihenkilö ja -perhetoiminnan käynnistäminen. Näin toimimalla tulevat kustannukset muutamassa vuodessa pienenevät merkittävästi.

Ehkäisevä erityisnuorisotyö palvelee koko kaupungin nuoria yksilö-, Omin Jaloin- ja ryhmätyön menetelmin. Myös yhteistyö koulujen kanssa on tiivistä erilaisin toiminnallisista lasta ja nuorta tukevin menetelmin. Ehkäisevässä erityisnuorisotyössä on 3,5 työntekijää. Tämä ei riitä turvaamaan alueellisesti kattavaa erityisnuorisotyötä ja nuorille tarjottavien palvelujen tasapuolista saatavuutta.

Toimintakeskus Harjula on avoinna arkisin ja viikonloppuisin klo 8–21.00, ajoittain myös myöhemmän illalla. Asiakastyötä ja tilan hoitamista on tehtävä kahdessa vuorossa. Harjulassa on vastaava ohjaaja ja määräaikaaisesti palkattuna vahtimestari. Vahtimestarin työsopimus päättyy 31.12.2019. Koska Harjulan toimintojen pyörittäminen edellyttää kahdessa vuorossa työskentelyä, vaatii tämä myös kahden työntekijän työpanoksen. Nykyisin määräaikaainen vahtimestari on hoitanut myös bänditoimintaa ja digitaalista nuorisotyötä vahtimestarin töiden ohella. Vastaava ohjaaja ja vahtimestari huolehtivat lisäksi myös Nuorisokeskuksen palveluista, mm. aulapäivystyksestä. Harjulassa tarvitaan vahtimestarin vakanssi, jotta toimintakeskuksen toimintaa voidaan ylläpitää. Lasten ja nuorten leiritoiminnan muuttuessa alueellisesti järjestettäväksi voidaan leirien avustavan henkilöstön henkilöstökulut kohdentaa ko. vahtimestarin palkkaamiseen 1.1.2020 alkaen.

7.5.4. Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2020

Alle kouluikäisten ja heidän perheidensä peruspalveluissa yksityisen varhaiskasvatuksen palveluseteleihin varataan 2 400 000 euroa, mikä mahdollistaa palvelusetelituotannon nostamisen noin 20 %:iin.

Mäntynummen päiväkodin tiloista ja osasta Lintulan päiväkodin tiloja on luovuttu. Lintulan päiväkodin vakansseja on siirretty Moisio 1 ja Moisio 2 päiväkotien sekä Päiväkoti Oravaisten talousarvioon vuoden 2020 alusta. Mäntynummen päiväkodin vakansseja on siirretty Päiväkoti Oravaisten, Muijalan päiväkodin ja Päiväkoti Onnen omenan talousarvioihin vuoden 2020 alusta. Vakanssisiirroilla ei ole taloudellista vaikutusta.

Kouluikäisten ja heidän perheidensä peruspalveluissa päivitetään erityisopetuksen selvityksen pohjalta kaupungin erityisen tuen järjestämistavat sekä tarkistetaan oppilashuollon palveluja vastaamaan paremmin muuttuneisiin tarpeisiin. Palveluyksikössä varaudutaan laskeviin lapsimääriin laatimalla päivitetyt suunnitteet ja arvioidaan niiden vaikutusta tarvittaviin luokkamääriin ja kouluverkkoon. Monitoimijataloja kehitetään edelleen aluettaan palveleviksi keskuksiksi.

Ensimmäisen vieraan kielen opiskelu varhentuu. A1-kielen opiskelu alkaa jatkossa perusopetuksen ensimmäisen vuosiluokan keväällä. Muutos tulee voimaan vuoden 2020 alusta. Lohjalla A1-kielen opetus 1-2 -vuosiluokilla aloitettu jo lukuvuoden 2019-20 alusta.

Maahanmuuttajaoppilaiden määrän kasvun vuoksi palkattu yksi määräaikainen luokanopettaja valmistavaan opetukseen.

Laurentius-talon ja Ojamotalon rakentaminen jatkuu, tilat saadaan opetuskäyttöön vuodenvaihteessa 2020-2021. Järnefeltin koulun rakentaminen alkaa vuonna 2020.

7.5.5. Tasapainotus- /sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset

Talouden tasapainotustoimenpiteitä toteutetaan kaupunginvaltuuston 15.5.2019 § 58 vahvistaman ohjelman mukaisesti. Talouden tasapainotustoimenpiteiden toteutumista seurataan kuukausittain. Talousarvioon sisältyy tasapainotusohjelman vuosille 2019 ja 2020 asetetut tasapainotustoimenpiteet, jotka ovat Lasten, nuorten ja perheiden lautakunnan osalta yhteensä 1 230 870 euroa.

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunnan vuoden 2020 talousarvioon on tehty seuraavat vähennykset, yhteensä 953 370 euroa:

Toimenpide	Euroa
Alle kouluikäisten ja heidän perheidensä peruspalvelut	-441 000
- Vähennetään yksi päiväkodin johtajan virka, kaksi kiertävän lastenhoitajan tehtävää sekä kaksi ryhmäavustajan tehtävää	-145 000
- Ryhmäperhepäiväkotia Lilla My lakkautetaan	-30 000
- Varhaiskasvatuksen loma-aikojen asiakasmaksuhyvitys poistetaan kokonaan tai osittain	-100 000
- Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut korotus maksimiin	-10 000
- Avoimen varhaiskasvatuksen toiminnan tehostaminen	-60 000
- Palvelusetelituotannon nostaminen 23 prosenttiin, v. 2020 osalta 20 %:iin, varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrästä. 2 400 000 e varaus talousarvioon ja 5 % palvelusetelin kattohinnan lasku mahdollistaa noin 20 % yksityisen varhaiskasvatuksen osuuden	-96 000
Kouluikäisten ja heidän perheidensä peruspalvelut	-263 800
- Esiopetuksen ja iltapäiväkerhojen resursseja yhdistettävä (Karjalohja, Sammatti, Ojaniitti, Havumetsä, Rauhala, Risti, Perttilä, Muijala, Lehmijärvi, Mäntynummen yhtenäiskoulu, Maksjoki, Ojamo)	-18 000
- Harkinnanvaraisten korvausten poistaminen	-87 000
- Opetustoimen johtamisjärjestelmän tarkastelu Routio, Karjalohja, Sammatti, Jämsä	-14 000
- Sijaistamisten tehostaminen/ harkintaa (oto, otu)	-25 800
- Omarahoitusosuutta (50%) sisältävien hankkeiden tarkastelu	-74 000
- 4. lk + esiopetusten yhteisen Itsenäisyyspäivän juhlan toisenlainen toteuttaminen	-15 000
- A2-kieli: ei perusteta uusia ryhmiä	-20 000
- Opetukseen liittyvien kuljetusten tarkastelu	-10 000

Lasten, nuorten ja heidän perheidensä sosiaali- ja erityispalvelut	-65 000
- Avo- ja sijaishuollon ostojen vähentäminen	-15 000
- Lapsiperheiden sosiaalityön tukihenkilö- ja tukiperhetoiminnan (jälkihuolto) vähennys	-50 000
Lasten, nuorten ja perheiden palvelualueen johto	-157 500
- Lasten, nuorten ja perheiden palvelualuejohtajan virka	-76 500
- 33 % asiakkuuspäällikkö 24 100 euroa ja muusta toiminnasta 56 900 euroa	-81 000
Kaupungin yhteiset, lasten, nuorten ja perheiden palvelualueen osuus	-26 070
- Koulutusmäärärahan leikkaus	-15 570
- Vesiautomaatit pois, toimistotarvikkeiden keskitetty hankinta, kaikki seminaarit kaupungin tiloissa, kalustohankinnoissa harkintaa, omien tilaisuuksien kahvitukset sisäisesti ruokahuollon kautta, työmatka-ajojen tarkastelu, ei-kriittisten seminaarien karsiminen, muualla järjestettävät koulutukset, seminaarit tms. pois sekä eläkekahvitukseen enimmäiskustannusraja	-10 500

Talousarvioesitys sisältää seuraavat lisäykset, yhteensä n. 88 300 euroa:

- Sosiaali- ja erityispalveluihin 1 sosiaalityöntekijä
- Vahtimestari nuorisokeskukseen Harjulaan

7.5.6. Henkilöstömuutokset

Alle kouluikäisten ja heidän perheidensä peruspalveluista vähennetään vuonna 2020 viisi vakanssia ja yksi vakanssin varaus (ei ole ollut käytössä) avoimesta varhaiskasvatuksesta.

Lapsimäärien väheneminen voi vaikuttaa tarvittavien perusopetusryhmien määrään ja sitä kautta suoraan tarvittavien luokanopettajien määrään vähentävästi edellyttäen, että palveluverkko mukautuu muuttuneisiin tilanteisiin.

Sosiaali- ja erityispalvelut henkilöstölisäys 2 vakanssia (sosiaalityöntekijä ja vahtimestari).

Palvelualueen johdosta vähenee 1,33 vakanssia (palvelualuejohtaja ja 0,33 asiakkuuspäällikkö).

7.5.7. Merkittävät investoinnit

- Tieto- ja viestintätekniikka 250 000 e
- Teknisen työn luokkien työturvallisuus 50 000 e
- Opetuksen toimintavarustus (sis. Ojamotalo) 1 800 000 e
- Varhaiskasvatuksen toimintavarustus 50 000 e
- Neuvoloiden toimintavarustus 10 000 e

7.5.8. Suunnittelukauden 2021–2022 kehittämissuunnitelmat

Lasten, nuorten ja perheiden palvelualueen työtapana on alueellinen työ, jossa alueella olevat eri alojen ammattilaiset yhteistyön avulla varmistavat, että asiakas tulee kuulluksi ja saa tarvitsemansa palvelun mahdollisimman laadukkaasti ja oikea-aikaisesti. Alueellisen työn prosesseja kehitetään asiakaslähtöisesti ja mm. päällekkäisyyksiä välttämällä.

Ojamotalon valmistuttua luovutaan Voudinpuiston päiväkodista. Voudinpuiston päiväkodin lapset ja henkilöstö siirtyvät Kartanonpuiston päiväkodin tilaelementtiin, josta esioppilaat siirtyvät koululle.

Harjun koulun oppilaat siirtyvät Ojamolle ja Laurentius-kouluun. Laurentius-talon valmistuttua luovutaan Lintulan päiväkodista ja päiväkotit Aallokon tilat palautetaan avoimen varhaiskasvatuksen käyttöön. Keskustan esioppilaat siirtyvät Laurentius-taloon. Päiväkotit Laban ja Solbrinkenin koulu muuttavat Laurentius-taloon sen valmistuttua. Lohjan yhteislyseonlukion, Järnefeltin koulun ja Mäntynummen koulun rakentamishankkeet etenevät suunnitelmien mukaan.

Virkkalan alueen päiväkodin tarveselvitys valmistuu. Oinolan/Saukkolan päiväkodin tarveselvitys käynnistyy.

Perhetyöhön panostetaan sekä Sitran SIB-ohjelman (intensiivinen perhetuki) kautta, että lisäämällä eri ammattiryhmien perhetyön osaamista. Henkilöstön osaamista kehitetään ja osaamisen kehittäminen kytketään kiinteästi osaksi jokaisen kehityskeskustelua.

Sosiaalipäivystyksen/Ankkuri-toiminnan kehittämistyö käynnistyy. Systeemisen toimintamallin koulutusten avulla kohti systeemisen toimintamallin toteuttamista. Ammatillisen tukihenkilötyön ja perhetyön kehittäminen ostopalveluhankintoja vähentäen. Ohjaamo-toiminnan jatkuvuuden varmistaminen. Nuorisotyöpajan peltihallit kunnostetaan lämpimiksi tiloiksi.

7.6. Työikäisten palvelualue

7.6.1. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Työikäisten palvelualueen keskeisenä tehtävänä on tuottaa terveydenhuollon ja sosiaalihuollon palveluja, joilla edistetään kaikenikäisten kuntalaisten hyvää elämää ja sujuvaa arkea asiakkaiden osallisuus, itsemääräämisoikeus ja yksilölliset tarpeet huomioon ottaen.

Vuoden 2020 painopisteenä palvelualueella on matalan kynnyksen ja jalkautuvien palvelujen vahvistaminen ja paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden hoitoketjun sujuvuuden varmistaminen sekä henkilöstön saatavuuden varmistaminen, osaamisen ylläpito ja vahvistaminen sekä työhyvinvoinnin lisääminen jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä.

Yhteistyöprosesseja kehitetään sekä paikallisella että maakuntatasolla valmistautuen samalla sote-uudistukseen. Sosiaalihuollon Kantaan liittymisen osalta jatketaan työskentelyä ja laaditaan suunnitellut sote-tietojärjestelmäratkaisujen osalta. Sosiaalipalvelujen osalta valmistaudutaan tiedonhallintalain ja asiakasasiakirjalain edellyttämiin muutoksiin.

7.6.2. Toiminnan sisältö ja laajuus

Toiminnan sisältö	Laajuus	Tuotot/kulut (ulkoiset), euroa
Terveydenhuollon peruspalvelut	- Avosairaanhoidokäynnit (terveys-asetat, sis. kuntoutus): 105 000 - Suun terveydenhuollon käynnit 47 200	3 934 270/ -19 984 940
Sosiaali- ja erityispalvelut	- Toimeentulotuki-ruokakuntia 100 - Erityispalveluiden asiakkaita 1 700	2 839 310/ -23 532 790
Työterveyskeskus	- Hoidettavia henkilöasiakkaita - Lohjan kaupunki n. 3 200 - yksityiset yritykset n. 21 000	265 000/ -1 224 100
Erikoissairaanhoito	- Toimintakate/as.: -1 398,75 e/as - Lohjan asukkaat 46 160	6 460/ -66 572 640
Palvelualueen johto		0/ -1 019 350

7.6.3. Talousarvion perustelut

Terveystalouden peruspalveluissa jatketaan väestön ikääntymisen tuottamiin kysynnän haasteisiin vastaamista siten, että lean-ideologiaa syvennetään järjestelmälliseksi ongelmanratkaisumenetelmäksi. Henkilöstön rekrytointihaasteisiin erityisesti hoitohenkilökunnan osalta panostetaan jalkautumalla oppilaitoksiin ja rekrytointitilaisuuksiin. Onnistumista asiakas- sekä kustannusvaikuttavuuden osalta monitoroidaan sekä Roidu-asiakaspalautejärjestelmällä että talouden toteutumisella.

Sosiaali- ja erityispalveluissa jatketaan asiakaslähtöisten kokonaistaloudellisten palveluprosessien kehittämistä palvelujen saatavuuden ja tavoitettavuuden parantamisen, vaikuttavuuden lisäämisen sekä kustannusten kasvun hillitsemisen näkökulmasta. Tavoitteena on omana toimintana tuotettujen palvelujen avulla vastata mahdollisimman kattavasti palvelutarpeeseen sekä keventää palvelurakennetta vähentämällä laitostuntoutuksen ja raskaampien palvelujen tarvetta. Pitkäaikaistyöttömien aktivointi ja kuntoutustyöllä vaikutetaan vähentävästi kaupungin työmarkkinatuen kunta-osuusmaksuihin.

Huolimatta siitä, että sopimuskumppaneiden toivotaan osallistuvan talouden sopeuttamiseen, on varauduttava erityisesti joidenkin ostopalvelujen hinnankorotuksiin.

7.6.4. Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2020

Lean-toimintatapa juurrutetaan yksikköjen järjestelmälliseksi ongelmanratkaisun toimintatavaksi. Tätä varten Lean-valmentajakoulutuksen ja johdon Lean-koulutuksen käyneet kokoontuvat säännöllisesti.

Yhteistyötä paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden/potilaiden palveluprosessissa jatketaan suun terveydenhuollon, avosairaanhoidon, sosiaalipalvelujen ja HUS Lohjan sairaalan välillä.

Osallistutaan rekrytointitapahtumiin ja kaikkiin 100 km säteellä oleviin sote-alan oppilaitoksiin ollaan yhteydessä erityisesti hoitohenkilöstön saatavuuden parantamiseksi.

Kehitetään yhteistyötä Lohjan sairaanhoitoalueen kanssa erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon työnjaon sujuvoittamiseksi sekä kustannuskehityksen hillitsemiseksi.

Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen hankintamallin muutoksen myötä lääkäripalvelujen kustannukset kasvavat.

Vuoden 2020 aikana laaditaan suuntaviivat sote-tietojärjestelmien osalta.

Vuoden 2020 alkupuolella laaditaan suuntaviivat terveystaloustalouden osalta Karjalohjan, Sammatin ja Pusulan terveysasemien kokonaisulkoistuksen päättymisen johdosta.

Vahvistetaan asiakasosallisuutta tekemällä asiakaskyselyjä sekä hyödyntämällä kokemusasiantuntijoita.

Aikuissosiaalityö jatkaa ja lisää matalan kynnyksen palvelujen tarjoamista ajanvarauksettomilla vastaanotoilla mm. Nuorten Ohjaamossa, Keskustan terveysasemalla ja kolmannen sektorin toimipisteissä.

Täysi-ikäistyneiden, alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleiden pakolaisten kotoutumisen tukemista ja syrjäytymisen ehkäisyä tehostetaan lisäämällä sosiaalityöntekijäresurssia.

Mielenterveys- ja päihdepalveluissa lisätään ehkäiseviä ja matalan kynnyksen palveluja sekä hyödynnetään näyttöön perustuvia itsehoito-ohjelmia ja nettiterapioita.

Opioidikorvaushoidon tarvearviot ja aloitukset sekä haastavien lääkeriippuvuuksien lääkkeelliset avovieroitukset tehdään soveltuvien osien omana toimintana yhteistyössä Lohjan sairaanhoitoalueen psykiatrisen yksikön kanssa. Palvelujen kehittämisen edellyttämä henkilöstölisäys katetaan siirtomaailan laitoshoidon kustannuksista.

Aktivointipalvelujen piirissä olevien pitkäaikaistyöttömien määrää pyritään lisäämään sosiaalisessa kuntoutuksessa.

Eläkeselvitystyötä jatketaan sosiaali- ja terveystalvelujen yhteistyönä pitkäaikaistyöttömille, joiden työ- ja toimintakyky on selvästi alentunut. Aktivointiasiakkaiden määrän kasvu ja jatkopolutus sekä eläkeselvitystyö edellyttävät henkilöstöresurssin lisäämistä.

Vammaispalveluissa jatketaan kehitysvammaisten asiakkaiden asumispalvelujen keventämistä lisäämällä tuetun asumisen ja perhehoidon osuutta. Kehitysvammapsykiatrian laitoshoitotarpeen määrä on vaikeasti ennakoitavissa, mutta muodostaa riskin kustannusten kasvulle.

Sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen kilpailutus ja uudelleen järjestely seudullisena yhteistyönä pyritään saattamaan päätökseen.

Johtamisessa otetaan käyttöön lean-päivittäisjohtamisen malli. Palvelujen tuotteistaminen toteutetaan keskeisten palvelujen osalta.

7.6.5. Tasapainotus- /sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset

Talouden tasapainotustoimenpiteitä toteutetaan kaupunginvaltuuston 15.5.2019 § 58 vahvistaman ohjelman mukaisesti. Talousarvioon sisältyy tasapainotusohjelman vuosille 2019 ja 2020 asetetut tasapainotustoimenpiteet, jotka ovat sosiaali- ja terveystalvalakunnan osalta yhteensä 2 151 730 euroa ja työikäisten palvelualueen osalta 1 089 800 euroa. Talouden tasapainotustoimenpiteiden toteutumista seurataan kuukausittain.

Työikäisten palvelualueen vuoden 2020 talousarvioon on tehty seuraavat vähennykset, yhteensä 597 700 euroa:

Toimenpide	Euroa
Terveystenhuollon peruspalvelut	-280 000
- Lisätöiden voimakas rajaaminen suun tervetystenhuollossa	-150 000
- Ikääntyneiden lääkäripalvelujen hankintamallin muuttaminen	-80 000
- Suun tervetystenhuollon tehostetut toimintamallit	-30 000
- Kuntoutuksen toimintaprosessien tehostaminen	-10 000
- Avosairaanhoidon laboratorio - ja kuvantamistutkimusten käytön tarkastelu ja ohjaus tiukempiin kriteereihin	-10 000
Sosiaali- ja erityispalvelut	-116 600
- Psykososiaalisen tuen kriisiryhmän virka-ajan ulkopuolinen päivystys lakkauteaan	-10 000
- Määräaikaisen työntekijän tehtävän päättäminen asumisen selvittelyssä	-45 000
- Asumispalvelujen kevennys	-40 000

- Omaishoidon vapaan järjestämistapojen arviointi ja muuttaminen	-9 600
- Mahistalon muutto uusiin vuokratiloihin laskee kokonaiskuluja	-12 000
Erikoissairaanhoito	-27 000
- Erikoissairaanhoidon käytön vähentäminen	-27 000
Työikäisten palvelualueen johto	-154 100
- Työikäisten palvelualuejohtajan viran lakkauttaminen	-115 000
- Asiakkuuspäällikön virka 33 %	-24 100
- Koulutusten toteuttamismallien muutokset ja ulkopuolisten koulutusten vähentäminen	-15 000
Kaupungin yhteiset, työikäisten palvelualueen osuus	-20 000
- Koulutusmäärärahan leikkaus	-10 000
- Vesiautomaatit pois, toimistotarvikkeiden keskitetty hankinta, kaikki seminaarit kaupungin tiloissa, kalustohankinnoissa harkintaa, omien tilaisuuksien kahvitukset sisäisesti ruokahuollon kautta, työmatka-ajojen tarkastelu, ei-kriittisten seminaarien karsiminen, muualla järjestettävät koulutukset, seminaarit tms. pois sekä eläkekahvitukseen enimmäiskustannusraja	-10 000

7.6.6. Henkilöstömuutokset

Pitkäaikaistyöttömien eläkeselvittelytyöhön määräaikainen 50 % lääkäri (noin 36 000 euroa) ja 50 % terveydenhoitaja (noin 21 000 euroa) sekä sosiaaliseen kuntoutukseen sosiaaliohjaajan virka 45 000 euroa.

Aikuissosiaalityön sosiaalityöntekijän virka (61 600 euroa), valtion pakolaiskorvaus kattaa 50 % palkkauskuluista.

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen 0,5 sairaanhoitajan toimi (20 550 euroa) ja lähihoitajan toimi (36 000 euroa). Kate osoitettu vähentämällä vastaavalla osuudella laitoshoidon määrärahoja.

Sosiaaliseen kuntoutukseen määräaikainen työhönvalmentajan toimi (49 800 euroa) ja pajaohjaajan vakinaistaminen (43 700 euroa).

7.6.7. Merkittävät investoinnit

- Suun terveydenhuollon hoitolaitteet 100 000 euroa
- Työikäisten palvelualueen irtaimisto 50 000 euroa

7.6.8. Suunnittelukauden 2021-2022 kehittämissuunnitelmat

Suunnitelmien jatkaminen koko suun terveydenhuollon toiminnan keskittämiseksi Lohjan sairaalaan tiloihin uuteen yksikköön ja tämän toiminnallisuuden hyödyntäminen.

Suunnittelukauden 2021-2022 suun terveydenhuollon suunnitelmia jatketaan siten, että Oinolan koulukeskuksessa hammashoito jatkuu nykymuodossaan (Tarveselvitys Kv 20.9.2017).

Sote-uudistukseen liittyvän suunnittelu- ja kehittämistyöhön osallistuminen yhdessä Uudenmaan maakunnan ja muiden alueen kuntien kanssa sekä hallittu suuren muutoksen vieminen läpi.

Osallistutaan Lohjan asuntomessujen suunnitteluun hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden edistämiseksi.

7.7. Ikääntyneiden palvelualue

7.7.1. Toiminta-ajatus ja keskeiset tehtävät

Ikääntyneiden palvelualueen keskeisenä tehtävänä on edistää ikääntyneiden hyvää ja toimintakykyistä elämää.

Vuoden 2020 painopisteinä on hyvinvointia edistävän työn vahvistaminen kotiin vietävissä palveluissa ja palvelukeskustoiminnassa yhteistyössä yksityisen, julkisen ja kolmannen sektorin kanssa, teknologian käytön vakiinnuttaminen ja palveluprosessien sujuvuuden edistäminen sekä henkilöstön saatavuuden varmistaminen, osaamisen ylläpito ja vahvistaminen sekä työhyvinvoinnin lisääminen jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä.

Yhteistyöprosesseja kehitetään sekä paikallisella että maakuntatasolla valmistautuen samalla sote-uudistukseen.

7.7.2. Toiminnan sisältö ja laajuus

Toiminnan sisältö	Laajuus	Tuotot/kulut (ulkoiset), euroa
Neuvonta ja palveluohjaus	- 75 vuotta täyttäneitä 4 416 - Omaishoidon tuen asiakkaita 220 - Ostopalvelupaikkoja noin 170 - Säännöllisen kotihoidon asiakkaita 550	4 810 470/ -20 131 260
Kuntoutus ja hoiva	- Osastopaikkoja 89 - Lyhytaikaista sosiaalihoito- lain mukaista laitoshoidon paikkoja 26 - Tavallisen palveluasumisen paikkoja noin 50 - Tehostetun palveluasumisen paikkoja noin 225	6 672 020/ -18 670 090
Palvelualueen johto		0/ -1 295 910

7.7.3. Talousarvion perustelut

Talousarviossa on lisätty määrärahoja tavallisen ja tehostetun palveluasumisen ostopalveluihin niin, että määräraha vastaa vuoden 2019 ostopalvelutasoa ja huomioi sosiaali- ja terveystalouden 28.8.2019 § vahvistaman palveluntuottajille maksettavan korvauksen tason. Pääosin lisäyksen kattaa veteraanien palvelujen korvausmallin muutokset, jotka lisäävät valtiokonttorin maksamia tuloja arviolta noin 400 000 euroa vuodessa. Väestön ikääntymisestä johtuen vuosittainen palveluasumisen paikkatarpeen lisäys on lähes 10 paikkaa.

Kotihoidossa teknologiaa tulee hyödyntää lisäpalveluna ja ratkaisuna kotona asumista tukemassa. Ratkaisut ovat monipuolisia ja asiakkaan itsemääräämisoikeutta sekä yksilöllisyyttä kunnioittavia. Kotihoidon teknologiahankintoihin, muun muassa lääkeautomaatin hankintaan on kohdistettu vuoden 2019 tasoa enemmän määrärahaa.

Talousarvio sisältää palvelurakenteen muutoksista aiheutunutta kustannusten uudelleen kohdentamista.

Huolimatta siitä, että sopimuskumppaneiden toivotaan osallistuvan talouden sopeuttamiseen, on varauduttava erityisesti joidenkin ostopalvelujen hinnankorotuksiin.

7.7.4. Rakenteelliset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2020

Neuvonnasta ja palveluohjauksesta jalkaudutaan aktiivisesti erilaisiin tilaisuuksiin ja tapahtumiin ja osallistutaan niiden organisointiin. Toimivalla, asiantuntevalla ja etupainotteisella neuvonnalla ja palveluohjauksella tavoitellaan oikea-aikaista palvelujen toteutumista ja iäkkäiden sekä heidän läheistensä vastuunottoa omasta hyvinvoinnistaan.

Vuonna 2020 osastopaikkojen vähentämisen myötä painopiste siirtyy entistä vahvemmin kotona asumisen tukeen. Kotihoitoa järjestetään edelleen vuonna 2020 ensisijaisesti Lohjan kaupungin kotihoidon toimesta ja pienimuotoisesti ostopalveluna.

Kotona asumisen henkilöstöresurssien riittämisen turvaamiseksi lisätään edelleen lääkeautomaatteja ja pyritään mahdollistamaan laadukas ja toimiva kuvapuhelinpalvelu. Hilikka-mobiilijärjestelmän käyttömahdollisuuksia lisätään muun muassa kirjaamisrajapinnan ja omaisviestinnän käyttöönoton osalta.

Vapaaehtoisten ja yhdistysten kanssa tehtävää yhteistyötä vahvistetaan, jotta asiakkaat saisivat lisätukea, esim. ulkoiluun, yksinäisyyteen tai lähestyvään kuolemaan liittyvien asioiden käsittelyyn.

Kehitetään edelleen sujuvaa kotiutumista sairaalasta tai terveyskeskuksen osastolta tehostetun kotikuntoutuksen, kotiutustiimin, kotihoidon, kotisairaalan ja palveluohjauksen saumattomalla yhteistyöllä. Vuoden 2020 aikana on tavoitteena jatkaa palliativisen hoidon ja saattohoidon kehittämistä yhteistyössä alueen muiden toimijoiden, kuten HUS Lohjan sairaalan ja naapurikuntien kanssa.

Keskustan kotihoidon alueiden toimitilat yhdistetään.

Kaisankallion, Tupalan ja Kotolan toiminta muutetaan tehostetusta palveluasumisesta kevyemmäksi asumiseksi. Palvelukeskustoiminnan kehittäminen jatkuu. Sillä on vaikutusta kotona asuvien ikääntyneiden kotona pärjäämiseen. Terveyskeskuksen osastopaikkoja vähennetään viidellä (5) osastopaikalla vuoden 2020 aikana. Yhden osastonhoitajan eläköitymisen myötä yhdistetään osastojen 2 ja 3 esimiestehtävät. Vuonna 2020 tehdään suunnitelma, miten Pentinkulman poistuvat asiakaspaikat korvataan omaan toimintaan.

Tehostettua palveluasumista hankitaan tarpeen mukaan yksityiseltä sektorilta vuoden 2020 alusta voimaan tulevan uuden hankintamenettelyn mukaisesti. Tämä tulee nostamaan ostopalvelukustannuksia. Iäkkäiden siirtymistä raskaampiin hoitomuotoihin pyritään siirtämään muun muassa vahvistamalla omais- ja perhehoitoa. Omaishoitajien jaksamista pyritään tukemaan lisäämällä vaihtoehtoisia tapoja järjestää lakisääteiset vapaapäivät. Perhehoidon tarjontaa pyritään lisäämään koulutamalla uusia perhehoitajia kevään 2020 aikana.

Asiakasturvallisuuden ja asiakastyytyväisyyden kehittäminen korostuvat vuonna 2020, kun käynnistetään Lohjan kaupungin omien asumispalveluyksiköiden valvonta osana olemassa olevaa omavalvontasuunnitelmaa.

Hoitohenkilöstön rekrytointihaasteisiin pyritään löytämään ratkaisuja tiiviillä yhteistyöllä Lohjan rekryn ja oppilaitosten kanssa. Kotihoidossa työnjakoa vahvistetaan myös viikonloppuihin, jolloin työntekijöiden paine hankkia sijaisia tai organisoida työtä vähenee. Henkilöstön työkykyä ja työhyvinvointia ylläpidetään ja kehitetään yhdessä työterveyshuollon ja työsuojelun kanssa.

Kotihoidossa ja päivätoiminnassa käynnistetään asiakkuuspäällikön vetovastuulla oleva työyhteisövalmennus.

Johtamisessa otetaan käyttöön lean-päivittäisjohtamisen malli. Palvelujen tuotteistaminen toteutetaan keskeisten palvelujen osalta.

7.7.5. Tasapainotus- /sopeuttamistoimenpiteet ja niiden vaikutukset

Talouden tasapainotustoimenpiteitä toteutetaan kaupunginvaltuuston 15.5.2019 § 58 vahvistaman ohjelman mukaisesti. Talousarvioon sisältyy tasapainotusohjelman vuosille 2019 ja 2020 asetetut tasapainotustoimenpiteet, jotka ovat sosiaali- ja terveystalouden osalta yhteensä 2 151 730 euroa ja ikääntyneiden palvelualueen osalta 997 130 euroa. Talouden tasapainotustoimenpiteiden toteutumista seurataan kuukausittain.

Ikääntyneiden palvelualueen vuoden 2020 talousarvioon on tehty seuraavat vähennykset, yhteensä 613 100 euroa:

Toimenpide	Euroa
Palveluohjaus ja kotona-asumisen tuki	-51 000
- Toiminnan tehostaminen kotihoidon toimitiloja yhdistämällä	-45 000
- Perhehoitoa lisäämällä muiden palveluiden käytön vähentäminen omaishoitajan vapaan aikaisessa palvelussa	-6 000
Kuntoutus ja hoiva	-498 000
- Kaisankallion, Tupalan ja Kotolan toiminnan muuttaminen tehostetusta palveluasumisesta kevyemmäksi asumiseksi	-250 000
- Terveyskeskuksen osastopaikkojen vähentäminen viidellä (5) osastopaikalla vuoden 2020 aikana	-150 000
- Lähiesimiesvakanssin vähentäminen	-30 000
- Aukkaiden vuokran nosto (Pentinkulma, Tupala ja Kotola, Kaisankallio, Iltarusko)	-20 000
- Aukkaiden/asiakkaiden ateriamaksun sekä muiden tukipalvelujen nostaminen	-30 000
- Sopimusten irtisanominen (mm. Apuhaku, hoitajakutsujärjestelmän huoltosopimus, Sävelsirkku)	-15 000
- Tulojen lisääminen mm. päivähoiton lisääminen ympärivuorokautisen hoidon yksiköihin	-3 000
Ikääntyneiden palvelualueen johto	-44 100
- Asiakkuuspäällikön virka 33 %	-24 100
- Koulutusten toteuttamismallien muutokset ja ulkopuolisten koulutusten vähentäminen	-20 000
Kaupungin yhteiset, ikääntyneiden palvelualueen osuus	-20 000
- Koulutusmäärärahan leikkaus	-10 000
- Vesiautomaatit pois, toimistotarvikkeiden keskitetty hankinta, kaikki seminaarit kaupungin tiloissa, kalustohankinnoissa harkintaa, omien tilaisuuksien kahvitukset sisäisesti ruokahuollon kautta, työmatka-ajojen tarkastelu, eikriittisten seminaarien karsiminen, muualla järjestettävät koulutukset, seminaarit tms. pois sekä eläkekahvitukseen enimmäiskustannusraja	-10 000

7.7.6. Henkilöstömuutokset

Henkilöstömäärä vähenee 4,5 vakanssia (sisältyvät talouden tasapainotusohjelmaan)

- 2 lähihoitajan vakanssia Kaisankallio
- 2 vakanssia osasto 2 (1 lähihoitaja ja 1 osastonhoitaja)
- 0,5 lähihoitajan vakanssia osasto 3

Kasvava hoidon tarve hoidetaan omana resurssina lisäämällä varahenkilöstön määrää pysyvään työsuhteeseen.

7.7.7. Merkittävät investoinnit

Ikääntyneiden palvelualueen irtaimisto; hoitolaitteet ja kalusteet 50 000 euroa.

7.7.8. Suunnittelukauden 2021-2022 kehittämissuunnitelmat

Palvelurakenteen vahvistaminen edelleen avopalvelupainotteiseksi ja muokkaaminen sote-uudistusta varten mahdollisimman toimivaksi ja kilpailukykyiseksi.

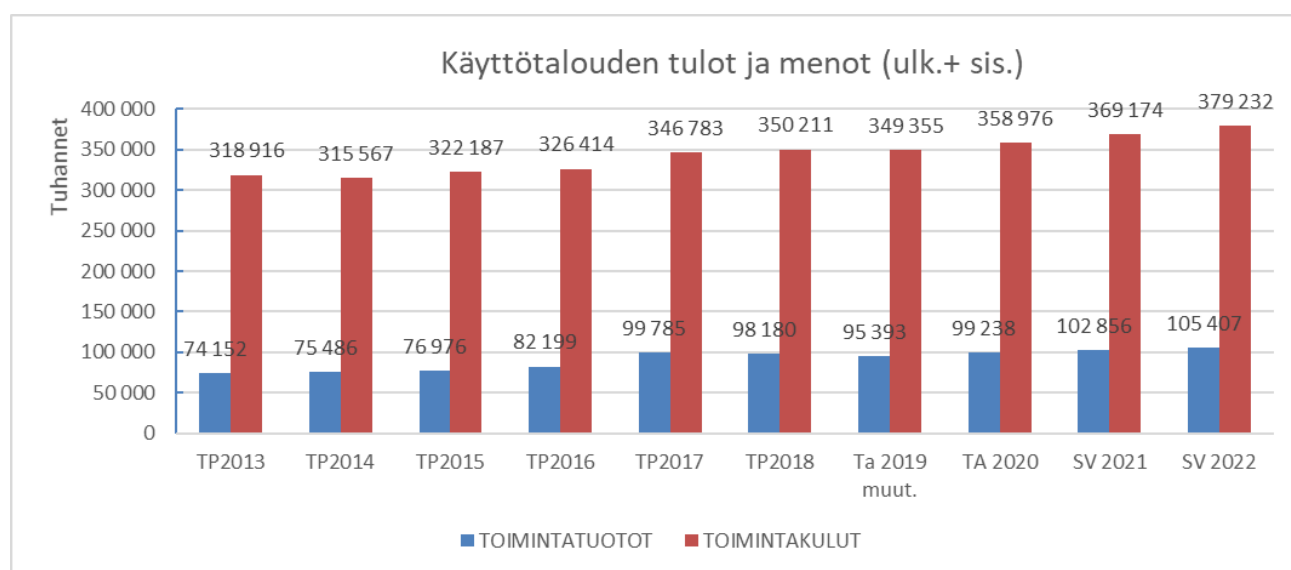
Asumisen ratkaisujen monipuolistamiseen liittyviin hankkeisiin osallistuminen mm. Asuntomessut ja keskustan alueen senioriasuminen.

Sote-uudistukseen liittyvän suunnittelu- ja kehittämistyön tekeminen ja hallittu muutosten vieminen läpi.

8. Kaupunkitason laskelmat

8.1. Käyttötalous yhteensä

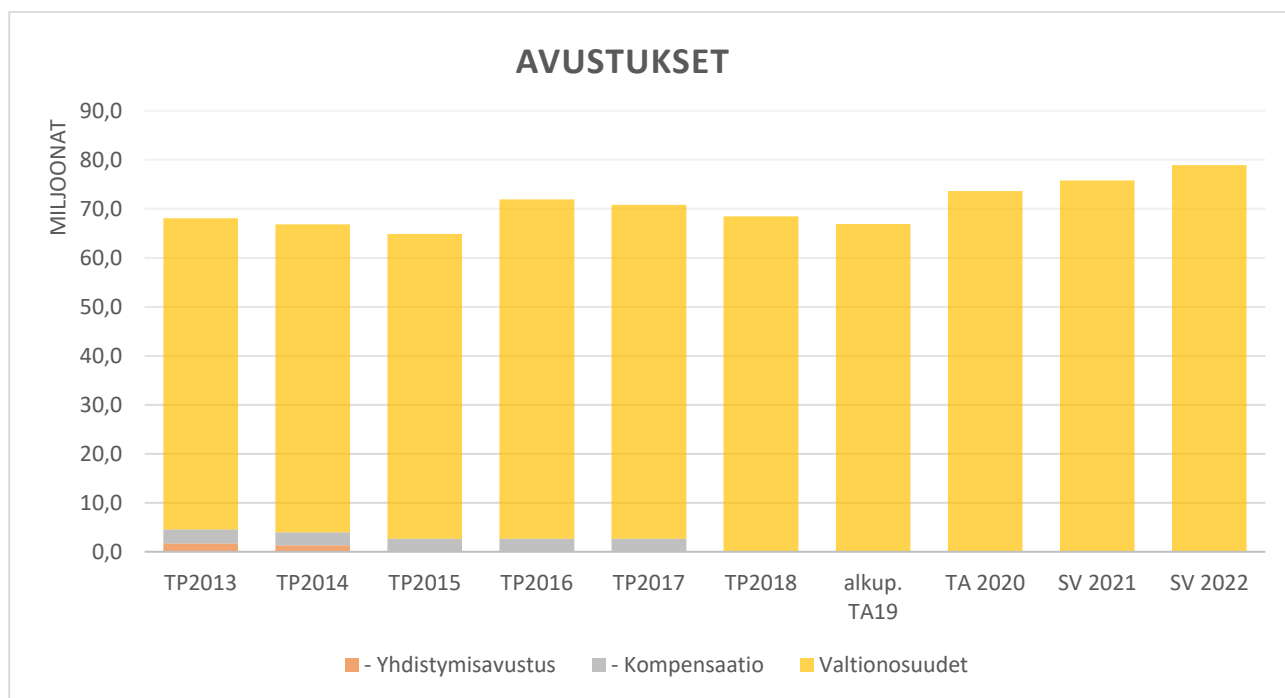
Määräraha/Tuloarvio	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 € alkup. TA19	1 000 € Ta 2019 muut.	1 000 € TA 2020	1 000 € SV 2021	1 000 € SV 2022
ulkoiset + sisäiset	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018					
TOIMINTATUOTOT	75 486	76 976	82 199	99 785	98 180	92 823	95 393	99 238	102 856	105 407
TOIMINTAKULUT	-315 567	-322 187	-326 414	-346 783	-350 211	-345 553	-349 355	-358 976	-369 174	-379 232
TOIMINTAKATE	-240 081	-245 211	-244 215	-246 998	-252 032	-252 730	-253 961	-259 738	-266 317	-273 825
Muutos-%		2,1	-0,4	1,1	2,0	0,3	0,8	2,3	2,5	2,8
Taulukon toimintatuloista ja -kuluista on vähennetty myyntivoitot- ja tappiot, yhdistymisavustukset ja kompensatiot										
Käyttöomaisuuden poisto	-12 019	-13 632	-16 924	-13 996	-15 801	-16 913	-16 913	-16 917	-22 442	-21 483

8.2. Tuloslaskelmaosan rahoitustulot ja -menot

8.2.1. Valtionosuudet ja avustukset

Määräraha/Tuloarvio	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	alkup. TA19	Ta 2019 muut.	TA 2020	SV 2021	SV 2022
	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018					
Avustukset	3 944	3 944	2 654	2 654	2 654					
- Yhdistymisavustus	1 290									
- Kompensatio	2 654	2 654	2 654	2 654						
Valtionosuudet	62 889	62 222	69 250	69 475	70 141	66 900	66 900	73 600	75 750	78 900
- Peruspalvelujen valtionosuus	68 836	66 258	72 060	69 475	70 141	66 900	66 900	73 600	75 750	78 900
- Muu opetus- ja kulttuuritoimi	-5 947	-4 036	-2 810							
Yhteensä	66 833	66 166	71 904	72 129	72 796	66 900	66 900	73 600	75 750	78 900
Muutos-%	-1,8	-1,0	8,7	0,3	0,9	-8,1	-8,1	10,0	2,9	4,2

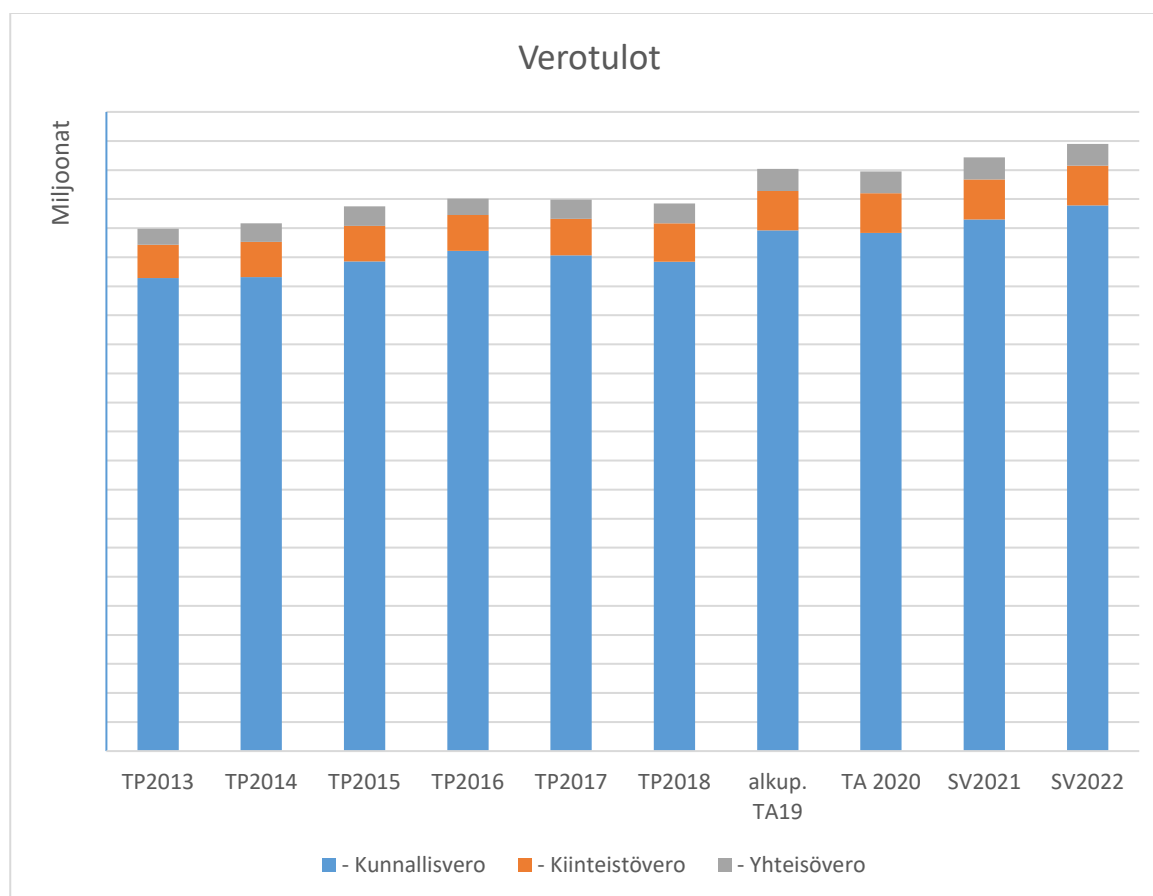

8.2.2. Myyntivoitot ja -tappiot

Määräraha/Tuloarvio	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €
	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	alkup. TA19	Ta 2019 muut.	TA 2020	SV 2021	SV 2022
Myyntivoitot	1 986	2 456	241	951	1 158	2 000	2 000	2 000	2 054	2 107
Myyntitappiot	-38	-283		-16	-574					
Myyntivoitot/tappiot yhteensä	1 949	2 172 864	241	935	584	2 000	2 000	2 000	2 054	2 107

8.2.3. Verotulot

Määräraha/Tuloarvio	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
	TP2013	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	alkup. TA19	TA 2020	SV2021	SV2022
- Kunnallisvero	162 857	163 129	168 554	172 144	170 627	168 400	179 250	178 300	183 000	187 782
- Kiinteistövero	11 378	12 178	12 222	12 405	12 616	13 269	13 510	13 700	13 700	13 700
- Yhteisövero	5 509	6 309	6 700	5 582	6 613	6 789	7 590	7 500	7 600	7 500
Yhteensä	179 744	181 616	187 476	190 131	189 856	188 458	200 350	199 500	204 300	208 982
Muutos-%		1,0	3,2	1,4	-0,1	-0,7	6,3	-0,4	2,0	2,3
Verotettavat tulot	812 824	825	833	833	815473	825956	845297	872947	898029	921762
Tuloveroprosentti	19,50	20,00	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50
Kiinteistöveroprosentit Yleinen kiinteistöveropro- sentti	0,90	0,90	0,90	0,90	0,93	1,03	1,03	1,03	1,03	1,03
Vakituisen asumiseen käytetyn rakennuksen vero- prosentti	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45
Muuhun kuin vakituiseen asumiseen käytetyn raken- nuksen veroprosentti	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05
Rakentamaton rakennus- paikka	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	4,50	4,50	4,50	4,50

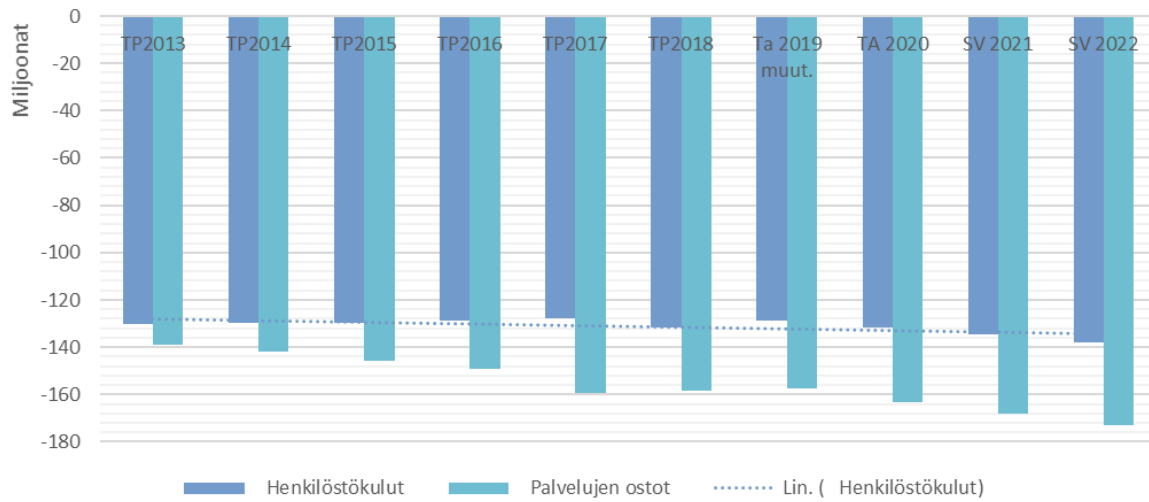

8.3. Lohjan kaupunki, tuloslaskelma

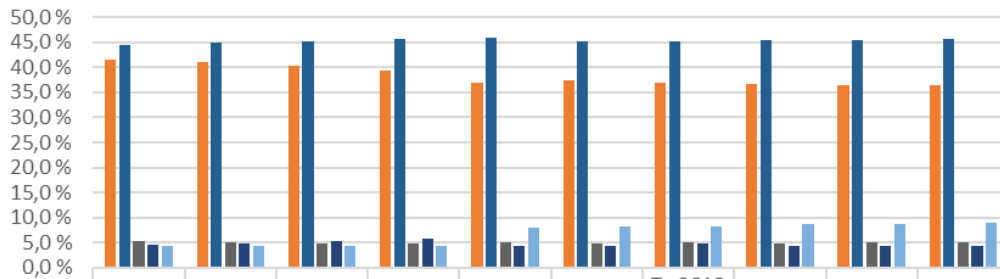
Tuloslaskelma, talousarviovuosi ja suunnitelmavuodet

ULKOISET JA SISÄISET								
LOHJAN KAUPUNKI	TP 2018	TA 2019 KV	TA+MUUT. 2019	TA 2020	Ero% muut. ta 2019	SV1 2021	SV2 2022	
TOIMINTATUOTOT								
MYyntITUOTOT	43 840 288	43 446 123	43 530 000	45 223 603	3,9	46 403 529	47 609 457	
MAKSUTUOTOT	18 281 302	17 017 446	17 316 171	17 449 272	0,8	17 920 402	18 386 329	
TUET JA AVUSTUKSET	6 600 098	3 213 696	5 361 596	4 095 130	-23,6	4 209 804	4 319 259	
MUUT TOIMINTATUOTOT	30 615 893	31 068 600	31 185 722	34 469 835	10,5	36 376 701	37 199 228	
TOIMINTATUOTOT	99 337 580	94 745 865	97 393 489	101 237 840	3,9	104 910 436	107 514 273	
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN								
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	207 971		0	0		0	0	
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	207 971		0	0		0	0	
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	-131 600 667	-126 322 748	-128 727 628	-131 804 394	2,4	-134 416 123	-138 009 202	
PALKAT JA PALKKIOT	-104 708 087	-99 917 666	-101 939 085	-104 257 157	2,3	-106 076 275	-108 961 289	
HENKILÖSIVUKULUT	-26 892 580	-26 405 082	-26 788 543	-27 547 237	2,8	-28 339 848	-29 047 913	
ELÄKEKULUT	-22 952 505	-22 234 332	-22 545 727	-23 216 537	3,0	-23 871 955	-24 461 476	
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-3 940 075	-4 170 750	-4 242 816	-4 330 700	2,1	-4 467 893	-4 586 437	
PALVELUJEN OSTOT	-158 279 705	-156 480 247	-157 623 811	-163 266 290	3,6	-167 963 008	-172 903 129	
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-17 036 755	-17 076 116	-17 310 402	-17 495 154	1,1	-18 794 576	-18 710 928	
AVUSTUKSET	-15 007 669	-16 775 388	-16 841 988	-15 034 510	-10,7	-15 524 493	-16 052 328	
MUUT TOIMINTAKULUT	-28 860 039	-28 821 541	-28 851 155	-31 375 168	8,7	-32 475 606	-33 556 015	
TOIMINTAKULUT	-350 784 836	-345 476 040	-349 354 984	-358 975 516	2,8	-369 173 806	-379 231 602	
TOIMINTAKATE	-251 239 284	-250 730 175	-251 961 495	-257 737 676	2,3	-264 263 370	-271 717 329	
VEROTULOT	188 458 177	200 350 000	200 350 000	199 500 000	-0,4	204 300 000	208 982 000	
VALTIONOSUDET	68 441 300	66 900 000	66 900 000	73 600 000	10,0	75 750 000	78 900 000	
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT								
KORKOTUOTOT	942 118	142 000	142 000	142 000	0,0	138 000	138 000	
MUUT RAHOITUSTUOTOT	1 480 023	932 000	932 000	1 332 000	42,9	932 000	932 000	
KORKOKULUT	-1 911 172	-1 500 000	-1 500 000	-1 700 000	13,3	-1 900 000	-2 200 000	
MUUT RAHOITUSKULUT	-234 738	0	0	0		0	0	
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	276 230	-426 000	-426 000	-226 000	-46,9	-830 000	-1 130 000	
VUOSIKATE	5 936 423	16 093 825	14 862 505	15 136 324	1,8	14 956 630	15 034 671	
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-15 801 315	-16 913 490	-16 913 490	-16 916 700	0,0	-22 442 000	-21 483 000	
TILIKAUDEN TULOS	-9 864 892	-819 665	-2 050 985	-1 780 376	-13,2	-7 485 370	-6 448 329	
POISTOERON MUUTOS	67 158	0	0	0		0	0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-9 797 734	-819 665	-2 050 985	-1 780 376	-13,2	-7 485 370	-6 448 329	

Henkilöstökulujen ja palvelujen ostojen kehitys, sisältää ulkoiset ja sisäiset erät

Toimintakulun erä prosentteina toimintakuluista yhteensä

	TP2013	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	Ta 2019 muut.	TA 2020	SV 2021	SV 2022
■ Henkilöstökulut %	41,6 %	41,1 %	40,2 %	39,4 %	36,9 %	37,5 %	36,8 %	36,7 %	36,4 %	36,4 %
■ Palvelujen ostot %	44,4 %	44,9 %	45,2 %	45,8 %	45,9 %	45,1 %	45,1 %	45,5 %	45,5 %	45,6 %
■ Aineet ja tarvikkeet %	5,2 %	5,0 %	4,9 %	4,9 %	4,9 %	4,9 %	5,0 %	4,9 %	5,1 %	4,9 %
■ Avustukset %	4,5 %	4,8 %	5,3 %	5,7 %	4,3 %	4,3 %	4,8 %	4,2 %	4,2 %	4,2 %
■ Muut kulut %	4,2 %	4,2 %	4,3 %	4,2 %	8,0 %	8,2 %	8,3 %	8,7 %	8,8 %	8,8 %

Lohjan kaupunki, tuloslaskelma (ulkoiset erät)

ULKOISET							
LOHJAN KAUPUNKI	TP 2018	TA 2019 KV	TA+MUUT. 2019	TA 2020	Ero% vuoteen 2019	SV1 2021	SV2 2022
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITUOTOT	15 368 823	16 206 123	16 290 000	17 088 553	4,9	17 550 478	18 006 228
MAKSUTUOTOT	17 359 317	17 017 446	17 316 171	17 449 272	0,8	17 920 402	18 386 329
TUET JA AVUSTUKSET	6 606 896	3 213 696	5 361 596	4 095 130	-23,6	4 209 804	4 319 259
MUUT TOIMINTATUOTOT	8 288 800	8 581 500	8 698 622	9 295 835	6,9	10 096 821	9 795 040
TOIMINTATUOTOT	47 623 836	45 018 765	47 666 389	47 928 790	0,6	49 777 505	50 506 856
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	207 971		0	0		0	0
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-131 600 667	-126 322 748	-128 727 628	-131 804 394	2,4	-134 416 123	-138 009 202
PALKAT JA PALKKIOT	-104 708 087	-99 917 666	-101 939 085	-104 257 157	2,3	-106 076 275	-108 961 289
HENKILÖSIVUKULUT	-26 892 580	-26 405 082	-26 788 543	-27 547 237	2,8	-28 339 848	-29 047 913
ELÄKEKULUT	-22 952 505	-22 234 332	-22 545 727	-23 216 537	3,0	-23 871 955	-24 461 476
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-3 940 075	-4 170 750	-4 242 816	-4 330 700	2,1	-4 467 893	-4 586 437
PALVELUJEN OSTOT	-129 245 012	-129 550 247	-130 693 811	-135 431 240	3,6	-139 195 670	-143 157 741
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-16 689 309	-16 766 116	-17 000 402	-17 195 154	1,1	-18 484 075	-18 389 870
AVUSTUKSET	-15 003 006	-16 775 388	-16 841 988	-15 034 510	-10,7	-15 524 493	-16 052 328
MUUT TOIMINTAKULUT	-6 533 097	-6 334 441	-6 364 055	-6 201 168	-2,6	-6 420 514	-6 615 044
TOIMINTAKULUT	-299 071 091	-295 748 940	-299 627 884	-305 666 466	2,0	-314 040 875	-322 224 185
TOIMINTAKATE	-251 239 284	-250 730 175	-251 961 495	-257 737 676	2,3	-264 263 370	-271 717 329
VEROTULOT	188 458 177	200 350 000	200 350 000	199 500 000	-0,4	204 300 000	208 982 000
VALTIONOSUUDET	68 441 300	66 900 000	66 900 000	73 600 000	10,0	75 750 000	78 900 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT							
KORKOTUOTOT	212 316	142 000	142 000	142 000	0,0	138 000	138 000
MUUT RAHOITUSTUOTOT	1 480 023	932 000	932 000	1 332 000	42,9	932 000	932 000
KORKOKULUT	-1 181 370	-1 500 000	-1 500 000	-1 700 000	13,3	-1 900 000	-2 200 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-234 738	0	0	0		0	0
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	276 230	-426 000	-426 000	-226 000	-46,9	-830 000	-1 130 000
VUOSIKATE	5 936 423	16 093 825	14 862 505	15 136 324	1,8	14 956 630	15 034 671
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-15 801 315	-16 913 490	-16 913 490	-16 916 700	0,0	-22 442 000	-21 483 000
TILIKAUDEN TULOS	-9 864 892	-819 665	-2 050 985	-1 780 376	-13,2	-7 485 370	-6 448 329
POISTOERON MUUTOS	67 158	0	0	0		0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-9 797 734	-819 665	-2 050 985	-1 780 376	-13,2	-7 485 370	-6 448 329

	TP2013	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	alkup. TA19	TA 2019 muut.	TA 2020	SV 2021	SV 2022
Tuloslaskelman tunnusluvut											
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	18,0	18,1	17,6	17,0	16,9	15,9	15,2	15,9	15,7	15,9	15,7
Vuosikate/Poistot, %	84,7	80,7	71,5	109,6	109,7	37,6	95,2	87,9	89,5	66,6	70,0
Vuosikate, euroa/asukas	206	204	206	394	328	128	346	320	328	324	326
Asukasmäärä	47703	47624	47397	47149	46785	46296	46500	46500	46160	46160	46160

Lohjan kaupunki, tuloslaskelma (sisäiset erät)

SISÄISET

LOHJAN KAUPUNKI	TP 2018	TA 2019 KV	TA+MUUT. 2019	TA 2020	Ero% vuoteen 2019	SV1 2021	SV2 2022
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITUOTOT	28 471 465	27 240 000	27 240 000	28 135 050	3,3	28 853 051	29 603 229
MAKSUTUOTOT	921 985	0	0	0		0	0
TUET JA AVUSTUKSET	-6 798	0	0	0		0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	22 327 092	22 487 100	22 487 100	25 174 000	11,9	26 279 880	27 404 188
TOIMINTATUOTOT	51 713 745	49 727 100	49 727 100	53 309 050	7,2	55 132 931	57 007 417
TOIMINTAKULUT							
PALVELUJEN OSTOT	-29 034 693	-26 930 000	-26 930 000	-27 835 050	3,4	-28 767 338	-29 745 388
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-347 446	-310 000	-310 000	-300 000	-3,2	-310 501	-321 058
AVUSTUKSET	-4 663	0	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-22 326 942	-22 487 100	-22 487 100	-25 174 000	11,9	-26 055 092	-26 940 971
TOIMINTAKULUT	-51 713 745	-49 727 100	-49 727 100	-53 309 050	7,2	-55 132 931	-57 007 417
TOIMINTAKATE	0	0	0	0		0	0
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT							
KORKOTUOTOT	729 803	0	0	0		0	0
KORKOKULUT	-729 803	0	0	0		0	0
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	0	0	0	0		0	0
VUOSIKATE	0	0	0	0		0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	0	0	0	0		0	0

Investointi- ja rahoitusosa

9. Investoinnit 2020-2022

9.1. Maa- ja vesialueet

110	KI / Maa- ja vesialueet	INV. 2019	INV. 2020	SV1 2021	SV2 2022
9100	Maa- ja vesialueet	-1 000 000		0	0
	- Lempola		-1 200 000	-1 000 000	-600 000
	- Asuntomessut; tontti, väylävirasto/kaari-Baana (siirtomääräraha 0,2 M€)		0	0	0
	- Muijala		0	-200 000	-200 000
	- Hossantie		0	-200 000	
110	KI / Maa- ja vesialueet yhteensä				
Menot		-1 000 000	-1 200 000	-1 400 000	-800 000
Tulot		500 000	500 000	500 000	500 000
Netto		-500 000	-700 000	-900 000	-300 000

9.2. Rakennukset

111	KI / Rakennukset	INV. 2019	INV. 2020	SV1 2021	SV2 2022
9510	Muut sos.terv.hankkeet				
Menot		-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
9522	Nummen yhtenäiskoulu				
Menot		-900 000	0	0	0
9524	Laurentius-talo, Laban				
Menot		-10 250 000	-10 700 000	-2 400 000	-50 000
9525	Ojamon yhtenäiskoulu				
Menot		-5 040 000	-11 100 000	-2 700 000	-50 000
9526	Rauhalan koulu/Järnefeltin koulu				
Menot		-1 000 000	-4 200 000	-12 000 000	0
9528	Lohjan lukio				
Menot		-1 500 000	-500 000		-6 000 000
9529	Muut koulut ja päiväkodit				
Menot		-2 360 000	-1 000 000	-700 000	-1 500 000
8194	Mäntynummen alueen toteutus				
Menot		0	0	0	0
9540	Kulttuuri ja vapaa-aika				
Menot		-200 000	0	0	0
xxxx	Tennari liikuntatilat				
Menot		0	0	-2 000 000	-3 500 000

111	KI / Rakennukset	INV. 2019	INV. 2020	SV1 2021	SV2 2022
xxxx	Taimiston liikuntapuiston rakentaminen				
Menot		0	-1 560 000	0	0
xxxx	Neidonkeidas, käynnistys 2024, 20 M€				
Menot		0	0	0	0
9550	Muut tilahankkeet, elinvoima				
Menot		-530 000	-500 000	-400 000	-1 000 000
9559	Korjausvelkaa lyh.investoinnit				
Menot		-500 000	0	0	0
9599	Muut tilahankkeet, hyvinvointi				
Menot		-500 000	-500 000	-500 000	-400 000
111	KI / Rakennukset yhteensä				
Menot		-23 280 000	-30 560 000	-21 200 000	-13 000 000
Tulot		0	0	0	0
Netto		-23 280 000	-30 560 000	-21 200 000	-13 000 000

9.3. Kiinteät rakenteet ja laitteet

113	KI / Kiinteät rakent. ja lait.	INV. 2019	INV. 2020	SV1 2021	SV2 2022
9600	Ympäristöt				
Menot		-500 000	-400 000	-700 000	-500 000
9602	Liikunta-alueet				
Menot		-500 000	-300 000	-500 000	-500 000
9604	Tynninharjun eritasoliittymä				
Menot		-1 000 000	0	0	0
9649	Muut kaavatiet				
Menot		-4 300 000	-2 000 000	-1 500 000	-3 000 000
9651	Peltoniemen jätevedenpuhdistamo				
Menot		-700 000	0	0	0
9699	Paloniemen kunnallistekniikka				
Menot		0	-500 000	-500 000	-500 000
9699	Karnaisten yritysalue				
Menot		0	-500 000	-500 000	0
9699	Muut vesihuoltohankkeet				
Menot		-2 700 000	-2 000 000	-1 500 000	-3 000 000
113	KI / Kiinteät rakent. ja lait. yhteensä				
Menot		-9 700 000	-5 700 000	-5 200 000	-7 500 000
Tulot		0	0	0	0
Netto		-9 700 000	-5 700 000	-5 200 000	-7 500 000

9.4. Koneet ja kalusto

116	KI / Koneet ja kalusto	INV. 2019	INV. 2020	SV1 2021	SV2 2022
9200	Tietohallinto				
Menot		-700 000	-500 000	-500 000	-600 000
9210	Hyvinvoinnin irtain omaisuus				
Menot		-500 000	-2 400 000	-500 000	-500 000
9250	Konekeskus				
Menot		-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
9252	Ruokapalvelut				
Menot		-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
9254	Kiinteistöpalvelut				
Menot		-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
9280	Kaupunkisisältöjen irtain				
Menot		-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
116	KI / Koneet ja kalusto yhteensä	INV. 2019	INV. 2020	SV1 2021	SV2 2022
Menot		-1 600 000	-3 300 000	-1 400 000	-1 500 000
Tulot		0	0	0	0
Netto		-1 600 000	-3 300 000	-1 400 000	-1 500 000

9.5. Laajennusinvestoinnit

213	LI / Kiinteät rakent. ja lait.	INV. 2019	INV. 2020	SV1 2021	SV2 2022
9605	Asuntomessualueen kunnallistekniikka				
Menot		-1 500 000	-800 000	-500 000	0
213	LI / Kiinteät rakent. ja lait. yhteensä				
Menot		-1 500 000	-800 000	-500 000	0
Tulot		0	0	0	0
Netto		-1 500 000	-800 000	-500 000	0

9.6. Investoinnit yhteensä

INVESTOINNIT YHTEENSÄ	INV. 2019	INV. 2020	SV1 2021	SV2 2022
Menot	-37 080 000	-41 560 000	-29 700 000	-22 800 000
Tulot	500 000	500 000	500 000	500 000
Netto	-36 580 000	-41 060 000	-29 200 000	-22 300 000

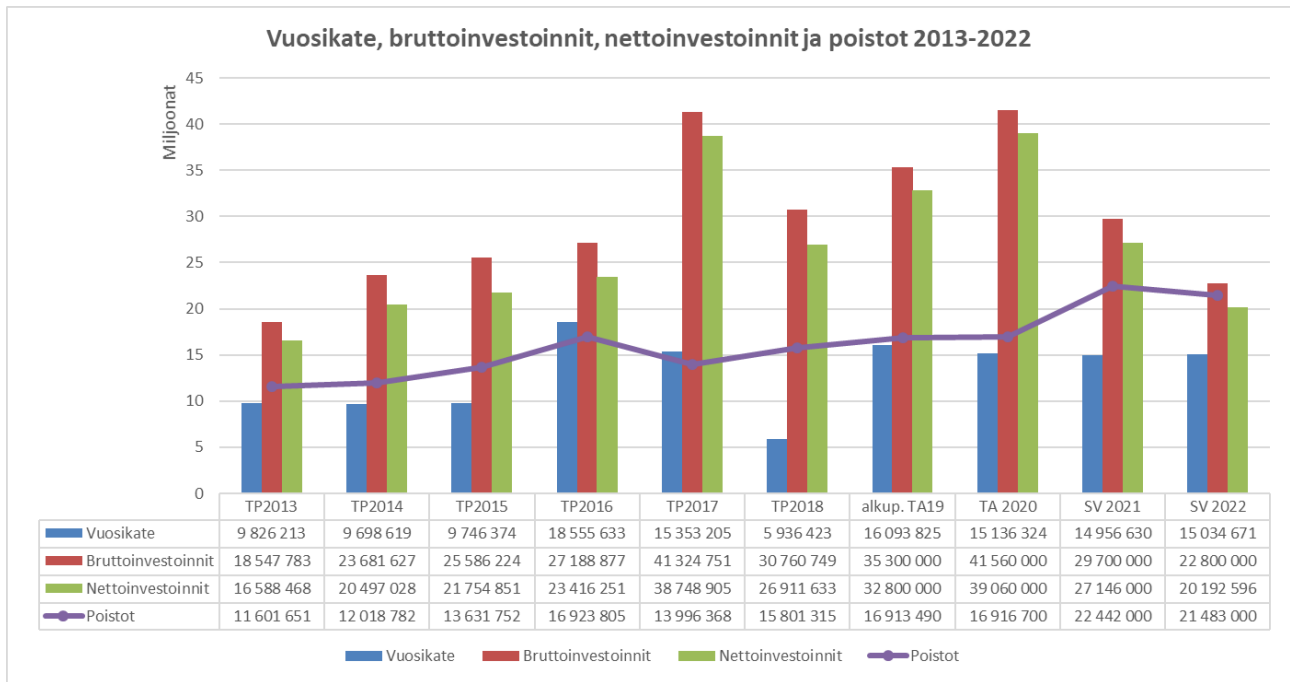
10. Rahoituslaskelma

444 LOHJA

TALOUSARVION RAHOITUSLASKELMA 2020

	TP 2018	TA 2019 KV	TA+MUUT. 2019	TA 2020	SV1 2021	SV2 2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
VUOSIKATE	5 936 423	16 093 825	14 862 505	15 136 324	14 956 630	15 034 671
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-851 969	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 054 000	-2 107 404
	5 084 454	14 093 825	12 862 505	13 136 324	12 902 630	12 927 267
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
INVESTOINTIMENOT	-30 760 749	-35 300 000	-37 180 000	-41 560 000	-29 700 000	-22 800 000
RAHOITUSOSUDET INVESTOINTIMENOIHIIN	2 283 841	0	0	500 000	500 000	500 000
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	1 565 275	2 500 000	2 500 000	2 000 000	2 054 000	2 107 404
	-26 911 633	-32 800 000	-34 680 000	-39 060 000	-27 146 000	-20 192 596
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-21 827 179	-18 706 175	-21 817 495	-25 923 676	-14 243 370	-7 265 329
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET						
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS	-50 989	0	0		0	0
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	65 539	0	0	66 000	0	0
	14 550		0	66 000	0	0
LAINAKANNAN MUUTOKSET						
PITKÄAikaisten Lainojen Lisäys	28 000 000	30 000 000	36 500 000	38 800 000	25 700 000	20 600 000
PITKÄAikaisten Lainojen Vähennys	-10 485 979	-11 300 000	-11 300 000	-13 000 000	-11 500 000	-13 300 000
LYHYTAikaisten Lainojen Muutos	-3 993 519	0	0	0	0	0
	13 520 502	18 700 000	25 200 000	25 800 000	14 200 000	7 300 000
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	0	0	0	0	0	0
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	192 629	0	0	0	0	0
SAAMISTEN MUUTOS	1 026 505	0	0	0	0	0
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	4 566 171	0	0	0	0	0
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	5 785 304	0		57 676	43 370	-34 671
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	19 320 357	18 700 000	25 200 000	25 923 676	14 243 370	7 265 329
RAHAVAROJEN MUUTOS	-2 506 822	-6 175	3 382 505	0	0	0
KASSAVAROJEN MUUTOS	-2 506 822					
31. 12.	5 439 243					
1. 1.	7 946 065					

Rahoituslaskelman tunnusluvut	TP2013	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	alkup. TA19	TA2019 muut.	TA 2020	SV 2021	SV 2022
Toiminnan ja investointien rahoituksen kertymä 5 vuodelta, €	-33 559	-37 802	-50 593	-57 639	-65 527	-79 584					
Investointien tulorahoitus, %	53,7	42,8	39,1	68,4	38,1	20,8	45,6	40,0	36,9	51,2	67,4
Lainanhoitokate	1,4	1,6	1,3	2,4	0,6	0,6	1,4	1,3	1,2	1,3	1,1
Asukasmäärä	47703	47624	47397	47149	46785	46296	46500	46160	46160	46160	46160

10.1.1. Rahoitus tulot ja menot

Rahoitustuotot ja -kulut

Määräraha/Tuloarvio	1 000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €
	TP2013	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	alkup. TA19	TA 2020	SV 2021	SV 2022	SV 2022
Korot ja muut kulut	-1 616	-1 570	-1 416	-1 885	-1 926	-2 145 910	-1 500	-1 700	-1 900	-2 200	-2 200
Rahoituskulujen muutos		-2,9	-9,8	33,1	2,1	11	-30,1	14,8	11,8	15,8	15,8
Korko ja muut rahoitustuotot	933	952	1 898	2 408	2 361	2 422 141	1 074	1 474	1 070	1 070	1 070
Rahoitustuottojen muutos-%			99,4	26,9	-1,9	3	-55,7	37,2	-27,4	0,0	0,0
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-684	-618	482	523	435	276 231	-426	-226	-830	-1 130	-1 130

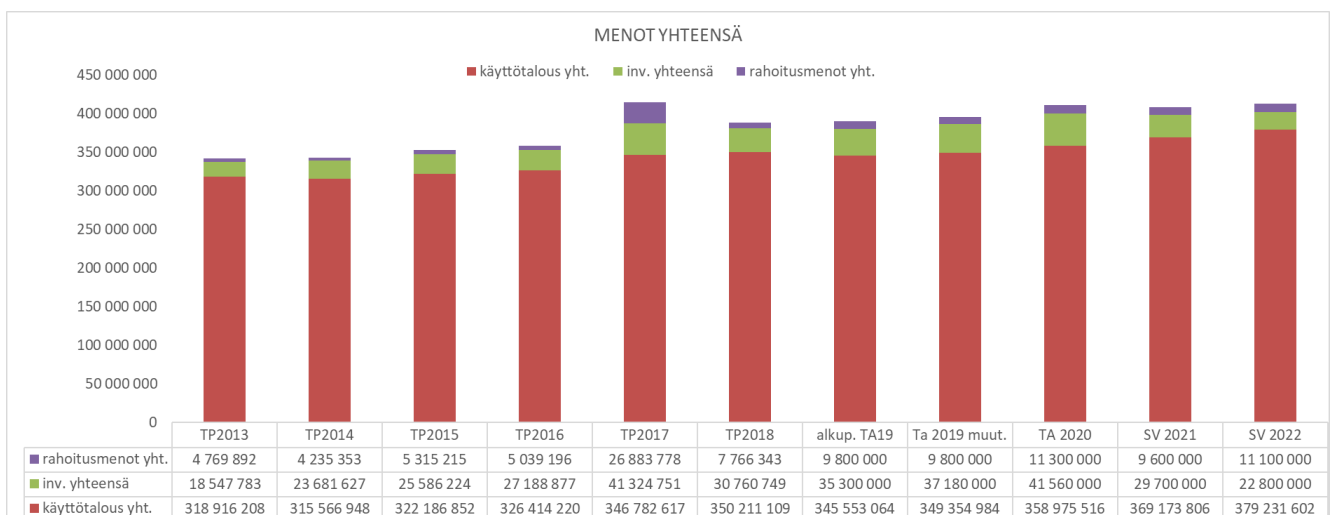
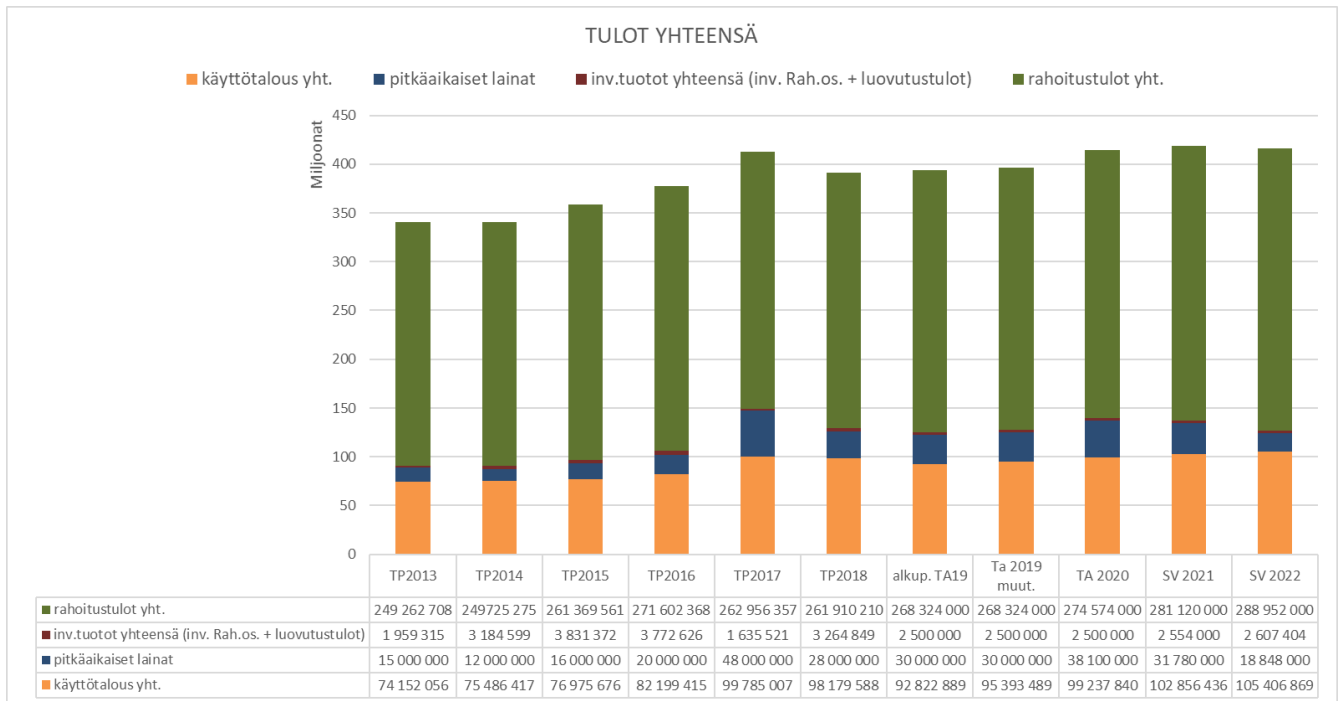
Lainat

	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Määräraha/Tuloarvio	TP2013	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	alkup. TA19	TA 2020	SV 2021	SV 2022	SV 2022
Lainojen lisäykset	15 000	12 000	16 000	20 000	48 000	28 000	30 000	38 800	25 700	20 600	20 600
Lainojen lyhennykset	6 503	5 843	7 014	6 925	28 826	10 486	11 300	13 000	11 500	13 300	13 300
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	-5 579	7 131	4 264	-2 009	5 451	-3 994					
Lainamäärän muutos	2 918	13 288	13 250	11 066	24 625	13 521	18 700	25 800	14 200	7 300	7 300
Lainakanta, milj.€	81,3	94,5	107,8	118,9	143,5	157,0	175,7	208,0	222,2	229,5	229,5
Lainakanta, e/as	1 703	1 985	2 274	2 521	3 067	3 391	3 778	4367	4665	4818	4818
Asukasmäärä	47703	47624	47397	47149	46785	46296	46500	46160	46160	46160	46160

10.1.2.

Menot ja tulot yhteensä

Määräraha/Tuloarvio	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
	TP2013	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	alkup. TA19	TA 2020	SV 2021	SV 2022
Menot yhteensä	342 234	343 484	353 088	358 642	414 991	388 738	390 653	411 836	408 474	413 132
<i>käyttötalous</i>	318 916	315 567	322 187	326 414	346 783	350 211	345 553	358 941	369 174	379 232
<i>investoinnit</i>	18 548	23 682	25 586	27 189	41 325	30 761	35 300	41 560	29 700	22 800
<i>rahoitus</i>	4 770	4 235	5 315	5 039	26 884	7 766	9 800	11 300	9 600	11 100
Tuloarviot yhteensä	340 374	340 396	358 177	377 574	412 377	391 355	393 647	415 112	412 230	417 566
<i>käyttötalous</i>	74 152	75 486	76 976	82 199	99 785	98 180	92 823	99 238	102 856	105 407
<i>pitkäaikaiset lainat</i>	15 000	12 000	16 000	20 000	48 000	28 000	30 000	38 800	25 700	20 600
<i>investoinnit</i>										
<i>(inv. Rah.os. + luovutustulot)</i>	1 959	3 185	3 831	3 773	1 636	3 265	2 500	2 500	2 554	2 607
<i>rahoitus</i>	249 263	249 725	261 370	271 602	262 956	261 910	268 324	274 574	281 120	288 952
Nettomenot/ -tulot	-1 860	-3 088	-433	12 108	-1 674	3 201	2 994	3 276	3 756	4 435

11. Talousarvion sitovuusmääräykset ja päätösvaltuudet

11.1. Talousarvion sitovuus

Vuoden 2020 talousarvio kaupunginvaltuuston hyväksymässä muodossa sitoo hallintokuntia seuraavasti:

Kaupunginvaltuuston hyväksymän talousarvion käyttötalousosa muodostuu kullekin toimialalle hyväksytyistä sitovista tavoitteista, seurattavista suoritteista ja tunnusluvuista sekä arvioituista toimintatuotoista ja toimintakuluista, joiden erotus muodostaa toimintakatteen. Talousarvion investointiosa muodostuu kullekin hankkeelle hyväksytyistä kokonaiskustannuksista ja tuloarviosta.

Käyttötalouden toimialakohtaisten tavoitteiden, määrärahasiirron vahvistettavan toimintakatteen sekä investointiosan hankkeen kokonaiskustannuksista muodostuvan määrärahan ja tuloarvion muuttamisesta päättää kaupunginvaltuusto. Mikäli kuitenkin jonkin investointiosan hankkeen toteuttamisessa syntyy säästöä, voi kaupunginhallitus päättää säästön käyttämisestä muiden saman investointiryhmän hankkeiden mahdollisten ylitysten rahoittamiseen. Palvelutuotanto-tulosalueen johtajalla on oikeus päättää tilahallinnon investointiryhmään "muut tilahankkeet elinvoima ja muut tilahankkeet hyvinvointi" sisältyvien hankkeiden välisistä määrärahojen muutoksista siten, että investointiryhmän määrärahojen yhteismäärä ei muutu.

Kaupunginhallitus vahvistaa määrärahasiirron toimialalta toiselle, jollei kaupunginhallitus saa muulla tavoin tasapainotettua taloustilannetta. Kaupunginhallitus tekee valtuustolle tarvittaessa esityksen määrärahan lisäyksestä toimialakohtaisesti, jos ei muutoin edellä mainitusti saa tasapainotettua taloustilannetta. Kaupunginhallitus siirtää määrärahoja toimialan lautakunnalta toiselle, jos toimintakate ylittyy.

Investointien osalta kaupunginhallitus voi esittää valtuuston päätettäväksi investointihankkeiden ajoitukset sekä esittää myönnettäväksi ajoituksen muutoksesta johtuvat määrärahan siirrot siten, että ylitykset/ määrärahan alennukset ovat enintään edellisen vuoden vastaavien hankkeiden määrärahojen säästöjen/ylitysten suuruiset. Esitettävät muutokset voivat kohdistua vain alkuperäisiin hankkeisiin eikä siihen kohdistettua määrärahaa voi käyttää ilman valtuuston erillistä päätöstä muihin hankkeisiin.

Lautakunta vahvistaa käyttösuunnitelman toimintakatteen, valvoo lautakuntatasolla tavoitteiden toteutumista sekä käyttökateen toteutumista.

Toimialajohtaja tasapainottaa tarvittaessa toimialansa lautakunnan tulos- ja palvelualueiden toimintakatteita siirtämällä tuloja ja menoja tulos- ja palvelualueiden kesken.

Tulos- ja palvelualuejohtaja tasapainottaa tarvittaessa tulos- tai palvelualueiden yksiköiden toimintakatteita siirtämällä tuloja ja menoja tulos- ja palvelualueiden yksiköiden kesken.

Tuloarvion ylittävillä tuloilla ei saa kattaa talousarviosta poikkeavaa toiminnan laajentamista ja siitä aiheutuvaa toimintakulujen kokonaismäärän ylitystä ilman kaupunginhallituksen lupaa. Jos toiminta kuitenkin luonteeltaan perustuu ulkoiseen tulorahoitukseen, voidaan palvelujen lisääminen toimialajohtajan päätöksellä kattaa niistä saatavilla tuloilla (esim. teatteri, orkesteri, muut myytävät palvelut).

Päätäessään henkilöstön sisäisistä siirroista toimialojen välillä kaupunginjohtajalla on oikeus päättää henkilöstökulujen aiheuttamasta vastaavasta määrärahan muutoksesta. Kuukausipalkkaisen

henkilökunnan palkkaamiseen osoitettuja menovarauksia saa käyttää ainoastaan henkilöstöliitteessä esitettyjen virkojen/tehtävien palkkakustannuksiin. Muutoin henkilöstöresurssien lisäyksestä päättää kaupunginvaltuusto.

Talousarviossa toimialalle osoitettua määrärahaa saadaan käyttää vain ao. toimialaan kuuluvien tehtävien suorittamiseen.

Toiminnasta vastaavien toimielimien/toimialojen on tammikuun 15. päivään mennessä hyväksyttävä tarkistettut käyttösuunnitelmat ja osatavoitteet tulos- ja palvelualueille sekä määriteltävä ne toimenpiteet, joilla tavoitteet toteutetaan. Käyttösuunnitelman yhteydessä toimialojen on määriteltävä osamäärärahojen käyttövaltuudet tarvittaville alemmille tasoille ja viranhaltijoille. Vuoden 2020 osalta kukin lautakunta vahvistaa käyttösuunnitelmansa ja kokonaisuus viedään kaupunginhallitukselle tiedoksi.

11.2. Maksut ja myyntihinnat

Kaupungin taloudelle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi toimialat oikeutetaan hallintosäännön nojalla tarkistamaan vuonna 2020 perittäviä maksuja niin, että asetetut taloudelliset tavoitteet saavutetaan. Maksuja voidaan tarkistaa voimassa olevan lainsäädännön tai viranomaisohjeiden mukaisesti, jos muuta ohjeistusta ei ole annettu.

11.3. Päätösvaltuudet

Järjestämistavan muutoksista, ulkopuolisten asiantuntijoiden ja ostopalvelujen käyttämisestä, hankintojen suorittamisesta sekä suunnitelmista, pääpiirustuksista, kustannusarvioista, rakentamisen suorittamistavasta, työn aloittamisen ajankohdasta, urakoitsijan ja työn suorittajan valinnasta päättävät hallintosäännön mukaisesti toimielimet ja vastuuhenkilöt myönnettyjen määrärahojen puitteissa seuraavien päätösvaltuuksien rajoissa:

- kaupunginvaltuusto päättää yli 2 000 000 euron toiminnoissa ja hankkeissa asiantuntijoiden ja ostopalveluiden käyttämisestä, toimitilojen huonetilaohjelmasta, yleissuunnitelmasta ja yleisestä laatutasosta sekä hankkeiden toteuttamisen muista yleisistä periaatteista. Muutoin toteuttamisesta päättää kaupunginhallitus;
- kaupunginhallitus päättää enintään 2 000 000 euron hankkeista ja hankinnoista;
- kaupunginhallitus päättää kuitenkin hankintojen osalta elintarvikehankinnoista sekä koulukuljetuksista;
- lautakunta päättää omalla toimialallaan enintään 1 000 000 euron hankkeista ja hankinnoista;
- kaupunginjohtaja päättää enintään 500 000 euron hankkeista ja hankinnoista;
- toimialajohtajat päättävät omalla vastuualueellaan enintään 350 000 euron hankkeista ja hankinnoista;
- kunkin tulos- ja palvelualueen esimiehenä toimiva viranhaltija päättää omalla toimialallaan enintään 150 000 euron hankkeista ja hankinnoista.
- kunkin tulos- ja palveluyksikön esimiehenä toimiva viranhaltija enintään 75 000 euron hankkeista ja hankinnoista

- toimintoesimies enintään 50 000 euron hankkeista ja hankinnoista.
- arjen koordinaattori enintään 15 000 euron hankkeista ja hankinnoista.
- alle 50 euron ostolaskut tarkistetaan ja hyväksytään keskitetysti Laskentapalveluissa.

Edellä olevia päätösvaltuuksia käytettäessä päätöksenteon taso määritellään hankkeen tai hankinnan kokonaiskustannusten perusteella. Mikäli hanke ositetaan useammaksi hankintakohteeksi tai osahankinnaksi, päättää sen osittamisesta, osahankinnan suorittamisesta sekä muista menettelytavoista se toimielin tai viranhaltija, jonka päätösvaltaan se hankkeen määrärahan tai hankinnan kokonaiskustannusten perusteella kuuluu.

Talousjohtajalla on talousarviossa hyväksytyn 208,0 milj. euron kokonaislainamäärän ottamisen / uusimisen lisäksi oikeus ottaa kaupungin maksuvalmiuden turvaamiseksi tilapäislainoja, joiden yhteismäärä saa olla enintään 50 milj. euroa.

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 18.3.2019 § 78 asettanut työryhmän uudistamaan Lohjan kaupungin nykyistä hallintosääntöä. Hallintosäännön uudistustyö on vielä kesken ja valtuuston hyväksyessä uudistetun hallintosäännön, tullaan hallintosääntöä soveltamaan soveltuvin osin tähän lukuun.

PERUSTELUOSA

12. Talousarvion ja taloussuunnittelun rakenne

12.1. Taloussuunnittelun tavoitteet ja lähtökohdat

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös kolmea tai useampaa vuotta koskeva taloussuunnitelma. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosentista sekä muiden verojen perusteista. Vuoden 2020 tulo- ja kiinteistöveroprosentit on ilmoitettava verohallitukselle viimeistään marraskuun 19. päivänä 2019.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja taloussuunnitelmassa tai niiden hyväksymisen yhteydessä on päätettävä myös toimenpiteistä, joilla edellisen vuoden taseen osoittama alijäämä ja talousarvion laatimisvuonna kertyväksi arvioitu alijäämä suunnitellukaudella katetaan. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kuntalain 112 §:n mukaan kunnan kirjanpitovelvollisuudesta, kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä on sen lisäksi, mitä kuntalaissa säädetään, soveltuvin osin voimassa, mitä kirjanpitolaissa säädetään. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto antaa ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolain soveltamisesta. Kuntalain 113 §:n mukaan tilikaudelta on laadittava tilinpäätös, johon kuuluvat tuloslaskelma, tase ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

12.2. Rakenne ja sisältö

Talousarviolla ja taloussuunnitelmalla on kaksi tehtävää, jotka määräävät suunnitelmien rakenteen:

- kokonaistalouden näkökulma, jota kuvataan tulos- ja rahoituslaskelmilla;
- tulosohjauksen näkökulma, jota toteutetaan käyttötalousosan toiminnallisilla ja taloudellisilla tavoitteilla sekä määrärahoilla ja investointiosan suunnitelmilla.

Kokonaistalouden näkökulmasta talousarvion ja suunnitelman on annettava oikea kuva kaupungin taloudesta, osoitettava kaupungin taloudellisen tuloksen muodostuminen sekä keinot kokonaistalouden tasapainottamiseksi ja rahoitustarpeen kattamiseksi. Tuloslaskelmassa esitettävät kokonaistalouden keskeiset erät ovat varsinaisen toiminnan tulot ja menot, verotulot, valtionosuudet ja suunnitelman mukaiset poistot. Vakaan talouden lähtökohtana on, että toiminnan menokehitys sopeutetaan keskeisten tuloerien kehitykseen.

Rahoituslaskelmalla osoitetaan, miten kaupungin menot katetaan. Sen avulla kootaan tulorahoituksen ja investointien sekä anto- ja ottolainauksen kassavirrat yhteen laskelmaan. Jos tulorahoitus ei riitä menoihin, kaupungin on rahoitusosassa osoitettava tarvittava rahoitus. Kaupunki voi kattaa rahoitustarvettaan lainanotolla tai vapauttamalla rahoitus- tai vaihto-omaisuuteen sitoutunutta pääomaa.

Lohjan kaupungin talousarvio muodostuu käyttötalous- ja tuloslaskelmaosasta sekä investointi- ja rahoitusosasta. Talousarvion käyttötalous- ja investointiosat puolestaan jakautuvat toimielimien

vastuualueisiin ja ne edelleen organisaatorakenteen ja toiminnan mukaisiin tulosalueisiin ja edelleen tulosityksiköihin. Rahoitustuloista ja -menoista kokonaisuudessaan vastaa kaupunginhallitus.

12.3. Toiminnalliset tavoitteet ja määrärahat

Talousarvion käyttötalousosassa asetetaan toiminnalliset tavoitteet sekä osoitetaan asetettujen tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Molempien toimialojen sitovat toiminnalliset tavoitteet perustuvat kaupungille määritelyihin päämääriin. Toiminnalliset tavoitteet asetetaan sanallisesti todennettaviksi aikaansaannoksiksi tai mitattavina palvelujen määrinä, tunnuslukuina tai muina tavoitearvoina.

Määrärahat otetaan talousarvioon suoriteperusteen mukaisesti jaksotettuina. Vuoden 2020 talousarvion määrärahoihin ja tuloarvioihin on sisällytetty myös tulos- ja palvelualueiden väliset sisäiset laskutukset. Sisäisinä ostoina laskutetaan siivouspalvelut, ruokapalvelut, atk-palvelut, hallintopalvelut (mm. monistamopalvelut, puhelinpalvelut, postituspalvelut, asianhallinta- ja arkistopalvelut) sekä tilojen vuokrat. Sisäisessä laskutuksessa laskutusperusteet ja hinnat määritellään ja sovitaan tuottajan ja tilaajan välillä tuottajan talousarvioon perustuen ennakkoon. Laskutushinnat ovat myös lopulliset hinnat, jolloin tilinpäätöksen yhteydessä ei enää erikseen selvitetä sisäisiä kustannuksia. Talousarvion laatimisessa hinnoittelun lähtökohtana on tuottavan yksikön kannalta nollatulos eli todelliset kustannukset.

Käyttötalousosan määrärahaksi vahvistetaan toimielinkohtaisten toimintatuottojen ja toimintakulujen erotus eli toimintakate. Toimintakatteen muodostumisesta ja käytöstä päättää toimielin edellä sitovuusmääräyksissä esitetyin rajoituksin. Toimielimen toimintakatteen muuttamisesta päättää kaupunginvaltuusto. Investointiosan määrärahan muodostavat hankkeen kokonaiskustannukset.

12.4. Toiminnalliset muutokset, suoritteet ja yksikkökustannukset

Toiminnalliset muutokset sisältävät molempien toimialojen talousarvion perustelutiedot, joissa on selvitetty toiminnan ja resurssien muutokset. Resurssien muutoksina esitellään henkilöstömäärän ja ostopalvelujen määrän muutokset, tilamuutokset sekä normaalista toiminnasta poikkeavat hankinnat.

Toimialalla on oikeus toteuttaa henkilöstömuutokset ja normaalista toiminnasta poikkeavat hankinnat ja resurssilisäykset vain, mikäli valtuusto on hyväksynyt ne talousarvion perusteluosassa. Lisäksi perusteluissa on selvitetty erikseen ne hyväksytyt muutokset, joilla parannetaan toimintakatetta.

Lohjalla on viimeisten vuosien aikana kehitetty sisäistä kustannuslaskentaa siten, että sisäisessä laskennassa toiminnan/tuotteen kustannuksiin sisällytetään ulkoisten kulujen lisäksi sisäiset laskutukset, pääomakulut sisäisinä vuokrina tai poistoina sekä hallinnon ja yhteisten kulujen kustannukset. Kaiken kaikkiaan laskentauudistuksen tavoitteena on selvittää toimintaan ja tuotteisiin kohdentuvat todelliset kustannukset, parantaa eri toimijoiden palvelujen ja tuotteiden hintojen vertailtavuutta ja sen myötä edistää edullisimman järjestämistavan valintaa.

13. Talouden perusteet

13.1. Lohjan väestö

Lohjan väestön kasvu on vuosina ollut 2008–2018 keskimäärin 0,02 %. Nettomuuton vaikutus väestön kasvuun on aiemmin ollut positiivista, mutta viimeisenä viitenä vuotena väkiluvun kehitys on ollut kiihtyvästi negatiivista. Viime vuonna kokonaisnettomuutto oli tappiollinen 489 henkilön verran.

Asukkaita keskustan alueella oli vuoden 2018 lopussa 16 506.

Etelä-Lohjan alueet: Teutari, Kukkumäki - Kirkniemi, Lohjansaari, Virkkala -Tuusanlahti, Vappula, Maksjoki, Paila

Länsi-Lohjan alueet: Karstu - Karnainen, Paloniemi - Hiittinen, Routio, 1.1.2009 Sammatti

Pohjois-Lohjan alueet: Immula - Veijola, Ventelä - Keskusta, Perttilä, Lempola, Lohjanharju, Laakspohja - Santoja, Koikkala - Paksalo, Maikkala - Lehmijärvi, Uusniitty, Muijala - Nummenkylä

Lohja keskustan alueet: Hiidensalmi, Pitkäniemi, Keskusta, Moisio, Myllylampi, Ojamo, Keski-lohja, Gunnarla, Gruotila

Karjalohjan alueet: Karjalohja kirkonkylä, Pohjois-Karjalohja, Etelä-Karjalohja, Karkali-Lohjansaari

Nummen alueet: Saukkola, Nummi kirkonkylä, Koisjärvi-Hyrsylä, Valkerpyy, Järvenpää, Hirvijoki

Pusulan alueet: Pusula kirkonkylä, Ikkala, Pusulan järvisuuta

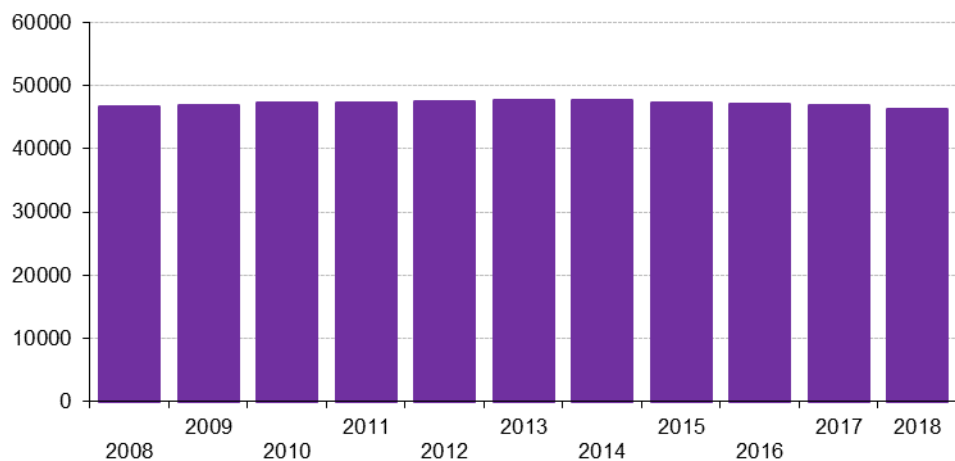
Pohjois-Lohjan väestörakenne on lohjalaisittain edelleen ”nuorinta”, sillä 0–14-vuotiaiden osuus 19,91 % on suurin ja yli 65-vuotiaiden osuus 17,07 % on pienin muihin osa-alueisiin verrattuna.

Väestö kunnan osa-alueittain v. 2013 - 2018

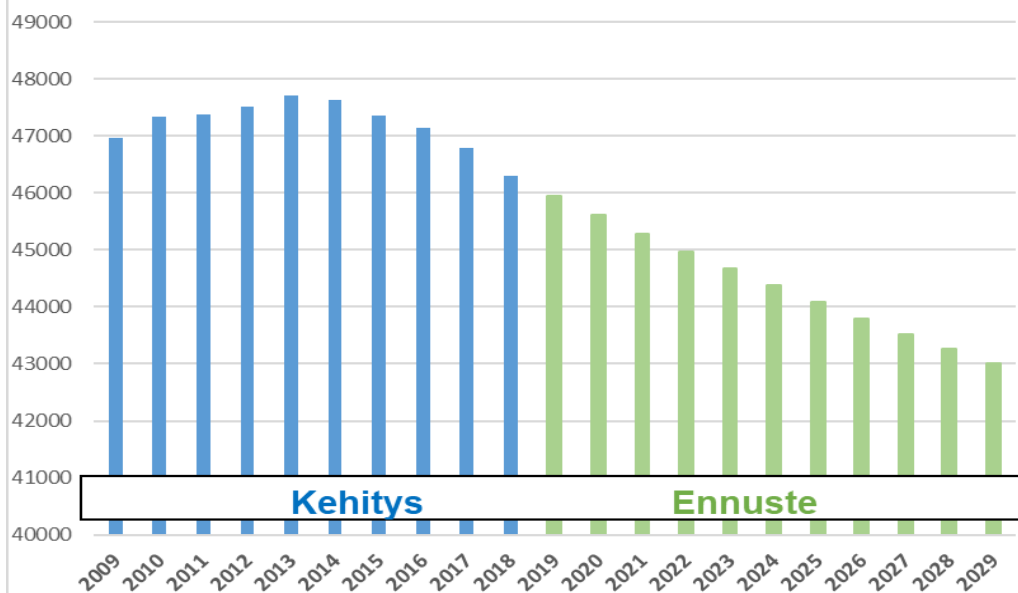
Osa-alue	2013	2014	2015	2016	2017	2018
444 Lohja - Lojo	47 703	47 624	47 353	47 149	46 785	46 296
444101 Teutari	599	580	575	588	593	588
444102 Kukkumäki-Kirkniemi	950	952	965	963	932	928
444103 Lohjansaari	424	404	393	375	382	364
444104 Virkkala-Tuusanlahti	4 206	4 150	4 119	4 154	4 136	4 087
444105 Vappula	1194	1226	1202	1197	1193	1199
444106 Maksjoki	1584	1556	1555	1551	1527	1518
444107 Paila	89	98	100	100	96	104
444208 Karstu-Karnainen	517	522	515	502	493	491
444209 Paloniemi-Hiittinen	90	100	95	91	92	95
444210 Routio	2595	2602	2515	2478	2491	2368
444230 Sammatti	1605	1618	1656	1661	1651	1596
444311 Immula-Veijola	529	530	532	526	529	524
444312 Ventelä-Keskusta	2310	2218	2256	2291	2285	2286
444313 Perttilä	1526	1560	1562	1560	1545	1548
444314 Lempola	692	682	692	681	662	644
444315 Lohjanharju	36	36	35	32	34	33
444316 Laakspohja-Santoja	114	114	112	114	112	121
444317 Koikkala-Paksalo	532	528	510	515	519	506
444318 Maikkala-Lehmijärvi	986	976	985	961	931	918
444319 Uusniitty	1420	1410	1382	1387	1362	1342
444320 Muijala-Nummenkylä	755	760	761	744	736	714
444521 Hiidensalmi	315	302	299	299	291	285
444522 Pitkäniemi	20	13	16	16	16	15
444523 Keskusta	4542	4545	4662	4588	4565	4588
444524 Moisio	1693	1738	1715	1713	1716	1675
444525 Myllylampi	987	1020	1019	971	953	928
444526 Ojamo	3886	3864	3755	3705	3671	3659
444527 Keski-lohja	1761	1800	1729	1729	1775	1750
444528 Gunnarla	1090	1099	1114	1118	1171	1190
444529 Gruotila	2481	2488	2458	2431	2411	2416
444631 Karjalohja kirkonkylä	700	696	678	672	680	680

Osa-alue	2013	2014	2015	2016	2017	2018
444632 Pohjois-Karjalohja	303	280	293	296	296	286
444633 Etelä-Karjalohja	389	399	408	408	390	374
444634 Karkali-Lohjansaari	77	82	82	89	81	71
444735 Saukkola	1319	1311	1308	1302	1295	1280
444736 Nummi kirkonkylä	766	781	736	749	731	723
444737 Koisjärvi-Hyrsylä	467	472	454	453	428	430
444738 Valkerpyy	77	79	75	77	81	81
444739 Järvenpää	461	460	464	455	466	462
444740 Hirvijoki	628	610	616	601	586	594
444841 Pusula kirkonkylä	1281	1264	1295	1298	1258	1237
444842 Ikkala	422	426	410	407	410	397
444843 Pusulan järvisoutu	611	607	605	605	587	567
444999999 Tunteaton	674	666	645	696	626	634

Väestön kehitys 2008-2018, Lohja

Väestön kehitys ja ennuste vuoteen 2029

Muuttajat vaikuttavat paitsi väestön määrään myös sen rakenteeseen, millä on erittäin suuri vaikutus kuntien talouden ja palveluiden kannalta. Muuttoliikkeen taloudelliset ja sosiologiset vaikutukset koskettavat sekä lähettävää että vastaanottavaa muuttoliikkeen aluetta. Muuttovirrat kahden kohen välillä ovat toisinaan merkittävästi erilaiset, ja niiden vaikutus saattaa tällöin ylläpitää tai voimistaa jo lähtökohtaisesti epätasapainoista väestörakennetta tai toisaalta aikaansaada merkittäviä muutoksia tulo- tai lähtöalueen väestön profiiliin.

Valikoivuudella on siis merkitystä yksittäiselle kunnalle, sillä sen verotulot sekä erilaisiin kunnallisiin palveluihin kuluvat määrärahat määräytyvät kuntalaisten ominaisuuksien mukaan. Suomalainen kuntien verotuskäytäntö tekee väestömäärästä strategisen muuttujan. Kaksi suurinta tuloerää ovat nimittäin verotulot ja valtionosuudet. Veropohjan kannalta on keskeistä, millainen tulotaso siellä asuvilla ja ennen kaikkea sinne ja sieltä muuttavilla on.

Muuttoliikkeen lisätessä kunnan väestöä, aiheutuu siitä paineita kunnan palvelutuotannolle sekä haasteita asuntoalueiden kaavoitukselle ja asuntojen uudistuotannolle. Muuttoketjututkimuksissa on todettu muuttajien suuntautuvan lähinnä vanhaan asutokantaan. Asumisen kysyntä kokonaisuudessaan kuitenkin lisääntyy. Negatiivinen nettomuutto puolestaan pienentää palvelutarpeita jättäen niitä joskus vajaakäyttöön, ja ikään sidottujen palveluiden tarve voi muuttua tasaisellakin muuttotaseella, jos muuttovirrat eroavat toisistaan ikärakenteeltaan.

13.2. Huoltosuhteiden kehitys

Taloudellinen huoltosuhde mittaa sitä, kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on yhtä työllistä kohti. Vuonna 2017 koko maan taloudellinen huoltosuhde oli 1,37 eli yhtä työllistä kohden oli 1,37 työvoiman ulkopuolella olevaa.

Väestöllinen huoltosuhde kuvaa lasten (0-14 v.) ja vanhusten (yli 64 v.) yhteenlaskettua määrää suhteessa työikäisten (15–64 v.) määrään. Suomen väestöllinen huoltosuhde oli vuoden 2018 lopussa 0,61.

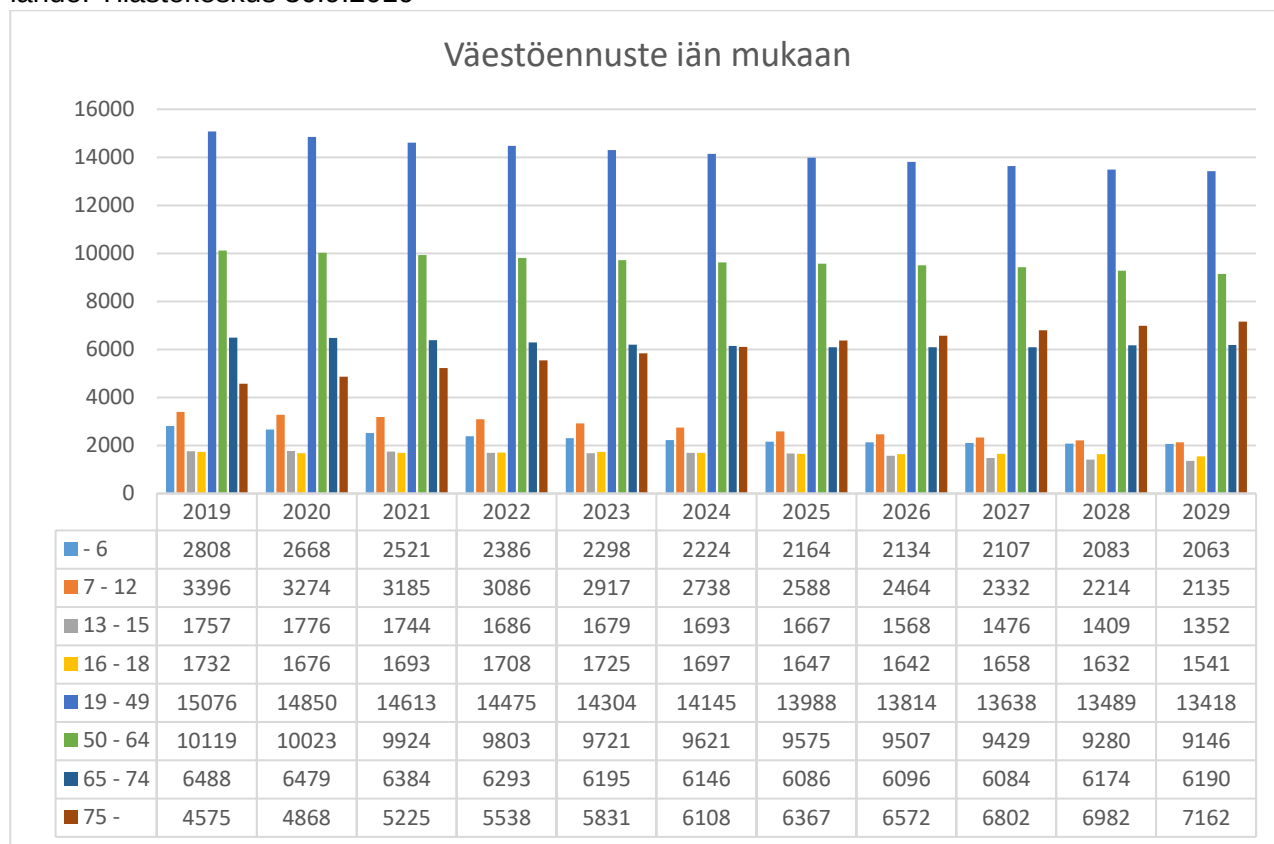
Lohjan huoltosuhteet 1997–2018 (lähde: Tilastokeskus)

Vuosi	Taloudellinen huoltosuhde	Demografinen huoltosuhde
1997	1,36	0,50
1998	1,23	0,50
1999	1,18	0,50
2000	1,12	0,50
2001	1,14	0,51
2002	1,15	0,51
2003	1,15	0,51
2004	1,14	0,52
2005	1,17	0,52
2006	1,15	0,52
2007	1,12	0,52
2008	1,13	0,52
2009	1,24	0,53
2010	1,22	0,54
2011	1,22	0,56
2012	1,24	0,58
2013	1,32	0,59
2014	1,38	0,60
2015	1,43	0,62
2016	1,42	0,63
2017	1,37	0,64
2018		0,66

Lohjan taloudellisen huoltosuhteen vaihtelu on ollut melko vähäistä. Koko 2000-luvun taloudellinen huoltosuhde on pysytellyt suunnilleen samalla tasolla, mutta vuodesta 2009 alkaen huoltosuhde on huonontunut taloudellisen taantuman seurauksena ja vuonna 2017 huoltosuhde oli 1,37. Lohjan väestöllinen huoltosuhde on noussut tasaisesti 2010-luvulla ja vuonna 2018 suhdeluku oli 0,66. Väestöllinen huoltosuhde Uudellamaalla vuonna 2018 oli 0,51 eli alempi kuin koko maan keskimäärin. Väestön ikääntyessä, myös Lohjan väestöllisessä huoltosuhteessa tulee heikkenemään. Nopeampi väkiluvunkasvu olisi tässä mielessä toivottavaa, sillä sen myötä huoltosuhde pysyisi parempana, koska väkiluvun nopeampi kasvu perustuisi osin suurempaan muuttajakertymään, ja muuttajat ovat pääsääntöisesti työikäistä, nuorta väestöä.

13.3. Väestön ikärakenteen kehitys

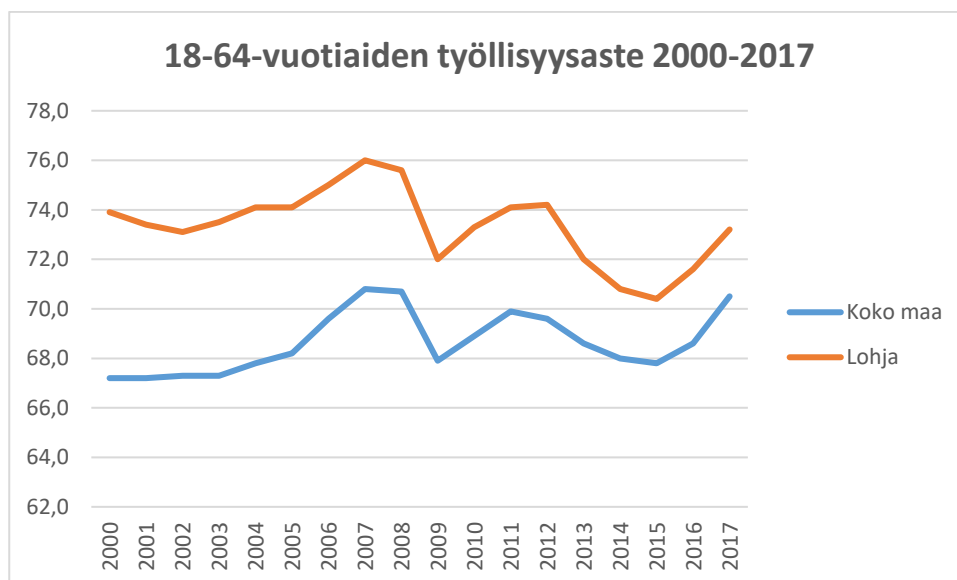
lähde: Tilastokeskus 30.9.2019

Väestön kehitys laskee kaikissa muissa ikäluokissa paitsi yli 75-vuotiaissa.

13.4. Työllisyys

Työllisyysaste = alueella asuvien 18–64-vuotiaiden työllisyysaste eli 18–64-vuotiaiden työllisten osuus saman ikäisestä väestöstä. Työllisyysasteen osalta Lohjalla tapahtui myönteistä kehitystä 1990-luvun lopulla taantuman ohituksen seurauksena. Työllisyysaste on koko 2000-luvun pysytellyt 70 %:n yläpuolella. Työpaikkaomavaraisuus (2017) on 80,6 %, työpaikkojen määrä 15 890. Yrityksiä Lohjan alueella on 3 335. Monipuolisen elinkeinorakenteen kehitys tulevaisuudessa myötävaikuttaa korkeaan työpaikkaomavaraisuusasteeseen Lohjalla.

13.5. Työttömyys

Työ- ja elinkeinotoimistoissa oli elokuun lopussa 232 600 työtöntä työnhakijaa, mikä on 10 700 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Heinäkuuhun verrattuna työttömien työnhakijoiden määrä väheni 36 300:lla.

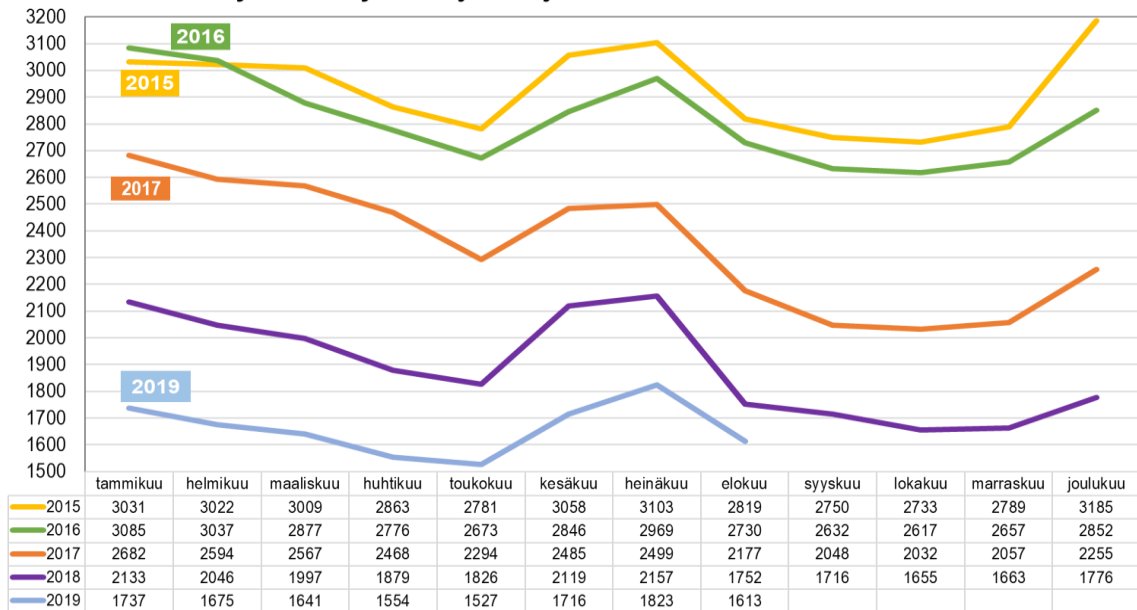
Uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin työ- ja elinkeinotoimistoihin elokuun aikana 67 500, eli 8 500 enemmän kuin edellisen vuoden elokuussa. Kaikkiaan työ- ja elinkeinotoimistoissa oli elokuussa avoinna 118 100 työpaikkaa, mikä on 13 600 enemmän kuin vuosi sitten. Työpaikoista täytettiin elokuun aikana 10 800, joista 4 200 työ- ja elinkeinotoimiston hakijalla. Työ- ja elinkeinotoimistoissa oli elokuun lopussa edelleen avoinna 60 000 työpaikkaa, mikä on 9 000 enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Uudet avoimet työpaikat olivat lisääntyneet yhdeksässä ammattiryhmässä: eniten rakennus, korjaus ja valmistustyöntekijöiden (3 000), palveluja myyntityöntekijöiden (2 400), muiden työntekijöiden (2 000), asiantuntijoiden (600) sekä prosessi ja kuljetustyöntekijöiden (400) ryhmissä. Uusien avoimien työpaikkojen lukumäärä väheni toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiden (100) ryhmässä. Sotilaiden ryhmässä lukumäärä oli lähes sama kuin edellisenä vuonna.

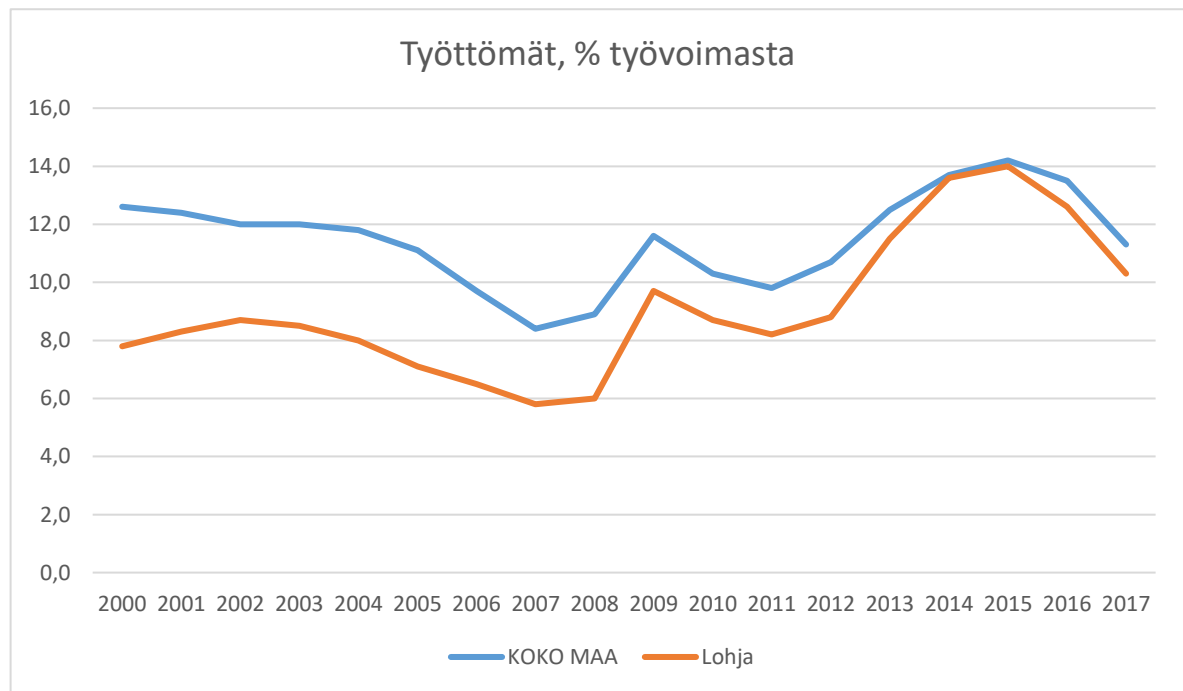
Työttömien työnhakijoiden määrä laski elokuussa edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta 14 % elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY) alueella; eniten Hämeessä (9 %), Etelä-Pohjanmaalla (8%), VarsinaisSuomessa (8%), PohjoisKarjalassa (8%) ja Kainuussa (8%).

Elokuun lopussa alle 25 vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 29 600, mikä on 1 800 vähemmän kuin edellisen vuoden elokuussa. Nuorten työttömyys laski heinäkuusta 7 100:lla. Alle 20-vuotiaita oli työttömänä 7 200. Yli 50-vuotiaita oli työttömänä 87 200 eli 4 000 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Yli 55-vuotiaita oli työttömänä 61 400, mikä on 2 900 vähemmän kuin vuosi sitten.

Työttömät työnhakijat Lohjalla kuukausittain 2015–2019

Työttömät, % työvoimasta

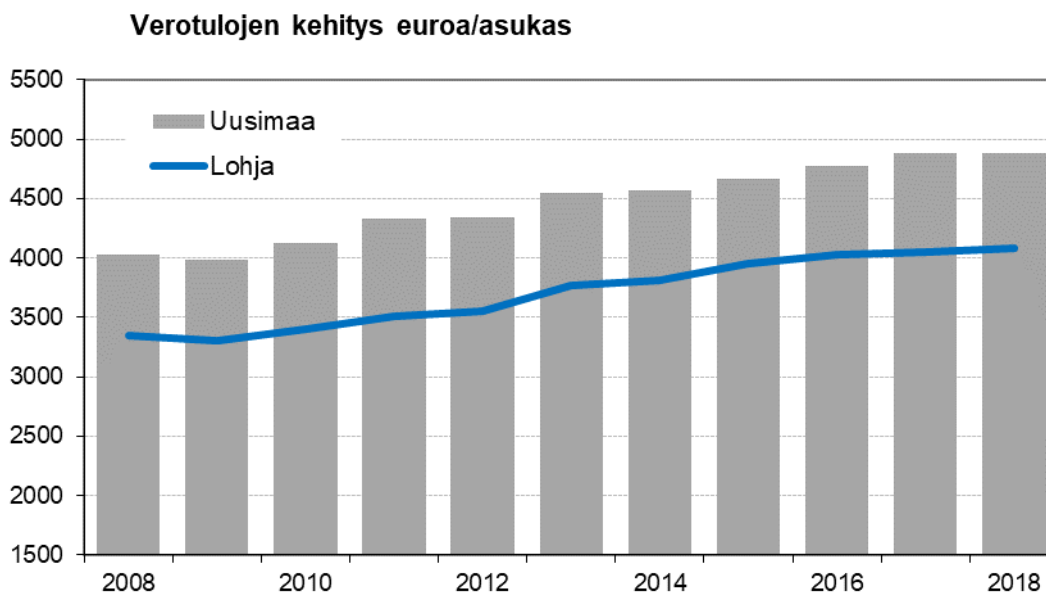
Työttömyysasteen, työttömien työnhakijoiden määrän ja avoimien työpaikkojen määrän kehitys Lohjalla kuukausittain vuonna 2017–2019

	Työ- voima	2019 Työt- tömyysaste	Työttö- mät yht.	Työ- voima	2018 Työt- tömyysaste	Työttö- mät yht.	Työ- voima	2017 Työt- tömyysaste	Työttö- mät yht.
Tammikuu	21991	7,9	1737	22477	9,5	2133	23120	11,6	2682
Helmikuu	21991	7,6	1675	22477	9,1	2046	22759	11,4	2594
Maaliskuu	21991	7,5	1641	22477	8,9	1997	22759	11,3	2567
Huhtikuu	21991	7,1	1554	22477	8,4	1879	22759	10,8	2468
Toukokuu	21991	6,9	1527	22477	8,1	1826	22759	10,1	2294
Kesäkuu	21991	7,8	1716	22477	9,4	2119	22759	10,9	2485
Heinäkuu	21991	8,3	1823	22477	9,6	2157	22759	11,0	2499
Elokuu	21991	7,3	1613	22477	7,8	1752	22759	9,6	2177
Syyskuu				22477	7,6	1716	22759	9,0	2048
Lokakuu				22477	7,4	1655	22759	8,9	2032
Marraskuu				22477	7,4	1663	22759	9,0	2057
Joulukuu				22477	7,9	1776	22759	9,9	2255

Avoimien työpaikkojen osalta tammikuu on ollut työnhakijoiden kannalta kuluvana vuonna myönteisin kuukausi Lohjalla. Vuonna 2018 joulukuussa oli avoimena 511 työpaikkaa.

Työttömiä työnhakijoita oli Lohjalla v. 2019 elokuussa 139 vähemmän kuin edellisvuoden elokuussa, avoimia työpaikkoja puolestaan 33 enemmän verrattuna edelliseen vuoteen.

13.6. Verotulojen kehitys

Lohjan vuosittainen verotulokertymä asukasta kohden laskettuna on koko 2000-luvun ollut Uudenmaan kuntien vastaavaa keskiarvotasoa jäljessä. Erot olivat suurimmillaan vuosituhaten alussa. Alla olevassa taulukossa asia on esitetty lukuarvoina (Uudenmaan 2018 tieto on alustava).

Verotulot euroa/asukas

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Uusimaa	4032	3985	4130	4336	4340	4547	4569	4670	4777	4885	4886
Lohja	3344	3308	3397	3511	3550	3768	3814	3955	4033	4055	4086

Eroa Uusimaahan

Verotulot/asukas verrattuna Uusimaahan

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lohja	-688	-677	-733	-825	-790	-779	-755	-715	-744	-830	-800

13.7. Yleinen taloudellinen tilanne

Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan talouskasvu näyttää vielä lähiaikoina myönteiseltä huolimatta kansainvälisen talouden heikoista uutisista. Kotimainen kysyntä ylläpitää talouskasvua tulevina vuosina. Yksityisten investointien ja kulutuksen kasvu hidastuu epävarman ulkoisen ympäristön heijastuessa suomalaisten yritysten ja kuluttajien odotuksiin. Julkisen kulutuksen ja investointien merkitys BKT:n kasvuksi korostuu varsinkin ensi vuonna.

Keskipitkällä aikavälillä vuosina 2022–2023 talouskasvu hidastuu alle yhteen prosenttiin johtuen talouden rakenteellisista tekijöistä. Hidastuvan talouskasvun seurauksena työllisyyden koheneminen jää vähäiseksi.

Vuonna 2020 talouskasvu hidastuu 1,0 prosenttiin. Viennin kasvu jatkuu maltillisella uralla seura-
ten vientikysynnän kehitystä. Keskeisten talouksien väliset kauppajännitteet heijastuvat maailman-
kauppaan ja vaikuttavat välillisesti Suomen vientiin.

Julkisen talouden menot ovat pysyneet koko korkeasuhdanteen ajan tuloja suurempina. Julkisessa
taloudessa on rakenteellinen alijäämä, joka ennusteen mukaan kasvaa lähivuosina. Julkista ta-
loutta heikentävät vaimeneva talouskasvu, väestön ikääntymisestä johtuva menojen kasvu sekä
hallitusohjelman mukaiset menonlisäykset

Vuonna 2019 Suomen BKT:n ennustetaan kasvavan 1,5 %. Suomen vientikysynnän kasvu hidas-
tuu voimakkaasti v. 2019. Suomen tärkeimmistä vientimarkkinoista Saksan talouden näkymät ovat
heikot. Vientiteollisuuden näkymät eivät ole merkittävästi heikentyneet, mutta tavaraviennin kasvu
jää vaatimattomaksi muilla toimialoilla paitsi meriteollisuudessa. Vuonna 2020 BKT:n ennustetaan
olevan 1,0 %.

Yksityisen kulutuksen kasvu jatkuu ripeänä v. 2019, sillä kotitalouksien käytettävissä olevien reaali-
tulojen kasvu on lähes 2 %. Vuonna 2019 yksityisen kulutuksen kasvua tukee ansiotason nousu
sekä työllisyyden koheneminen.

Työllisten määrä nousee 0,9 % v. 2019, joskin suuri osa tämän vuoden kasvusta tulee perintönä
viime vuoden viimeiseltä neljännekseltä ja alkuvuonna 2019 työllisyys ei ole enää parantunut. Koko
vuoden 2019 työllisyysasteen ennakoidaan nousevan 72,5 prosenttiin.

Työttömyys on alentunut edelleen, mutta hitaasti. Työllisyyden kasvun vetämänä työttömien määrä
vähenee myös v. 2019. Ennuste koko vuoden 2019 työttömyysasteeksi on 6,5 %. Työttömyysas-
teen laskiessa ja työvoimakapeikkojen lisääntyessä ansiotason nousun arvioidaan lähestyvän lähi-
vuosina 2000-luvun keskimääräistä, noin kolmen prosentin vuosittaista kasvuvauhtia. Työllisyys-
aste nousee 73,4 prosenttiin vuoteen 2021 mennessä työikäisen väestön edelleen vähentyessä.

13.8. Talouden kehitys

Vuonna 2019 sopimuskorotukset nousevat ja niiden päälle tulevien palkkaliukumien ennakoidaan
kasvavan nimellisansioiden noustessa 2,7 %. Työllisyyden yhä kasvaessa koko talouden palkka-
summan ennakoidaan kasvavan tänä vuonna 3,7 %. Vuonna 2020 nimellisansioiden ennakoidaan
kasvavan 3,1 %.

Ennuste vuoden 2019 inflaatioksi on 1,1 %. Ansiotason kehityksen myötä palveluiden hintojen odo-
tetaan kasvavan viime vuotta nopeammin. Tavaroiden hintojen vaikutus inflaatioon jää selvästi ne-
gatiiviseksi, jonka seurauksena pohjainflaatio jää edelleen vain noin prosenttiin. Vuonna 2020 in-
flaation ennustetaan olevan 1,4 %.

13.9. Kuntatalous

Kuntien rahoitusasema oli viime vuonna kansantalouden tilinpidon tietojen mukaan 0,9 % alijäämäinen suhteessa bruttokansantuotteeseen. Paikallishallinnon alijäämä syvenee edelleen kuluvana vuonna. Menoja kasvattavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen kasvun lisäksi mm. kunta-alan palkankorotukset ja kilpailukyky sopimuksen lomarahaleikkauksen päättyminen, jonka vaikutus näkyy suurimmaksi osaksi jo v. 2019. Myös investointimenot jatkavat kasvuaan, sillä sairaaloiden ja koulujen rakentaminen sekä infrainvestoinnit jatkuvat vilkkaana. Kuntien tulot kasvavat menoja selvästi hitaammin.

Paikallishallinnon vuosien 2020–2023 kehitysarvio on painelaskelma, jossa on huomioitu yleisen talous- ja väestökehityksen lisäksi vain jo talousarvioesitykseen ja julkisen talouden suunnitelmaan sisältyvät kuntatalouteen vaikuttavat toimenpiteet. Arvio ei sisällä kuntien ja kuntayhtymien omia toimia vuosille 2020–2023. Ne huomioidaan kehitysarviossa vasta talousarvioiden valmistumisen jälkeen. Kunnallisveroprosentit on pidetty vuoden 2019 tasolla.

Väestön ikääntyminen lisää kuntien sosiaali- ja terveystalvelujen menoja n. 1,2 prosentilla vuosittain. Syntyvyyden kääntyminen laskuun puolestaan vähentää laskennallisesti varhaiskasvatus- ja koulutustalvelujen tarvetta. Yhteensä palvelutarpeen kasvun arvioidaan lisäävän paikallishallinnon kulutusmenoja keskimäärin 0,5 % vuodessa. Koulutustarpeen vähenemisen vaikutusta on kuitenkin hieman pehmennetty kehitysarviossa, sillä päiväkotien ja koulujen määrän uudelleenmitoittamisen arvioidaan realisoituvan laskennallisesta arviosta hitaammin.

Palvelutarpeen kasvun lisäksi kuntien kulutusmenoja kasvattavat hallituksen päätösperäiset toimet. Pääministeri Rinteen hallitus lisää ja laajentaa kuntien tehtäviä ja velvoitteita kohdentamalla merkittäviä lisäpanostuksia sosiaali- ja terveystalveluihin sekä koulutukseen. Keskeisiä toimia ovat muun muassa oppivelvollisuuden pidentäminen, vanhuspalveluiden henkilöstömitoituksen kasvattaminen ja perustalvelujen saatavuuden parantaminen. Hallitusohjelman pysyvät menolisäykset on suunniteltu toteutettavaksi etupainotteisesti, ja niiden arvioidaan kasvattavan paikallishallinnon kulutusmenoja vuoden 2023 tasossa n. 550 milj. eurolla.

13.10. Valtionosuudet vuonna 2020

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten talvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset perustalvelut asuinpaikastaan riippumatta. Tämä toteutetaan tasaamalla talvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja.

Rakenteellisesti Suomen valtionosuusjärjestelmä koostuu kahdesta osasta:

1. kustannus- ja tarve-erojen tasauksesta ja
2. tulopohjan tasauksesta.

Kustannuserojen tasauksen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Toisena valtionosuusjärjestelmän kiinteänä osana kuntien tulopohjaa tasataan kunnan verotulojen perusteella.

Suomen järjestelmässä merkittävämpi rooli on kustannuserojen tasauksella, jonka kautta valtion raha ohjataan järjestelmään. Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus puolestaan on kuntien välinen. Järjestelmää täydentää tilapäisissä taloudellisissa vaikeuksissa oleville kunnille myönnettävä harkinnanvarainen valtionosuuden korotus.

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu myös hallinnollisesti kahdesta osasta:

1. valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009) ja
2. opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Valtionosuusrahoitus maksetaan kunnille ja muille rahoituksen saajille yhtenä eränä jokaisen kuukauden 11. päivään mennessä. Valtionosuusrahoitus on yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korva-merkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan rahoituksen saaja päättää itse valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä.

Peruspalvelujen valtionosuuden (VM) kasvu vuodesta 2019 vuoteen 2020 johtuu erityisesti vuonna 2019 päättyneestä kilpailukyky sopimuksesta, mutta taustalla on myös muita lakiin perustuvia muutoksia:

- Kilpailukyky sopimukseen sisältynyt lomarahojen leikkaus päättyi ja niin ikään siihen liittyvä valtionosuuden leikkaus (-264 milj. €) päättyi vuoteen 2019.
- Pääministeri Juha Sipilän hallituksen päättämä määräaikainen vuosia 2016-2019 koskenut indeksikorotusten jäädytys päättyi vuoteen 2019. Tehtyjä indeksijäädytyksiä ei kompensoida, mutta vuoden 2020 kustannustason muutos (+2,4 %) lisää valtionosuutta 166 milj. euroa.
- Lakiin perustuva valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus (perustuen vuoden 2017 tietoihin) lisää valtionosuutta 102 milj. euroa vuonna 2020.
- Uutuutena vuonna 2020 aiemmin valtionosuusjärjestelmän kautta kunnille maksetut verotulomenetysten kompensatiot erotetaan järjestelmästä omalle momentilleen 28.90.35. Veromenetysten kompensatiot lisääntyvät 285 milj. euroa vuonna 2020. Täten vuosien 2010-2020 veromenetysten kompensatioiden yhteissumma on 2 251 milj. euroa.

Edellä mainittujen muutosten lisäksi peruspalvelujen valtionosuudessa otetaan huomioon kuntien tehtävien ja velvoitteiden muutoksia vuonna 2020

Kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti nousee arvion mukaan 25,37 prosentista 25,46 prosenttiin vuonna 2020.

Lohjan kaupungin valtionosuudet on arvioitu vuodelle 2020 olevan 74,7 miljoonaa euroa.

13.11. Laskentaperusteet

Talousarvion laatimisessa on noudatettu seuraavia arviointiperusteita:

Yleinen hintataso vuonna 2020 on 1,4 % korkeampi kuin vuonna 2019 ja 2,9 % korkeampi kuin vuonna 2018. Vuosina 2021–2022 hintatason muutos on keskimäärin 1,9 % vuodessa;

Kunnallisten palvelujen ja ostettujen asiakaspalvelujen kustannustason muutos vuonna 2020 on 2,6 %, vuonna 2021 1,8 % sekä vuosina 2021-2022 keskimäärin 2,0 % vuodessa;

Kokouspalkkiokustannukset arvioidaan jäsenmäärän, kokousten lukumäärän sekä Lohjan valtuuston hyväksymän luottamushenkilöiden palkkiosäännön pohjalta.

Vuoden 2020 kuukausipalkkaisen henkilökunnan palkkataso on keskimäärin 2,50 % korkeampi kuin 31.7.2019 palkkataso. Tuntipalkkoissa, ansionmenetykskorvauksissa, asiantuntijapalkkioissa ja varallaolokorvauksissa, sairaus- ja vuosilomasijaisten palkkoissa, erilliskorvauksissa ja ylitynneissa

laskenta-arvioiden perustana on vuoden 2019 talousarvio, johon tehdään 1,5 %:n palkkatason tarkistus. Vuosina 2021–2022 palkkojen korotus on keskimäärin 2,5 % vuodessa.

Yhteenlaskettu sairausvakuutus-, työttömyysvakuutus- ja tapaturmavakuutusmaksuprosentti on 3,2 % vuosina 2021–2022;

JuEL:n palkkaperusteinen maksu on 16,85 % (työnantajan maksettavaksi jäävä osuus) palkkasummasta, minkä lisäksi vuoden 2019 toteutuneisiin eläkeperusteisiin maksuihin ja eläkkeiden omavastuuosuuksiin lisätään 1,9 % (tp). Palkkauksen sivukulujen kokonaisprosentiksi vuosina 2020–2022 on arvioitu keskimäärin noin 24,11 %.

Kaupungin omat tilakustannukset (sisäiset vuokrat) sekä sisäisten palvelujen yksikköhinnat lasketaan palkkakulujen ja edellä määriteltyjen kululajien hintatason muutosten perusteella ja ne kohdennetaan käyttäjäyksiköille käytön perusteella.

14. Suunnittelukauden asuntotuotanto

14.1. Kaavavaranto ja vireillä oleva kaavoitus

Kerrostalot

Lohjan Vuokra-asunnot Oy:llä on keskustassa Rajavartiostonkadulla toteutettavissa kerrostalorakentamista tontilla, jolla sijaitsee myös saneerattava vanha kaksikerroksinen rakennus. Vuonna 2019 lainvoiman saaneissa asemakaavan muutoksissa on osoitettu Hiidensalmeen kuusi asuinkerrostalojen tonttia, joista Hiidensalmen asuntomessujen 2021 yhteydessä on toteutumassa kaksi tonttia. Laurentiustalon korttelissa on yksi uusi asuinkerrostalon tontti, joka mahdollistaa pienten asuntojen rakentamisen (esim. opiskelijoille).

Yksityisomisteisia toteutettavissa olevia kerrostalotontteja on keskustassa Suurlohjankadun ja Nummentaustantien kulmauksessa yksi tontti, Keski-Lohjalla Puistokadulla kaksi tonttia ja Gunnarlassa kolme tonttia. Kullervonkadulle ja Amerikankadulle on mahdollista toteuttaa kummallekin kaksi asuinkerrostaloa, jos alueille laaditut asemakaavan muutokset tulevat lainvoimaiseksi valitus- käsittelyn jälkeen.

Kerrostalarakentamiseen asemakaavoitettavia korttelialueita on kaupungin omistuksessa Karstunraitilla ja Nahkurintorilla, Haikarissa tutkitaan asemakaavan muutoksella mahdollisuutta sijoittaa alueelle pienkerrostaloja. Pitkäniemen alueella tutkitaan asuinrakentamisen sijoittamista yksityiselle maalle.

Espoo–Salo -oikoradan mahdollisen asemanseudun ympäristöön, E18-moottoritien Lempolan liittymän tuntumassa, tutkitaan osayleiskaavoituksella uuden, myös tiivistä kaupunkimaista rakentamista käsittävän kaupunginosan muodostamista.

Rivi- ja pientalot

Kaupungilla on vapaana rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten tontteja kunnallistekniikan piirissä Lohjan keskustan tuntumassa Haikarissa kolme, etelätaajamassa Vappulassa yksi, Immulassa kaksi, Nummi-Saukkolan alueella yksi sekä Pusulassa yksi. Lisäksi rivitalojen ja kytkettyjen asuinrakennusten korttelialueita, joissa kunnallistekniikkaa ei ole rakennettu, on runsaasti. Myös yksityisessä omistuksessa on rakennettavissa olevia rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten rakennuspaikkoja.

Vuonna 2019 lainvoiman saaneissa asemakaavoissa tai asemakaavan muutoksissa on osoitettu Hiidensalmessa kaupungin omistamalle alueelle 17 erillispientaloille sopivaa tonttia sekä osuuskunta- tai yhtiömuotoiseen asumiseen kaksi pientalotonttia (jotka ovat toteutumassa asuntomessuille v. 2021), Haukilahteen yksityiselle maalle mm. rivitalojen rakentamisen salliva asuinpientalojen korttelialue ja Vivamoon yksityiselle maalle kaksi tonttia pientalovaltaiselle erityisasumiselle.

Kaupungin omistuksessa olevia erillispientalojen tontteja on valmiin kunnallistekniikan piirissä yhteensä n. 220 kpl, mm. Routiolla ja Taka-Routiolla (39), Gunnarlassa (20), Karjalohjalla (28), Nummi-Saukkolan alueella (26) ja Immulassa (7). Lisäksi kaupungilla on noin 170 tontin varanto uusilla asemakaavoituilla alueilla, joilla ei vielä ole kunnallistekniikkaa. Tällaisia alueita on mm. Gunnarlassa, Vohloisissa ja Saukkolassa. Yksityisillä maanomistajilla on valmiin kunnallistekniikan piirissä, pääosin jo rakentuneilla alueilla, noin 440 tontin varanto.

Vireillä olevassa Haikarin asemakaavan muutoksessa tutkitaan myös pientalojen ja pienten tonttien korttelialueiden sijoittamista kaupungin omistamalle maalle. Muijalan kaavarungossa (2017) on tutkittu taajamaosayleiskaavan mahdollistaman kaupunkimaisen tiiviin ja pientalopainotteisen asuinalueen toteuttamista. Muijalan alueen vaihteittainen asemakaavoitus käynnistyy kaavoitusohjelman mukaisesti. Hiidenlinnassa tutkitaan tiiviin pientaloalueen sijoittamista yksityisellä maalla Lohjanjärven ja Sammatintien välissä, Hossantien risteyksen tuntumassa.

Haja-asutusalueelle v. 2019 lainvoiman saaneessa Y4 Lieviö-Paunin maaseutualueiden osayleiskaavassa on osoitettu yksityiselle maalle n. 60 uutta vakituiseen asumiseen tarkoitettua rakennuspaikkaa. Myös vireillä olevassa Y5 Lohjansolmun asemanseudun ja Lehmijärvi-Pullin maaseutualueiden osayleiskaavassa tutkitaan uusia maaseuturakentamisen paikkoja mahdollisen uuden kaupunginosan suunnittelun ohella.

14.2. Asuntotuotanto

Kaupungin strategiassa pyritään 1 %:n väestönkasvuun vuosittain. Lohjan maapoliittisessa ohjelmassa (2014) on esitetty, että asuntojen määrän tulisi kasvaa noin 240 asunnolla vuodessa 1 % väestönkasvutavoite ja asumisväljyyden kasvu huomioiden. Taajamaosayleiskaavassa on varauduttu 1,5 %:n väestönkasvuun.

Vuonna 2018 valmistui yhteensä 118 asuntoa (57 kerrostaloasuntoa, 17 rivi- tai ketjutaloasuntoa ja 44 erillispientaloa), vuonna 2019 (14.10. mennessä) asuntoja on valmistunut yhteensä 49 (8 kerrostaloasuntoa, 22 rivi- tai ketjutaloasuntoa ja 19 erillispientaloa). Keskustassa on rakenteilla vuosina 2019–2020 valmistuvia kerrostaloasuntoja yhteensä n. 120 ja Nummentakana n. 60.

Suunnittelutarveratkaisut ja poikkeamisluvat

Muille kuin asemakaavoitetuille alueille käsitellään suunnittelutarveratkaisuja eri puolille Lohjaa. Vuonna 2018 tehtiin myönteisiä suunnittelutarveratkaisupäätöksiä yhteensä 15, joista 11 koski omakotitalon rakentamista tai lomarakennuksen käyttötarkoituksen muutosta omakotitaloksi. Vuonna 2019 (14.10. mennessä) on tehty yhteensä 7 myönteistä suunnittelutarveratkaisupäätöstä, joista 4 on koskenut omakotitalon rakentamista.

Myönteisiä poikkeamispäätöksiä tehtiin vuonna 2018 kaikkiaan 37 kpl. Vakituista asuinrakentamista tai käyttötarkoituksen muutoksia koskeneita poikkeamislupia myönnettiin vuonna 2018 yhteensä 11 ja vuonna 2019 (14.10. mennessä) niitä on myönnetty yhteensä 8.

Kielteisiä päätöksiä tehtiin vuonna 2018 kaikkiaan 7 ja vuonna 2019 (14.10. mennessä) niitä on tehty 3. Hakemuksia peruutettiin v. 2018 yhteensä 10 ja vuonna 2019 (14.10. mennessä) on peruutettu 3 hakemusta.